

ಮೊದಲ ಮಾತು

ಡಾ. ಆ. ನೇ. ಉಪಾಧ್ಯಯವರ ಜೀವನ ಸಾಧನೆ ಈ ವಿಷಯದ ಮೇಲೆ ವಿಶೇಷ ಉಪನ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ನೀಡಲು ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ಜೈನ ಶಾಸ್ತ್ರ ವಿಭಾಗದ ಮುಖ್ಯ ಸ್ಥರಾಗಿದ್ದ ಡಾ. ಎಂ. ಡಿ. ವಸಂತರಾಜ ಅವರ ಮುಖಾಂತರ 1985 ರಲ್ಲಿ ಆಮಂತ್ರಣ ಬಂದಿತು. ಸಂತೋಷದಿಂದ ಒಪ್ಪಿ ಕೊಂಡೆ. ಸಪ್ಟೆಂಬರ್ 1986 ರಲ್ಲಿ ಉಪನ್ಯಾಸಗಳ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಹೊರಡುವ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿಯೇ ಒಮ್ಮೆಲೆ ಅಸ್ವಾಸ್ಥ್ಯ ಬಂದೊದಗಿ ಉಪನ್ಯಾಸಗಳು ಹಾಗೆಯೇ ಉಳಿದವು.

ತರುವಾಯ ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಜೈನಪೀಠದ ವಾರ್ಷಿಕ ವಿಶೇಷ ಉಪನ್ಯಾಸಗಳ ಯೋಜನೆಯನ್ವಯ ಇದೇ ವಿಷಯದ ಮೇಲೆ ಉಪನ್ಯಾಸ ನೀಡುವಂತೆ ಜೈನಶಾಸ್ತ್ರ ವಿಭಾಗದ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಡಾ. ಎಸ್. ಪಿ. ಪಾಟೀಲ ರಿಂದ ಆಮಂತ್ರಣ ಬಂದಿತು. ಫೆಬ್ರವರಿ 1992 ರಲ್ಲಿ ಉಪನ್ಯಾಸಗಳ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ನಿರ್ಧರಿಸಲಾಯಿತು. ಎಲ್ಲ ಸಿದ್ಧತೆ ಮಾಡಿ ಹೊರಡುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಮತ್ತೆ ಇನ್‌ಫ್ಲೂಎಂಜಾ ಆವರಿಸಿತು. ತಂತಿ ಕಳಿಸಿ, ಉಪನ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಮುಂದುಡಲೂ ಕೇಳಿಕೊಂಡೆ. ಮರುವರ್ಷವೂ ಅವರಿಂದ ಆಮಂತ್ರಣ ಬಂದರೂ ಅನಾರೋಗ್ಯದ ಮೂಲಕ ಪ್ರವಾಸ ಕೈಕೊಳ್ಳಲು ಸದ್ಯವಾಗದಾಯಿತು. ಹೀಗಾಗಿ ಉಪನ್ಯಾಸಗಳಿಗಾಗಿ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದ ಹಸ್ತಪ್ರತಿ ಹಾಗೆ ಉಳಿಯಿತು.

ಡಾ. ಆ. ನೇ. ಉಪಾಧ್ಯಯ ಅವರ ವಿಶಿಷ್ಟ ಪ್ರಕಾರದ ಜೀವನ ಮತ್ತು ಸಾಧನೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಅನೇಕ ಸಂಗತಿಗಳು ವಿದ್ವಾಂಸರಿಗೂ, ಅವರ ಅಭಿಮಾನಿಗಳಿಗೂ ತಿಳಿದಿಲ್ಲ. ಈ ಉಪನ್ಯಾಸಗಳಲ್ಲಿ ಅಂಥವುಗಳ ಮೇಲೆ ವಿಶೇಷ ಬೆಳಕು ಚೆಲ್ಲಲಾಗಿದೆ. ಇದು ಜೈನಶಾಸ್ತ್ರ ಪ್ರಾಕೃತ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಸಂಗ ಮಾಡುವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೂ, ವಿದ್ವಾಂಸರಿಗೂ, ಸಂಶೋಧಕರಿಗೂ ಉಪಯುಕ್ತವಾಗಲಿರುವ ಬಗ್ಗೆ ನನಗೆ ತುಂಬ ವಿಶ್ವಾಸವಿದೆ.

ಡಾ. ಉಪಾಧ್ಯೆ ಅವರಂಥ ವಹಾನ್ ವಿದ್ವಾಂಸರ ಸಾಧನೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಕೇವಲ ಕೇಳಿ, ಓದಿ ಸುಮ್ಮನೆ ಉಳಿದರೆ ಸಾಲದು. ಅವರ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವುದು ಜೈನಶಾಸ್ತ್ರ ಪ್ರಾಕೃತ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿಯ ವಿದ್ವಾಂಸರ, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಬೇಕು. ಈ ಬಗೆಗಿನ ಅವರ ಅಶಯವನ್ನೇ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ :

“ ಷಟ್ ಖಂಡಾಗಮ” ದ ಟೀಕಾ ಗ್ರಂಥಗಳು ಜೈನಶಾಸ್ತ್ರದ ಅಥವಾ ಜೈನವಿದ್ಯೆಯ ಮಹತ್ವದ ಸೊತ್ತು. ಅವುಗಳ ವಿಶಾಲ ಗಾತ್ರ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತ ಪ್ರಾಕೃತ ಮಿಶ್ರಿತ (ಮಣಿಪ್ರವಾಳ) ಭಾಷಾಶೈಲಿಯ ಮೂಲಕ ಈಗಿನ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಅವುಗಳ ಆಳವಾದ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಮುಂದಾಗಲು ಹಿಂಜರಿಯುತ್ತಾರೆ. ಈ ಸ್ಥಿತಿ ಮುಂದುವರಿದದ್ದಾರೆ ಮುಂದಿನ ಪೀಳಿಗೆಯ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಆ ಗ್ರಂಥಗಳ ಮೇಲಿನ ಧೂಳನ್ನೂಕೂಡ ಜಾಡಿಸಲು ಹೋಗರು. ಆದ್ದರಿಂದ ಜೈನ ವಿದ್ಯಾ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ತುಂಬಲಾಗದ ಹಾನಿ ತಟ್ಟುವ ಸಂಭವವಿದೆ. ಇದನ್ನರಿತು, ಈ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿಯ ವಿದ್ವಾಂಸರು, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಯು.ಜಿ. ಸಿ. ಸಂಶೋಧನ ಯೋಜನೆಗಳಡಿಯಲ್ಲಿ ಷಟ್ ಖಂಡಾಗಮದ ಟೀಕಾಗ್ರಂಥಗಳ ಅಧ್ಯಯನ ಅನುಸಂಧಾನಗಳ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ರೂಪಿಸಿ, ದುಡಿದದ್ದಾರೆ, ಜೈನಶಾಸ್ತ್ರ ಸಾಗರ ದಡಿಯಲ್ಲಿನ ಅನೇಕ ಅನರ್ಘ್ಯ ರತ್ನಗಳು ಕೈಗೆ ಸಿಗದಿರವು”.

ಇಂಥ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಈ ಕೃತಿ ಪ್ರೇರಣೆ ನೀಡಿದಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಸಂತೋಷ.

ವಿಶೇಷ ವಾರ್ಷಿಕ ಉಪನ್ಯಾಸಗಳಿಗೆ ಆಮಂತ್ರಿಸಿ, ಕೊನಗೆ ಅದು ಸಾಧ್ಯವಾಗದೆ ಪ್ರಕಟಣೆಗೆ ಬೇರಾವ ಅನುಕೂಲತೆಗಳು ಒದಗದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅದಕ್ಕೂ ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡಿದ ಡಾ. ಎಸ್. ಪಿ. ಪಾಟೀಲ ರನ್ನು ನೆನೆಯುತ್ತೇನೆ. ಅದರಂತೆ ಪ್ರಕಟಣೆಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿವಹಿಸಿದ ಡಾ. ಉಪಾಧ್ಯೆಯವರ ಜನ್ಮಸ್ಥಳವಾದ ಸದಲಗಾದ ಸಮಸ್ತ ಶ್ರಾವಕ ಮಂಡಳಿ; ಶ್ರೀ ಶಾಂತಪಣ್ಣ ಮಿರ್ಜಿ, ಶ್ರೀ ಜೆ. ಪಿ. ಜವಳಿ, ಶ್ರೀ ಜಿನದತ್ತ ದೇಸಾಯಿ ಹಾಗೂ ಶ್ರೀ ಪಾರ್ಶ್ವನಾಥ ಕೆಂಪಣ್ಣವರ ಅವರಿಗೆ ವಂದನೆಗಳು.

ಅಚ್ಚಿನ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ನಿರ್ವಹಿಸಿದ ಮಯೂರ ಪ್ರಿಂಟರ್‌ಸನ್ ಶ್ರೀ ವಿನೋದ ಪಾಟೀಲ ಹಾಗೂ ಅವರ ಸಿಬ್ಬಂದಿಯವರಿಗೆ ಶುಭಾಶಗಳು.

‘ಆರಾಧನಾ’ ಕೊಳೇಕರ ಗಲ್ಲಿ

ಡಾ. ಬಿ. ಕೆ.

ಖಡಬಡಿ

ಸಂಕೇಶ್ವರ (ಬೆಳಗಾವ ಜಿಲ್ಲೆ)

ಪ್ರಕಾಶಕರ ಮಾತು

ಜೈನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಶೋಧನ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಡಾ. ಆ. ನೇ. ಉಪಾಧ್ಯೆ ಅವರಿಂದ ಸಂದ ಕಾಣಿಕೆ ಅಪೂರ್ವವಾದುದು. ತಮ್ಮ ಜೀವನದುದ್ದಕ್ಕೂ ತಪಸ್ಸಿನಂತೆ ಶ್ರದ್ಧಾಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ದುಡಿದ ಅವರ ಸರಳ-ಸಾತ್ವಿಕ-ಧೀಮಂತ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಹಾಗೂ ಅವರ ಸಾಧನೆಯ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯವನ್ನು ಅವರನ್ನು ತೀರ ಹತ್ತಿರ ದಿಂದ ಬಲ್ಲ ಡಾ. ಬಿ. ಕೆ. ಖಡಬಡಿ ಅವರು ಇಲ್ಲಿ ಶ್ರದ್ಧಾ-ಭಕ್ತಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ನಿರೂಪಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇಂಥ ಉಪಯುಕ್ತ ಕೃತಿಯನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಲು ಅನುಮತಿ ಇತ್ತ ಡಾ. ಬಿ. ಕೆ. ಖಡಬಡಿ ಅವರಿಗೆ ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳು.

ಈ ಗ್ರಂಥಪ್ರಕಾಶನಕ್ಕೆ ನೆರವಾದ ಡಾ. ಆ. ನೇ. ಉಪಾಧ್ಯೆ ಅವರ ಜನ್ಮಸ್ಥಳವಾದ ಸದಗಲಗಾದ ಸಮಸ್ತ ಶ್ರಾವಕ ಮಂಡಳಿ, ಸಮಾಜ ಭೂಷಣ ಶ್ರೀ ಶಾಂತಪಣ್ಣಿ ಮಿರ್ಜಿ ಹಾಗೂ ಶ್ರೀ ಪಾರ್ಶ್ವನಾಥ ಕೆಂಪಣ್ಣವರ ಅವರನ್ನು ನೆನೆಯಲು ಹೆಮ್ಮೆ. ವೈಶಾಲಿ ಪ್ರಕಾಶನ ಇವರಿಗೆಲ್ಲ ಋಣಿಯಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಕಾಶಕರು

ಅಧ್ಯಾಯ : ಒಂದು

ಡಾ. ಆ. ನೇ. ಉಪಾಧ್ಯೆ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ

೧. ಅವರ ಜೀವನದ ಮಹತ್ವದ ಘಟ್ಟಗಳು

೨. ಅವರ ಜೀವನದ ಹಲವು ಇಣುಕು ನೋಟಗಳು.

ಡಾ. ಆ. ನೇ. ಉಪಾಧ್ಯೆ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ

೧. ಅವರ ಜೀವನದ ಮಹತ್ವದ ಘಟ್ಟಗಳು

ಡಾ. ಆ. ನೇ ಉಪಾಧ್ಯೆಯವರು ಜೈನವಿದ್ಯೆ, ಪ್ರಾಚ್ಯವಿದ್ಯೆ, ಪ್ರಾಕೃತ ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿಯ 20 ನೆಯ ಶತಮಾನದ ಮಹಾನ್ ವಿದ್ವಾಂಸರು, ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು. ಸಂಶೋಧಕರು ; ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಸೌಜನ್ಯ ಶೀಲ ಪುತ್ರರು. ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ ಅಂದರೆ ಕೊಲ್ಲಾಪುರದ ರಾಜಾರಾಮ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಆತ್ಮೀಯತೆ ಮತ್ತು ನಿಷ್ಠೆಯಿಂದ ತಮ್ಮನ್ನು ಈ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಿಗೆ ಅರ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು, ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಆತುಲನೀಯ ಸಾಧನೆಗೈದ ಮೇಧಾವಿಗಳು. ಇಂದಿನ ಪೀಳಿಗೆಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೂ, ಜಿಜ್ಞಾಸುಗಳಿಗೂ ಮತ್ತು ಅನೇಕ ವಿದ್ವಾಂಸರಿಗೂ ಕೂಡ ಅವರ ಸಾಧನೆಯ ವರ್ಣಮಯ ಕೊಡುಗೆಯ ಸರಿಯಾದ ಅಂದಾಜು ಸಿಗದಷ್ಟು ಆಳವಾಗಿ ಹುದುಗಿ ಕೊಂಡಿವೆ ಅವರ ಕಾರ್ಯದ ಹಲವು ಮುಖಗಳು. ತಮ್ಮ ತುಂಬು ಜೀವನದುದ್ದಕ್ಕೂ ಅವರು ವ್ಯಕ್ತಮಾಡಿದ ಆದರ್ಶ ವಿಚಾರಗಳಲ್ಲಿ, ಬಿಟ್ಟುಹೋದ ಸಂದೇಶಗಳಲ್ಲಿ, ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕ ಉಪದೇಶಗಳಲ್ಲಿ, ಕೆಲವನ್ನಾದರೂ ಆ ಆಳದಿಂದ ಹೊರದೆಗೆದು ಇಂದಿನ ಸಹೃದಯರ ಮುಂದಿಟ್ಟು, ಅವರ ಬಗ್ಗೆ ಇದ್ದ ನನ್ನ ಗೌರವವನ್ನು ಎಲ್ಲರೊಡನೆ ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳುವುದೇ ಈ ಉಪನ್ಯಾಸಗಳ ಪ್ರಮುಖ ಉದ್ದೇಶವೆಂದು ನಾನು ಭಾವಿಸಿರುವೆನು.

ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಡಾ. ಉಪಾಧ್ಯೆಯವರ ಜೀವನದ ಮಹತ್ವದ ಘಟ್ಟಗಳನ್ನು ನೆನಪಿಗೆ ತಂದುಕೊಳ್ಳುವಾ :

1. ಬೆಳಗಾವಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಚಿಕ್ಕೋಡಿ ತಾಲೂಕಿನ ಸದಲಗಾ ಗ್ರಾಮದ ಉಪಾಧ್ಯಾಯರ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ದಿ. 6-2-1906 ರಂದು ಅವರ ಜನ್ಮವಾಯಿತು. ತಂದೆ-ತಾಯಿಗಳ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲೇ ಅವರ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿಯೇ ಆಯಿತು.

2. ಮಾಧ್ಯಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಬೆಳಗಾವಿಯ ಗಿಲಗಿಂಜಿ ಅರ್ಟಾಲ್ ಹಾಯ್‌ಸ್ಕೂಲಿನಲ್ಲಿ ಮುಗಿಸಿದ್ದಾಯಿತು. ಮುಂದೆ ಅವರು ಕಾಲೇಜು ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಕೊಲ್ಲಾಪುರದ ರಾಜಾರಾಮ ಮತ್ತು ಸಾಂಗಲಿಯ ವಿಲಿಂಗ್ಡನ್ ಕಾಲೇಜುಗಳಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಪರಿಶ್ರಮದಿಂದ ಸಾಗಿಸಿ, 1928 ರಲ್ಲಿ ಮುಂಬಯಿ

ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಿಂದ ಸಂಸ್ಕೃತ-ಪ್ರಾಕೃತಗಳಲ್ಲಿ ಬಿ .ಎ (ಆನರ್ಸ್) ಪದವಿಯನ್ನು ಪಡೆದರು. ಈ ಎರಡೂ ಕಾಲೇಜುಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ಅಧ್ಯಯನದ ಏರ್ಪಾಟು ಇಲ್ಲವಾದ ಕಾರಣ, ಪುಣೆಗೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿಯ ಭಂಡಾರಕರ ಓರಿಯಂಟಲ್ ಸಂಶೋಧನ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಸಂಬಂಧಿತ ವರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ ಸೇರಿ, ಗಾಢ ವ್ಯಾಸಂಗಮಾಡಿ 1930 ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಕೃತ-ಸಂಸ್ಕೃತ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಎಂ. ಎ. ಪದವಿಯನ್ನು ಮೊದಲನೆಯ ವರ್ಗದೊಂದಿಗೆ ಪಡೆದರು.

ಅದೇ ವರುಷ ರಾಜಾರಾಮ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಕೃತ ಅರ್ಥಮಾಗಧಿ ವಿಷಯದ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರಾಗಿ ನಿಯಮಕಗೊಂಡರು. ಸುಂದರವಾದ ಕೊಲ್ಲಾಪುರ ಪಟ್ಟಣದ ನಿವಾಸಿಗಳಾದರು. ಅಲ್ಲದೆ 1930 ರಿಂದ 1962 ರ ವರೆಗಿನ ದೀರ್ಘ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ರಾಜಾರಾಮ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರಾಗಿ ಉಳಿದು, ತಮ್ಮ ಅಮೂಲ್ಯ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದರು ಮತ್ತು ಗ್ರಂಥಸಂಪಾದನೆ, ಸಂಶೋಧನೆ ಇತ್ಯಾದಿ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಉಪಯುಕ್ತ ಬಹುಮುಖ ಸಾಧನೆಗೈದರು.

3. 1939 ರಲ್ಲಿ ಮುಂಬಯಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಿಂದ ಆಗಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತವಾದ ಡಿ. ಲಿಟ್. ಪದವಿಯನ್ನು ಪಡೆದರು.

4. 1939 ರಿಂದ 1942 ರ ವರೆಗೆ ಮುಂಬಯಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಸ್ವಿಂಗರ ರಿಸರ್ಚ್ ಸ್ಕಾಲರ್ ಆಗಿ, ಉಚ್ಚ ಸಂಶೋಧನೆಗೆ ತಮ್ಮನ್ನು ಅರ್ಪಿಸಿಕೊಂಡರು.

5. 32 ವರುಷಗಳ ಸುದೀರ್ಘ ಮತ್ತು ಅಖಂಡ ಸೇವೆಯ ನಂತರ 1962 ರಲ್ಲಿ ರಾಜಾರಾಮ ಕಾಲೇಜಿನಿಂದ ನಿವೃತ್ತರಾದರು.

6. 1962 ರಿಂದ 1971 ರ ವರೆಗೆ ಕೊಲ್ಲಾಪುರದ ಶಿವಾಜಿ ವಿಶ್ವ ವಿದ್ಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಯು.ಜಿ.ಸಿ. (ಅನುದಾನದೊಂದಿಗೆ) ಎಮೆರಿಟಸ್ ಪ್ರೊಫೆಸರರಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದರು. ಅಲ್ಲದೆ, ಅದೇ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಆ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಕಲಾ ವಿಭಾಗದ ಡೀನರಾಗಿ ಬಹುಮುಖ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದರು ಮತ್ತು ಆಗಿನ ಉಪಕುಲಪತಿ

ಡಾ. ಎ. ಜಿ. ಪವಾರರ ನಚ್ಚಿನ ಸಹಕಾರಿಗಳಾಗಿಯೂ, ಆತ್ಮೀಯ ಸಲಹೆಗಾರರಾಗಿಯೂ, ಹೊಸ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಕ್ಕೆ ಗಟ್ಟಿಯಾದ ತಳಹದಿ ಯನ್ನೊದಗಿಸಲು ದುಡಿದರು.

7. 1971 ರಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಜೈನಪೀಠದ ಸಂಸ್ಥಾಪಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರಾಗಿ, ಮುಖ್ಯಸ್ಥರಾಗಿ ನಿಯಮಕ ಗೊಂಡು, 1975 ರ ವರೆಗೆ ಈ ಪೀಠಕ್ಕೆ ಭದ್ರವಾದ ಬುನಾದಿ ಹಾಕಿ, ಅದನ್ನು ಜೈನಶಾಸ್ತ್ರ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಕೃತ ಅಧ್ಯಯನಗಳ ಸ್ವತಂತ್ರ ಮತ್ತು ಪೂರ್ಣ ದರ್ಜೆಯ ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ವಿಭಾಗವನ್ನಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸಿದರು.

8. 1975 ರಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿಂದ ನಿವೃತ್ತರಾಗಿ ಕೊಲ್ಲಾಪುರದಲ್ಲಿದ್ದ ತಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ, ಕೆಲವೇ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಅಂದರೆ 8-10-1975 ರಲ್ಲಿ ಒಮ್ಮೆಲೆ ಬಂದ ಹೃದಯಾಘಾತದಿಂದ ಕೊನೆಯ ಉಸಿರೆಳೆದರು.

ಈ ಎಂಟು ಪ್ರಮುಖ ಘಟ್ಟಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿತವಾದಂತೆ, 1930 ರಿಂದ 1975 ರ ವರೆಗಿನ ದೀರ್ಘ ಕಾಲಮಾನದಲ್ಲಿ ಡಾ. ಉಪಾಧ್ಯೆಯವರು ಪ್ರಖ್ಯಾತ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರಾಗಿ, ಗ್ರಂಥಗಳ ಸಂಪಾದಕರಾಗಿ, ಸಂಶೋಧಕರಾಗಿ, ಜೈನಪೀಠದ ಸಂಸ್ಥಾಪಕರಾಗಿ ಅಮೋಘಕಾರ್ಯ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ; ಬಹುಮೂಲ್ಯ ಸಾಧನೆ ಗೈದಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಸಾಧನೆಯ ಗಾತ್ರ-ಗುಣಗಳನ್ನೆಳೆಯಲು ಹಲವಾರು ಅಳತೆಗೋಲುಗಳು ಅವಶ್ಯಕ. ಅವೆಲ್ಲವನ್ನು ಬದಗಿರಿಸಿ ನಾನು ಒಂದೆರಡನ್ನು ಮಾತ್ರ ಇಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸುವುದು ಉಚಿತ :

‘ಡೆಕ್ಕನ್ ಹೆರಾಲ್ಡ್’ ದಿನಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ 1-2-1971 ರಂದು ಪ್ರಕಟವಾದ (ಅದರ ಮೈಸೂರು ಪ್ರತಿನಿಧಿಯಿಂದ ಕಳಿಸಲ್ಪಟ್ಟ) ಸುದ್ದಿಯೊಂದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಪುನರುಚ್ಚರಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಅದು ಡಾ. ಉಪಾಧ್ಯೆಯವರು ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಹೊಸ ಪೀಠವನ್ನು ಅಲಂಕರಿಸಿದ ಸಂದರ್ಭ :

“Vice-Chancellor shri K.L. Shrimali and Prof. D. Javare Gouda deserve to be congratulated on persuading India’s great Scholar Dr. A. N. Upadhye to decorate the Jaina Chair instituted by the renowned philanthropist donor Shri Shanti Prasad Jain, Delhi. The Academic circles here rightly feel that with the appointment of the 66-year old Dr. Upadhye, the University of Mysore has become

richer today'. ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ದಿಲ್ಲಿಯ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಶಿಕ್ಷಣ ಪ್ರೇಮಿ ದಾನಶೀಲರಾದ ಶ್ರೀ ಶಾಂತಿಪ್ರಸಾದ ಜೈನರ ದತ್ತಿಯಿಂದ ಹೊಸದಾಗಿ ಸಂಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಜೈನಪೀಠವನ್ನಲಂಕರಿಸಲು, ಭಾರತದ ಮಹಾನ್ ವಿದ್ವಾಂಸ ಡಾ. ಆ. ನೇ. ಉಪಾಧ್ಯಯರವನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸಿದ ಕುಲಪತಿ ಶ್ರೀ ಕೆ. ಎಲ್. ಶ್ರೀಮಾಳಿ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕ ಡಿ. ಜವರೇಗೌಡರು ಅಭಿನಂದನೆಗೆ ಪಾತ್ರರಾಗಿದ್ದರೆ. (ಅಲ್ಲದೆ) ಇಲ್ಲಿಯ ವಿದ್ಯಪ್ರೇಮಿಗಳ, ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ 66 ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸಿನ ಡಾ. ಉಪಾಧ್ಯಯವರ ಈ ನಿಯಮಣೂಕೆಯಿಂದ ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯವು ಇಂದು ಅಧಿಕ ಶ್ರೀಮಂತವಾಗಿದೆ ಎಂಬ ಅನಿಸಿಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಮೂಡಿಬಂದಿದೆ.

ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಈ ಸುದ್ದಿಯ ಅರ್ಥ ಸರಿಯಾಗಿ ಆಗಬೇಕಾದರೆ, ನಾನು ಇದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಇನ್ನೊಂದು ವಿಷಯವನ್ನು ಭಾರತೀಯ ಜ್ಞಾನಪೀಠದ ನಿರ್ದೇಶಕರಾಗಿದ್ದ ಶ್ರೀ ಲಕ್ಷ್ಮೀಚಂದ ಜೈನರಿಂದ ನನಗೆ ತಿಳಿದುಬಂದಂತೆ-ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸುವುದು ಅವಶ್ಯಕ. ಆ ವಿಷಯ ಹೀಗಿದೆ : ಭಾರತೀಯ ಜ್ಞಾನಪೀಠದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿದ್ದ ಶ್ರೀ ಶಾಂತಿಪ್ರಸಾದ ಜೈನರು ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಉಪಕುಲಪತಿಗಳಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದಂತೆ : ಡಾ. ಉಪಾಧ್ಯಯ ಅವರು ಕೊಲ್ಲಾಪುರ ಬಿಟ್ಟು ಮೈಸೂರಿಗೆ ಬರುವುದಾದರೆ, ಜೈನ ಪೀಠದ ಸಂಸ್ಥಾಪನೆಗಾಗಿ ಮೂರು ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ನೀಡಲಾಗುವುದು. ಆಗ ಡಾ. ಕೆ. ಎಲ್. ಶ್ರೀಮಾಳಿಯವರು, ಪ್ರಾ. ಜವರೇಗೌಡರು. ಡಾ. ಉಪಾಧ್ಯಯವರನ್ನು ಈ ಹೊಣೆ ಹೊರಲು ಒಪ್ಪಿಸಿದರು. ಈ ಮೊದಲು ಉಪಾಧ್ಯಯವರು ಕೊಲ್ಲಾಪುರದಲ್ಲೇ ತಮ್ಮ ಜೀವನವನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಬಯಸಿದ್ದರು.

ಈ ಉಲ್ಲೇಖಕ್ಕೆ ಅನುಬಂಧವಾಗಿ ಇನ್ನೊಂದು ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸುವುದು ನನಗೆ ಅನಿವಾರ್ಯ ಎನಿಸುತ್ತದೆ; ಈ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ, ಅಂದರೆ ಡಾ. ಡಿ. ಸಿ. ಪಾವಟಿಯವರು ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತ ಪ್ರಾಕೃತ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕ ಹುದ್ದೆಯೊಂದನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿ, ಡಾ. ಉಪಾಧ್ಯಯವರು ಅದನ್ನು ವಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಡಾ. ಪಾವಟಿಯವರ ಗುರುಗಳೂ ಡಾ. ಉಪಾಧ್ಯಯವರ ಮಿತ್ರರೂ ಆದ ಪ್ರೊ. ಬಿ. ಬಿ. ಬಾಗಿಯವರ ಮುಖಾಂತರ ಬಯಸಿದ್ದರೆಂದೂ, ಆದರೆ ಡಾ, ಉಪಾಧ್ಯಯವರು ಮುಷ್ಟಿನಿಂದ

ಹಣ್ಣಾದ ತಮ್ಮ ತಾಯಿಯವರನ್ನು ಕೊಲ್ಲಾಪುರದಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟು ಧಾರವಾಡಕ್ಕೆ ಬರುವುದು ಸಾಧ್ಯವಾಗದೆಂದು ವಿನಯಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿಯೇ ಪ್ರೋ. ಬಾಗಿಯವರಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದರೆಂಬ ಸುದ್ದಿ ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಆಗಿನ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಹರಡಿತು. ಈ ಸುದ್ದಿ ನಿಜವೆಂದೂ ಕೊಲ್ಲಾಪುರದ ನನ್ನ ಕೆಲ ಮಿತ್ರರಿಂದಲೂ ತರುವಾಯ ನನಗೆ ಖಚಿತವಾಗಿ ತಿಳಿದುಬಂದಿತು.

೨. ಅವರ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಜೀವನದ ಹಲವು ಇಣುಕು ನೋಟಗಳು :

1947 ರಲ್ಲಿ ನಾನು ರಾಜಾರಾಮ ಕಾಲೇಜು ಸೇರಿದಾಗ, ಡಾ. ಉಪಾಧ್ಯಯವರು ಜೈನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ವಸತಿಗೃಹದ (ಜೈನ ಬೋರ್ಡಿಂಗ್‌ನ) ಆವರಣದಲ್ಲಿದ್ದ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಕ (ಸುಪರಿಂಟೆಂಡೆಂಟ್) ಪ್ರಶಸ್ತ ನಿವಾಸದಲ್ಲಿ ವಾಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅನೇಕ ವರುಷಗಳವರೆಗೆ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದು ಆ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು, ಅವರ ಗ್ರಂಥಾಲಯ ಆ ನಿವಾಸದ ಮೇಲಿನ ವಿಶಾಲ ಅಟ್ಟದ ಒಂದು ಭಾಗವಾಗಿತ್ತು; ಅವರ ಅಧ್ಯಯನ-ಸಂಶೋಧನ ವ್ಯಾಸಂಗದ ಕೋಣೆ ಅದರ ಒಂದು ಭಾಗವಾಗಿತ್ತು. ಅದರಲ್ಲಿ ಕಪ್ಪು ಬಣ್ಣದ ಬ್ರಿಟಿಶ್ ಮಾದರಿಯ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಮೇಜು, ಹಲವಾರು ಗ್ರಂಥ-ಫಾಯಿಲುಗಳೋಂದಿಗೆ ಎದ್ದು ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು. ಅದರ ಎಡಬದಿಗೆ ಒಂದು ಚಿಕ್ಕ ಟೇಬಲ್ಲಿನ ಮೇಲೆ ಟಾಯಿಪ-ರಾಯಿಟರ್, ಬಲಬದಿಗೆ ಒಂದು ಆರಾಮ ಖುರ್ಚಿ ಇರುತ್ತಿತ್ತು.

ಅವರನ್ನು ಕಾಣಲು ಬಂದ ಯಾರಿಗಾದರೂ ಮೇಲೆ ಹೋಗಲು ಅವರ ಪರಿವಾರದ ಸದಸ್ಯರೊಬ್ಬರಿಂದ ಸೂಚಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅಲ್ಲಿ ಹೋದೊಡನೆ ನಮಗೆ ಕಂಡುಬರುವುದು ಶುಭ್ರ ಪಂಜೆ, ಸಡಿಲಾದ ತೋಳಿನ (ತುಸು ಮೇಲಕ್ಕೇರಿಸಿ ಹೊಲಿದ) ಬಿಳೇ ಶರ್ಟು, ಅರ್ಧಮಧ್ಯ ಬಕ್ಕಾದ ತಲೆ, ಕಪ್ಪು ಕಟ್ಟಿನ ಕನ್ನಡಕದ ಸ್ಥೂಲ ದೇಹದ ಸಭ್ಯ ವ್ಯಕ್ತಿ, ಓದುವುದರಲ್ಲೋ, ಬರೆಯುವುದರಲ್ಲೋ ತಲ್ಲೀನವಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದುದು. ಕಾಣಲು ಬಂದ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ನಗುಮುಖ ದೊಂದಿಗೆ, ಸವಿನುಡಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಗತ ಮಾಡಿ, ಅವರೊಡನೆ ಮೆಲುದನಿಯಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡಿ ಕಳಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ಕ್ರಮ ಅವರು ಮುಂದೆ ರಾಜಾರಾಮಪುರಿಯ ಶಾಹು ಬಟ್ಟೆಯ ಗಿರಣಿಯ ಸಮೀಪಕ್ಕಿದ್ದ ಲಿಂಗ್ರಸ ಕಟ್ಟಡದಲ್ಲಿಯೆ ತಮ್ಮ ಬಾಡಿಗೆಯ

ಪ್ರಶಾಂತ ನಿವಾಸದಲ್ಲಿಯೂ, ತರವಾಯ ನಿವೃತ್ತಿಪೂರ್ವಕ ಸುಮಾರಿಗೆ ಕಟ್ಟಿಸಲಾದ “ಧವಲಾ” ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ತಮ್ಮ ಸ್ವಂತ ನಿವಾಸದಲ್ಲಿಯೂ ಸಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

ಸಂಜೆ ಸೂರ್ಯಾಸ್ತದ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿಯೇ ಊಟ ಮುಗಿಸಿಕೊಂಡು ಡಾ. ಉಪಾಧ್ಯಯವರು ಹೊರಗೆ ಹೊರಟಾದ ಅವರ ವೇಷಭೂಷಣ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ ಪೂರ್ಣವಾಗಿರುತ್ತಿತ್ತು. ಬಿಳೇ ಪಂಜೆ, ಶರ್ಟ್, ಕೊರಳು ಮುಚ್ಚುವ ಉದ್ದವಾದ ಕೋಟು, ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಕರೇ ಟೊಪ್ಪಿಗೆ, ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕೋಲು, ಜೈನ ಬೋರ್ಡ್‌ಗನಲ್ಲಿಯ ತಮ್ಮ ನಿವಾಸದಿಂದ ಹೊರಟು ಸುತ್ತಲೂ ತುಸು ಅಡ್ಡಾಡಿ, ಕಂಡ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳೊಡನೆ ನಗೆಮುಖದಿಂದ ಮಾತನಾಡಿ, ನೇರವಾಗಿ ಶಾಹುಪುರಿಯ ಜಿನಮಂದಿರಕ್ಕೆ ಸಾಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ, ವಂದನೆ ಸಲ್ಲಿಸಿ, ಪರಿಚಿತರನ್ನು ಮಾತನಾಡಿಸಿ, ಸಮೀಪದಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದ ಅವರ ಮಿತ್ರರಾದ ಶ್ರೀ ಶಾಂತಿನಾಥ ಪಾಟನೆಯವರ ಅಂಗಡಿಗೆ ಹೋಗಿ, ತುಸು ಹೊತ್ತು ಹರಟೆ ಹೊಡೆದು, ತಮ್ಮ ನಿವಾಸಕ್ಕೆ ಮರಳಿ ತಮ್ಮ ದೈನಂದಿನ ಅಧ್ಯಯನ ಲೇಖನಗಳಲ್ಲಿ ಮಗ್ನರಾಗುತ್ತಿದ್ದರು.

ಮನೆಯಲ್ಲಿ ವೃದ್ಧ ತಾಯಿ, ಅವರಿಗೆ ತಕ್ಕಂತಿದ್ದ ಸೌಜನ್ಯಶೀಲ ಪತ್ನಿ, ಮೂವರು ಗಂಡುಮಕ್ಕಳು, ಒಬ್ಬ ಹೆಣ್ಣುಮಗಳು-ಹೀಗೆ ಮಧ್ಯಮ ಗಾತ್ರದ ಪರಿವಾರದೊಂದಿಗೆ, ಅವರವರಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಅದರ, ಪ್ರೀತಿ, ವಾತ್ಸಲ್ಯಗಳೊಡನೆ ಹಾಯಾಗಿ ಇರುತ್ತಿದ್ದರು. ಮಕ್ಕಳೆಲ್ಲ ಮರಾಠಿ ಮಾಧ್ಯಮದಲ್ಲಿ ಕಲಿತದ್ದರಿಂದ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮರಾಠಿ ಕನ್ನಡ ಎರಡೂ ಭಾಷೆಗಳನ್ನಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರನ್ನು ಕಾಣಬಂದವರೊಡನೆ ಅವರವರ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡುವ ಪರಿಪಾಠ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದರು. ನಾನು ಜೈನ ಬೋರ್ಡ್‌ಗಿನ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿದ್ದ ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಬೋರ್ಡ್‌ಗ್ (ಹಾಸ್ಟೆಲ್) ದಲ್ಲಿದ್ದು ರಾಜಾರಾಮ ಕಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಓದುತ್ತಿದ್ದುದರಿಂದ, ಡಾ. ಉಪಾಧ್ಯಯವರ ಪರಿವಾರದ ಎಲ್ಲ ಸದಸ್ಯರ ಪರಿಚಯ ಹೊಂದಿದ್ದೆನು. ಮುಂದೆ ಅವರು ರಾಜಾರಾಮಪುರಿಯ ನಿವಾಸಗಳಲ್ಲಿರುವಾಗಲೂ, ನಾನು ಧಾರವಾಡಕ್ಕೆ ಬಂದ ಮೇಲೂ ಕೂಡ, ಪಿಎಚ್. ಡಿ ಮತ್ತು ಇತರ ಸಂಶೋಧನ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಆಗುವ ಕಾಣಲು ಅಲ್ಲಿಯೂ ಭೆಟ್ಟಿ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದೆ . ಹೀಗಾಗಿ ಅವರ ಈ ಬಗೆಯ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಜೀವನದ ಬಗ್ಗೆ ನಾನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬಲ್ಲವನಾಗಿದ್ದೆ. ಈಗಲೂ ಇವೆಲ್ಲವುಗಳ ನೆನಪಿದೆ.

ಡಾ. ಉಪಾಧ್ಯಯವರ ಮೂರು ವಿಶೇಷ ಗುಣಗಳೆಂದರೆ, ಮಾತೃಭಕ್ತಿ, ಜಿನಭಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಪರಿಶುದ್ಧ ಸಂತ್ಯಪ್ತ ಮತ್ತು ಕ್ರಮಬದ್ಧ ಬದುಕಿನ ರೀತಿ, ತಾಯಿಯ ಎಲ್ಲ ಬಗೆಯ ಕುಶಲತೆಯ ಕಡೆಗೆ ಲಕ್ಷ್ಯ ಕೊಡುವುದಲ್ಲದೆ, ಪರ ಊರಿಗೆ ಹೊರಟಾಗ ಅವರ ಪಾದ ಮುಟ್ಟಿ, ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಹೊರಡುತ್ತಿದ್ದರು. ದಿನಾಲೂ ಸಂಜೆ ಜಿನಮಂದಿರಕ್ಕೆ ಭೆಟ್ಟಿ. ಜತೆಗೆ ಒಂದೆರಡು ಕಿಲೋಮೀಟರಿನಷ್ಟು ಅಡ್ಡಾಟದಿಂದ. ವಾಯವಿಹಾರವೂ ಆಗುತ್ತಿತ್ತು. ಹೀಗೆ ದೇಹ-ಮನಸ್ಸು ಎರಡರ ಆರೋಗ್ಯದಿಂದ ಅವರು ಸದೈವ ಸಂತ್ಯಪ್ತರಾಗಿ ತಮ್ಮ ಪರಿಶುದ್ಧ ಜೀವನವನ್ನು ಕ್ರಮಬದ್ಧವಾಗಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದರು.

ಡಾ. ಉಪಾಧ್ಯಯವರು ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಅಪ್ಪಟ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರಾಗಿ ಎದ್ದು ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದರು. ಸ್ಥೂಲ ದೇಹ, ಸಾದುಗಷ್ಟವರ್ಣ, ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಾಗಿ ಧರಿಸಿದ ಸೂಟು-ಬೂಟು-ಟಾಯ್ (ಜಾಕೇಟು ಸಹಿತ), ಬಿಳೇ ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕೀ ಪೇಟಾ, ನಗುಮುಖ- ಹೆಚ್ಚುಕಡಿಮೆ ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಾದ ವೇಷದಲ್ಲಿ ಸಿ. ವಿ. ರಾಮನ್ನರನ್ನೇ ಹೋಲುತ್ತಿದ್ದರು. ಆಗ ರಾಜಾರಾಮ ಕಾಲೇಜು ಊರಲ್ಲಿಯ ಹಳೇ ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿತ್ತು. ಪ್ರಾ. ಉಪಾಧ್ಯಯವರು ಅಟ್ಟದ ಮೇಲಿನ ಸ್ವಾಫ್‌ರೂಮಿನಲ್ಲಿ ಇದ್ದಾಗ ಉಳಿದ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು ಅವರನ್ನು ಆದರದಿಂದ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದರು, ಬಿಡುವಿನ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ, ಪ್ರಾ, ಕುಂದಣಗಾರ ರೊಡನೆಯೂ, ಚಹದ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದ ಪ್ರಿನ್ಸಿಪಾಲರೊಡನೆಯೂ ಹರಟೆ ಹೊಡೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಆಗ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಪ್ರಾಕೃತ ಪಾಧ್ಯಾಪಕರಾದ (ಮೊದಲು ಡಾ. ಉಪಾಧ್ಯಯವರ ಶಿಷ್ಯರೇ ಆಗಿದ್ದ) ಡಾ. ಘಾಟಗೆಯವರೂ ಅವರ ಹತ್ತಿರ ಬಂದು ಕುಳಿತು ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದರು, ಚರ್ಚಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಾದರೂ ಸ್ವಾಫ್ ರೂಮಿನ ಹೊರಗೆ ಬಂದು ನಿಂತು ಅವರನ್ನು ಕಾಣಲು ಬಯಸಿದಾಗ, ಕುಡಲೇ ಎದ್ದುಬಂದು, ಕಾರಿಡಾರಿನಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಅವರ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೋ, ಸಂದೇಹಗಳಿಗೋ ಪರಿಹಾರ ಸೂಚಿಸಿ ಸಮಾಧಾನ ಗೊಳಿಸಿ ಕಳಿಸುತ್ತಿದ್ದರು, ತಮ್ಮ ಕ್ಲಾಸುಗಳಿಗೆ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಹೋಗಿ, ಅಧ್ಯಾಪನ ಕಾರ್ಯ ಮುಗಿಸಿ, ಗ್ರಂಥಾಲಯಕ್ಕೆ ಬಂದು, ತಮ್ಮ ಚರ್ಮದ ಬ್ಯಾಗಿನಿಂದ ಮನೆಯಿಂದ ತಂದ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಮರಳಿಸಿ, ಬೇರೆ ಹಲವನ್ನು ಹುಡುಕಿ ತೆಗೆದು ಅದರಲ್ಲಿ ಹಾಕಿ, ಬ್ಯಾಗನ್ನು ತಮ್ಮ ದ್ವಿಚಕ್ರವಾಹನಕ್ಕೆ ತೊಡಗಿಸಿ, ಸಂಜೆ 4-5 ಗಂಟೆಯ ಸುಮಾರಿಗೆ

ನಿಧಾನವಾಗಿ ತಮ್ಮ ನಿವಾಸಕ್ಕೆ ತೆರಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಇದು ಅವರ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿಯ ಜೀವನದ ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ ಬಾಹ್ಯ ಚಿತ್ರ.

ಅಧ್ಯಾಯ : ಎರಡು

ಡಾ. ಉಪಾಧ್ಯಯವರ ಸಾಧನೆಯ ಪಕ್ಷಿನೋಟ

೧. ಅಧ್ಯಾಪನ ಕ್ಷೇತ್ರ

೨. ಗ್ರಂಥ ಸಂಪಾದನ, ಸಂಶೋಧನ ಲೇಖನ ಕ್ಷೇತ್ರ

೩. ಪರಿಷತ್ತು-ಸಮ್ಮೇಲನ-ಸಂಗೋಷ್ಠಿಗಳ ಕ್ಷೇತ್ರ

೪. ಸಂಸ್ಥಾಪನ ಕ್ಷೇತ್ರ

2. ಡಾ. ಉಪಾಧ್ಯಯವರ ಸಾಧನೆಯ ಪಕ್ಷಿನೋಟ

ಡಾ. ಉಪಾಧ್ಯಯವರ ಇಡೀ ಜೀವನದ ಮಹತ್ವದ ಘಟ್ಟಗಳನ್ನೂ, ಅವರ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಜೀವನದ ಹಲವು ಇಣುಕು ನೋಟಗಳನ್ನೂ ಕಂಡ ತರುವಾಯ, ಅವರು ಗೃಹ ಸಾಧನೆಯನ್ನು ಸ್ಥೂಲವಾಗಿ ಕೆಳಗಿನ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿದ್ದಂತೆ ನಮ್ಮ ಮನದ ಮುಂದಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಒಂದೊಂದಾಗಿ ವಿವರವಾಗಿ ತಿಳಿದು ಕೊಳ್ಳುವಾ :

1. ಅಧ್ಯಾಪನ ಕ್ಷೇತ್ರ

2. ಸಂಶೋಧ ಲೇಖನ, ಗ್ರಂಥ ಸಂಪಾದನ ಕ್ಷೇತ್ರ

3. ಪರಿಷತ್ತು-ಸಮ್ಮೇಲನ-ಸಂಗೋಷ್ಠಿಗಳ ಕ್ಷೇತ್ರ

4. ಸಂಸ್ಥಾಪನ ಕ್ಷೇತ್ರ

1. ಅಧ್ಯಾಪನ ಕ್ಷೇತ್ರ :

ಡಾ. ಉಪಾಧ್ಯಯವರು ರಾಜಾರಮ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರಾಕೃತ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರಾಗಿ 32 ವರುಷಗಳ (1930-1962) ದೀರ್ಘ ಮತ್ತು ಅಖಂಡ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದರು. ಆಗಿನ ಎಫ್, ವಾಯ್, (ಫರ್ಸ್ಟ್ ಇಯರ್) ದಿಂದ ಎಮ್ ಎ. ವರೆಗೆ (ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು ಮತ್ತು ಒಬ್ಬ ಟ್ಯೂಟರ ಅವರೊಂದಿಗೆ) ಎಲ್ಲ ತರಗತಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕಲಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರ ವರ್ಗಗಳು ಅಥವಾ ಕ್ಲಾಸುಗಳು ಅತ್ಯಂತ ನಿಯಮಿತ ಮತ್ತು ಶಿಸ್ತುಬದ್ಧವಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದವು. ಅವರು ಗಂಟೆ ಬಾರಿಸುವ ತಡವೆ ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಕಾಲಿಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರ ಉಪನ್ಯಾಸಗಳು ಸುಸ್ಪಷ್ಟ, ಉದ್ದೋದಕ ಮತ್ತು ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅಭಿರುಚಿ ಹುಟ್ಟಿಸುವಂಥವು. ಆಗ ಎಫ್. ವಾಯ್. ಕೋರ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಕೃತ, ಸಂಸ್ಕೃತ ಅಥವಾ ಪರ್ಸಿಯನ್ ಭಾಷೆ ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿರುತ್ತಿತ್ತು. ಪ್ರಾಕೃತವನ್ನೇ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಆಯ್ದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಸಂಸ್ಕೃತಕ್ಕೆ 100 ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿದ್ದರೆ, ಪ್ರಾಕೃತಕ್ಕೆ 150 ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಇರುತ್ತಿದ್ದರು. ಕ್ಲಾಸು ಕಿಕ್ಕಿರಿದು ತುಂಬಿರುತ್ತಿತ್ತು. ಡಾ. ಉಪಾಧ್ಯಯವರು ಪಾಠ ಹೇಳುವಾಗ ಅಲ್ಲಿ ಸೂಜಿ ಬಿದ್ದರೂ ಕೇಳಿಸುವಷ್ಟು ಶಾಂತತೆ ಇರುತ್ತಿತ್ತು. ಅವರು ನಡುನಡುವೆ ಸಾಂದರ್ಭಿಕವಾಗಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ಪದ್ಧತಿಯಿಂದ ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಅನಿಯಮಿತವಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಎಚ್ಚರಿಕೆ ಕೊಟ್ಟಂತಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಎಂಥ ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳಿದರೂ ಅಥವಾ ಶಂಕೆ ಎತ್ತಿದರೂ, ಅವನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಂಡು ನಿಧಾನವಾಗಿ ತಿಳಿಸಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಂಥವರ ಬಗ್ಗೆ ಅವರಲ್ಲಿ ಸಿಟ್ಟಾಗಲಿ, ಅಪಶಬ್ದವಾಗಲಿ ಎಂದಿಗೂ ಕಂಡುಬರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅಂತೆಯೇ ಅವರ ಎಲ್ಲ ಶಿಷ್ಯರಲ್ಲಿ, (ಹಲವು ತುಂಟರಲ್ಲಿ ಕೂಡ) ಅವರ ಬಗ್ಗೆ ಆದರ ಮಿಶ್ರಿತ ಅಂಜಿಕೆ ಇರುತ್ತಿತ್ತು. ವರ್ಗದ ಹೊರಗೆ ಕೂಡ ಅವರ ಎಲ್ಲ ಶಿಷ್ಯರ ವರ್ತನೆ ಹೀಗೇ ಇರುತ್ತಿತ್ತು.

ಸ್ನಾತಕ (ಬಿ. ಎ. ಅನರ್ಸ) ವರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಕೃತ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಬಹಳ ಕಡಿಮೆ ಇರುತ್ತಿತ್ತು. ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಇಬ್ಬರೋ, ಮೂವರೋ ಅಷ್ಟೇ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಇರುತ್ತಿದ್ದರು. ಹಾಗಿದ್ದರೂ ಡಾ. ಉಪಾಧ್ಯಯವರ ಬೋಧನೆ ಅಷ್ಟೇ ಆತ್ಮೀಯ, ನಿಯಮಿತ ಮತ್ತು ಕ್ರಮಬದ್ಧವಾಗಿರುತ್ತಿತ್ತು. ವಾರ್ಷಿಕ

ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಮುಂಚೆಯೇ ಎಲ್ಲ ವಿಷಯಗಳ, ಎಲ್ಲ ಕೋರ್ಸುಗಳನ್ನು ಮುಗಿಸಿ, ವಿಮರ್ಶಾತ್ಮಕ ಗ್ರಂಥಗಳ ಆಯಾ ಪ್ರಕರಣಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸಿ, ಓದಿ ಕೊಳ್ಳಲು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ರಾಜಾರಾಮ ಕಾಲೇಜಿನ ಪ್ರಾಕೃತ ಅಧ್ಯಯನ ವಿಷಯದ ಗ್ರಂಥಾಲಯ ವಿಭಾಗವು ಅತ್ಯಂತ ಸಿರಿವಂತವೂ, ಶಾಸ್ತ್ರೀಯವಾಗಿ ವರ್ಗೀಕೃತವೂ ಆಗಿತ್ತು. ಕೆಲವು ಅಪರೂಪವಾಗಿ ದೊರೆಯುವ ಜೈನಾಗಮ ಗ್ರಂಥಗಳ ಮೇಲಿನ ವಿಮರ್ಶಾತ್ಮಕ ವಸ್ತುವನ್ನು ತಾವೇ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಟಿಪ್ಪಣಿ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಒದಗಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಹಲವು ಇನ್ನೂ ನನ್ನ ಹತ್ತಿರ ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿವೆ.

ಎಮ್. ಎ. ಹಂತದಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಾಪನ ಅಲ್ಲದೆ ಅವರು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಪರಿಶ್ರಮದ ವಿಮರ್ಶಾತ್ಮಕ ಅಧ್ಯಯನದ ತರಬೇತಿ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಎರಡು ಮೂರು ವಾರ ಮುಂಚಿತವಾಗಿಯೇ ವಿಷಯ ಸೂಚಿಸಿ, ಅದರ ಮೇಲೆ ಸಂಗೋಷ್ಠಿಯನ್ನೂ ಏರ್ಪಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ವರುಷದಲ್ಲಿ ಇಂಥ ಸಂಗೋಷ್ಠಿಗಳು ಎರಡಾದರೂ ಆಗಲೇಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು, ತಾವು ಅವುಗಳಿಗೆ ಪೂರ್ಣಾವಧಿಯ ವರೆಗೆ ಹಾಜರಿದ್ದು, ತಕ್ಕ ತುದ್ಧುಪಡಿ ಸೂಚಿಸಿ, ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಪ್ರಾಕೃತ ವಿಷಯದ ಮಹತ್ವ ಮತ್ತು ಅದರಲ್ಲಿಯ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಸತ್ವವನ್ನು ಬಿಂಬಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ " ಪ್ರಾಕೃತ ಮಂಡಲ" ದ ಸಭೆಗಳಲ್ಲಿ ತಾವೂ ಸಿದ್ಧ ಭಾಷಣ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರು " Ashoka : the Champion of Peace" ಎಂಬ ವಿಷಯದ ಮೇಲೆ ಮಾತನಾಡಿದ್ದು ನನಗೆ ಇನ್ನೂ ನೆನಪಿದೆ.

ಪಿಎಚ್. ಡಿ. ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಅವರು ಬಲು ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಾಗಿ, ನಿಷ್ಠುರವಾಗಿ ಇರುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವಶ್ಯಕ ನಿಯಮಗಳಲ್ಲಿ ಕೂಡುವ ಯಾವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯೂ ಪ್ರವೇಶ ಬಯಸಿ ಅವರನ್ನು ಕಂಡಾಗ, ಆತನ ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆಯನ್ನು ಕೂಲಂಕಷವಾಗಿ ವರೆಗೆ ಹೆಚ್ಚಿ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಒಂದು ವೇಳೆ ಆತನು ತನ್ನ ಮುಂದಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದ ವಿಷಯ ಆತನಿಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಒಗ್ಗುವಂತೆ ತೋರದಿದ್ದರೆ ಪರ್ಯಾಯ ವಿಹಯಗಳನ್ನು ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸಿ, ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದನ್ನು ಆರಿಸಿಕೊಂಡು ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ಬಂದು ಅವರನ್ನು ಕಾಣಲು ಸೂಚಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ವಿಷಯ ಆರಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗೆ ಹಲವು ಸೂಚನೆಗಳನ್ನೂ,

ಸಂಶೋಧನೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ರೀತಿ-ವಿಧಾನಗಳನ್ನೂ ಸ್ಥೂಲವಾಗಿ ವಿವರಿಸಿ ಆ ವಿಷಯದ, ಸಮಸ್ಯೆಯ ಬಗ್ಗೆ ನಾಲ್ಕಾರು ಪುಟದಷ್ಟು ನಿಬಂಧವೊಂದನ್ನು ಬರೆದು ತರಲು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು; ಹಾಗೆ ಬರೆದು ತಂದ ಲೇಖನ ಸರಿ ಕಂಡರೆ ಮಾತ್ರ ಆತನ ಪ್ರವೇಶಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿಗೆ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಒಪ್ಪಿಗೆ ಪಡೆದು ಮುಂದೆ ಅಧ್ಯಯನ ನಡೆಸಿದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯಿಂದ ನಿಯಮಿತತನ ಗಾಢ ಪರಿಶ್ರಮ ಮತ್ತು ಕರ್ತವ್ಯನಿಷ್ಠೆಗಳನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಹೀಗಾಗಿ ಜಾಣ ಮತ್ತು ಗಾಢ ವ್ಯಾಸಂಗ ಮಾಡುವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಷ್ಟೇ ಈ ಸಂಶೋಧನ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ತಡೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಅನೇಕರು ಹೊರಳಿ ಬರುತ್ತಿರಲೇ ಇಲ್ಲ.

ಅಂತೆಯೇ ಹಲವಾರು ಬಾರಿ “ ಡಾ. ಉಪಾಧ್ಯೇಯವರಿಗೆ ಪಿಎಚ್. ಡಿ. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳೇ ಇಲ್ಲ ” ಎಂಬ ಗುಜುಗುಜು ಮಾತು ಕೆಲವೆಡೆ ಕೇಳಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಅಷ್ಟೇ ಏಕೆ, “ ಡಾ. ಉಪಾಧ್ಯೇ ಅವರೂ ಮದ್ರಾಸ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಡಾ. ವಿ. ರಾಘವನ್ ಅವರೂ ಒಂದೇ ” ಎಂಬುದಾಗಿ ಹಲವು “ಲಬ್ಧ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತರು ” ಆಡಿದ್ದುಂಟು. ಆದರೆ ಇಂಥ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಹುರುಳಿರಲಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಸತ್ಯವನ್ನು ನಾನು ನನ್ನ ಅನುಭವದಿಂದ ಎದೆ ತಟ್ಟಿ ಹೇಳಬಲ್ಲೆನು. ಡಾ. ಉಪಾಧ್ಯೇ ಅವರು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಉತ್ತೇಜನ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು. ನಾನೇನು ಅವರ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಪಿಎಚ್. ಡಿ ಮಾಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ನಾನು ಧಾರವಾಡದಲ್ಲಿದ್ದರೂ “ವಡ್ಡಾರಾಧನೆ” ಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕೆಲವು ಕ್ಲಿಷ್ಟ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅವರ ಆತ್ಮೀಯ ಮತ್ತು ಸಮರ್ಪಕ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಪಡೆದಿದ್ದೇನೆ. ನಾನು ಪಿಎಚ್.ಡಿ. ಪದವಿ ಪಡೆದ ಮೇಲೂ, ನನ್ನ ಇತರ ಸಂಶೋಧನ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಅವರ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಪಡೆಯುತ್ತ ಬಂದಿದ್ದೇನೆ. ನಮ್ಮಿಬ್ಬರಲ್ಲಿಯೂ ಈ ಪ್ರಕಾರದ ಗುರು-ಶಿಷ್ಯ ಸಂಬಂಧ ಅವರು ಜೀವಿಸಿ ಇರುವವರಿಗೂ ಸಾಗಿತ್ತು. ಇದಕ್ಕೆ ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಕ್ರಮವಿದ್ದಿತು : ಪೂರ್ವಭಾವಿಯಾಗಿ ಅವರಿಗೆ ಪತ್ರ ಬರೆದು ನನ್ನ ಸಮಸ್ಯೆಯ ರೂಪರೇಷೆಯನ್ನು, ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ತಿಳಿಸಿ, ಅವರು ಸುಚಿಂತಿತ ದಿನದಂದು ಕೊಲ್ಲಪುರದ (ಮುಂದೆ ಮೈಸೂರಿನ) ಅವರ ನಿವಾಸಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೆನು. ಅವರು ಆ ಬಗ್ಗೆ ಮೊದಲೇ ವಿಚಾರ ಮಾಡಿ, ಒಂದು ಕಾಗದದ ಮೇಲೆ ಕೆಲವು ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳನ್ನು ಬರೆದು ಇಡುತ್ತಿದ್ದರು. ನಾನು ಅಲ್ಲಿ ಹೋದೊಡನೆ ಅವಶ್ಯಕ ಮುದ್ದೆಗಳನ್ನು ಚರ್ಚಿಸಿ

ಹಲವು ಮೌಲಿಕ ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು. ನಾನು ಅವನ್ನು ಅಭ್ಯಸಿಸಿ ಅದರಂತೆ ಬರೆದು ತಗೆದು ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ಹೋಗಿ ಅವರನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದೆನು. ಓದಿ ತಮ್ಮ ಸಂತೋಷಕ ವ್ಯಕ್ತ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಆ ಬರಹದಲ್ಲಿ ಸಮಸ್ಯಾಪುರ್ತಿಗಾಗಿ ತಕ್ಕ ಬಲವಾದ ಆಧಾರಗಳನ್ನು ಕೊಡುವ ರೀತಿ ಸರಿಯಾಗಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿ, ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಒಂದೆರಡನ್ನು ಅಲ್ಲೇ ತಿದ್ದಿ ತೋರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಥವಾ ತರುವಾಯ ಹಾಗೆ ತಿದ್ದಿ ಅಂಚೆಯ ಮುಖಾಂತರ ಕಳಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಇಂಥ ಕೆಲವನ್ನು ನಾನು ಇನ್ನೂ ಕಾಯಿಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ. ಅಂಥ ಯಾವುದಾದರೊಂದು ಸಂಶೋಧನ ಲೇಖನ ಪ್ರಕಟವಾದ ಮೇಲೆ, ನಾನು ಅದರ ಅಧಿಕೃತ ಪ್ರತಿಯೊಂದನ್ನು ಅವರಿಗೆ ಕಳಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ. ಅದನ್ನು ಓದಿ ನೋಡಿ, ಸಂತೋಷಪಟ್ಟು ನನಗೆ ಪತ್ರ ಬರೆದು ಧನ್ಯವಾದಗಳನ್ನೂ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಚಿಕ್ಕಪುಟ್ಟ ಶಂಕೆಗಳನ್ನೆತ್ತಿ ಪತ್ರ ಬರೆದಾಗ, ಅವನ್ನು ಆಗಲೇ ಅಂಚೆಯ ಮುಖಾಂತರವೇ ಬಗೆಹರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಂಥ ಕೆಲ ಪತ್ರಗಳನ್ನು ನಾನು ಇಂದಿಗೂ ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿ ಇಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ. ಇಂಥ ಉತ್ತೇಜನೆ ನನ್ನನ್ನು ಸಂಶೋಧನ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಮತ್ತಿಷ್ಟು ಹುರಿದುಂಬಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಅಲ್ಲದೆ ಅದು ನನ್ನಲ್ಲಿ ದೂರಗಾಮಿಯಾದ ಹಿತಕರ ಪರಿಣಾಮವನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿತೆಂದು ಹೇಳಲು ಅಭಿಮಾನವೆನಿಸುತ್ತದೆ.

ಭಾರತದ ಅನೇಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳೊಡನೆ ಮತ್ತು ಪಶ್ಚಿಮಾತ್ಯ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ಹಲವು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳೊಡನೆ ನಿಕಟ ಸಂಬಂಧ ಹೊಂದಿದ್ದ ಡಾ. ಉಪಾಧ್ಯಯವರು, ಇಲ್ಲಿಯ ಇಂದಿನ ಪೀಳಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಸಂಶೋಧನದ ಮಟ್ಟ ಕಳೆದಜೇಗೆ ಹೋಗಿದೆಯೆಂಬುದರ ಬಗ್ಗೆ ತಮ್ಮ ಅನುಭವದಿಂದ ಅರಿತು, ಬಹಳ ವ್ಯಥೆ ಪಟ್ಟಿದ್ದುಂಟು ; ಹಲವು ಸಭೆ-ಸಮ್ಮೇಲನಗಳಲ್ಲಿ ನಿಸ್ಪೈಹವಾಗಿ ವ್ಯಕ್ತಮಾಡಿದ್ದುಂಟು. ಅವರ ಒಂದೆಡೆಗೆ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ :

“ I am not a Cynic. But I do feel that a generation of Scholars to which a few (like Dr. P.L. Vaidya, Dr. V. S. Sunthanakar etc.) belonged is not being suitably replaced now etc ...”

“ನಾನು ಸರ್ವದ್ವೇಷಿ ಸ್ವಭಾವದವನಲ್ಲ. ಆದರೆ ನನಗೆ ನಿಶ್ಚಿತವಾಗಿ ಎನಿಸುವದ್ದೇನೆಂದರೆ ಹಲವು (ಡಾ. ಪಿ. ಎಲ್. ವೈದ್ಯ, ಡಾ. ವಿ. ಎಸ್. ಸುಂಠಣಕರ ಇತ್ಯಾದಿ) ವಿದ್ವಾಂಸರನ್ನೊಳಗೊಂಡಿದ್ದ ಮೊದಲನೇ ಪೀಳಿಗೆಯ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ತುಂಬುವಂಥ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಇಂದು ಹೊರಡುತ್ತಿಲ್ಲ.” ಇದು ಇಂದಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಪಿಎಚ್.ಡಿ. ಪದವಿಯನ್ನು ಪಡೆದ ವಿದ್ವಾಂಸರನ್ನು ಕುರಿತು ಎಂಬುದನ್ನು ಬೇರೆ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಇಂಥ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ಅವರು ಕಾರಣವನ್ನೂ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು. “ ಈಗಿನ ಹಲವು ವಿದ್ವಾಂಸರು ಪಿಎಚ್.ಡಿ. ಪದವಿಯನ್ನು ಪಡೆದ ತರುವಾಯ, ಮೋಕ್ಷಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾದಂತೆ ಭಾವಿಸಿ, ಮುಂದೆ ತಮ್ಮ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಯನ ಸಂಶೋಧನೆಗಳ ಗೋಜಿಗೆ ಹೋಗುವದಿಲ್ಲವಾದುದರಿಂದ ಈ ಸ್ಥಿತಿ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಿಜವಾಗಿ ಪಿಎಚ್.ಡಿ. ಪದವಿ ಸಂಶೋಧನಾ ವ್ಯಾಸಂಗದ ಅರ್ಹತೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಸರ್ಟಿಫಿಕೇಟು ಮಾತ್ರ ಎಂದು ಅವರು ಬಗೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಸತ್ವಯುತವಾದ ಸಂಶೋಧನೆ ಅಥವಾ ತನ್ನ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಮೂಲಭೂತವಾದ ಅಥವಾ ಮೌಲಿಕವಾದ ಕೊಡುಗೆ ಸಲ್ಲಿಸುವ ಅರ್ಹತೆ, ಪಿಎಚ್. ಡಿ. ಪದವಿ ಪಡೆದ ತರುವಾಯದ ದೀರ್ಘ ಪ್ರಯತ್ನ ಮತ್ತು ಪರಿಶ್ರಮದಿಂದಲೇ ಸಾಧ್ಯ ಎಂದು ಅವರು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಅದೇ ಪಿಎಚ್.ಡಿ. ಪಡೆದ ನಾಗಪುರ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ನನ್ನ ಮಿತ್ರರೊಬ್ಬರು ಡಾ. ಉಪಾಧ್ಯಯವರಿಗೆ ಹರುಷದಿಂದ ಬರೆದ ಪತ್ರಕ್ಕೆ ಉತ್ತರವಾಗಿ ಅವರು ಹೀಗೆ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ.

“ Please accept my sincere greetings on your having secured the Doctorate Degree of Vidyadaya University of Ceylon. It’s relief that your labours are justly rewarded. May I say a word more? The Ph.D. Degree is after all a certificate of a learned body that one is capable of systematic and scientific study; and the value of his degree, obviously depends on what work we turn out after having secured this degree. I am sure you will go on steadily working and enriching the field of researches in Shremanology”.

“ಸಿಲೋನಿನಲ್ಲಿಯ ವಿದ್ಯೋದಯ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಿಂದ ಪಿಎಚ್. ಡಿ. ಪದವಿಯನ್ನು ಗಳಿಸಿದ ನಿಮಗೆ ನನ್ನ ಹಾರ್ದಿಕ ಧನ್ಯವಾದಗಳು. ನಾನು ಇನ್ನೊಂದು ಮಾತನ್ನು ಹೇಳಬಹುದೆ ? ಹಾಗೆ ನೋಡಿದರೆ

ಪಿಎಚ್.ಡಿ. ಪದವಿ ಎಂಬುದು ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿ ಶಿಸ್ತುಬದ್ಧವಾದ ಮತ್ತು ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಅರ್ಹ ಎಂದು ಒಂದು ವಿಶಿಷ್ಟ ವಿದ್ವತ್ ಮಂಡಳಿಯಿಂದ ಕೊಡಮಾಡಿದ ಸರ್ತಿಫಿಕೇಟು ಮಾತ್ರ ; ಅಲ್ಲದೆ ಈ ಪದವಿಯ ಬೆಲೆ ನಿಜವಾಗಿ ನಾವು ತರುವಾಯ ಯಾವ ಪ್ರಕಾರದ ಕಾರ್ಯ ಮಾಡುವೆವೆಂಬುದರ ಮೇಲೆ ಅವಲಂಬಿಸಿರುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ನೀವು ಇನ್ನು ಸ್ಥಳೀಯದಿಂದ ಮುಂದಿನ ಅಧ್ಯಯನ ಸಾಗಿಸುತ್ತ ಶ್ರವಣಶಾಸ್ತ್ರದ ಸಂಶೋಧನೆ ಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ತ್ರೀಮಂತಗೊಳಿಸುವರೆಂದು ನನಗೆ ವಿಶ್ವಾಸವಿದೆ.”

ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಉಚ್ಚಕೋಟಿಯ ಅಧ್ಯಯನ-ಅನುಸಂಧಾನ ಪಿಎಚ್. ಡಿ; ಡಿ. ಲಿಟ್ ಪ್ರಾಪ್ತಿತರುವಾಯ ಹಲವು ದಶಕಗಳ ವರೆಗೆ ಸಂಶೋಧನ ಕಾರ್ಯ, ಅತುಲನೀಯ ಸಾಧನೆ-ಇವೆಲ್ಲವುಗಳಿಗೆ ಡಾ. ಉಪಾಧ್ಯಯವರೇ ಆದರ್ಶ ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅವರ ಬಗ್ಗೆ ನಡೆದ ಒಂದು ಮಹತ್ವದ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಡಾ. ಉಪಾಧ್ಯಯ ಅವರು ಪಿಎಚ್.ಡಿ. ಪದವಿಗಾಗಿ ಮುಂಬಯಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಕ್ಕೆ ತಮ್ಮ ‘ಪ್ರವಚನ ಸಾರ’ ಎಂಬ ವಿಮರ್ಶಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಸಂಪಾದಿಸಿದ ಪ್ರಾಕೃತ ಅಧಿಕೃತ ಆಗಮ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಮಹಾಪ್ರಬಂಧವನ್ನಾಗಿ ಸಲ್ಲಿಸಿದ್ದರು. ಈ ಕೃತಿಯ ಮೂವರು ಪರೀಕ್ಷಕರಲ್ಲಿ ಜರ್ಮನಿಯ ಬಾನ್ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ವಿದ್ವಾಂಸರಾದ ಪ್ರೊ. ಶೂಬ್ರಿಂಗರೂ ಒಬ್ಬರಾಗಿದ್ದರು. ಈ ಮಹಾಪ್ರಬಂಧದ ಬಗ್ಗೆ ತಮ್ಮ ನಿರ್ಣಾಯಕ ವರದಿಯನ್ನು ಮುಂಬಯಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದಾಗ ಈ ಮಹಾಪ್ರಂಧವು ಅತ್ಯಂತ ಉಚ್ಚಮಟ್ಟದ್ದೂ ಮೌಲಿಕವೂ ಇದ್ದಕಾರಣ, ಇದು ಡಿ.ಲಿಟ್. ಪದವಿಯನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಸರ್ವಥಾ ಅರ್ಹ ಅಂತಾ ಶಿಫಾರಸು ಮಾಡಿದರು. ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಅದನ್ನು ಮನ್ನಿಸಿ ಪ್ರಾ. ಉಪಾಧ್ಯಯ ಅವರಿಗೆ ಡಿ. ಲಿಟ್. ಪದವಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಅಪೂರ್ವವಾಗಿ ಸನ್ಮಾನಿಸಿತು.

ಈ ಪವಾಡಸದೃಶ ಘಟನೆ ತಾನಾಗಿಯೇ ನಡೆದದ್ದು 1939 ರಲ್ಲಿ, ಅದರ ತರುವಾಯ ಅವರು 1975 ರ ವರೆಗೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿ ತಮ್ಮ ಸಂಶೋಧನ ಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ಎಷ್ಟೊಂದು ತ್ರೀಮಂತಗೊಳಿಸಿದರೆಂಬುದನ್ನು ನೋಡುವಾ.

2. ಸಂಶೋಧನ, ಲೇಖನ, ಗ್ರಂಥ ಸಂಪಾದನ ಕ್ಷೇತ್ರ :

ಕೊಲ್ಹಾಪುರದ ರಾಜಾರಾಮ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರಿರುವಾಗಲೇ ಡಾ. ಉಪಾಧ್ಯಯವರು ಈ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕಾರ್ಯ ಮಾಡಿದ್ದುಂಟು. ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿಯ ಅಧ್ಯಾಪನ, ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಮೊದಲಾದ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮುಗಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದ ತರುವಾಯ, ಸಂಶೋಧನ, ಲೇಖನ ಮತ್ತು ಗ್ರಂಥ ಸಂಪಾದನ ಕಾರ್ಯ ಅವರ ಜೀವನದ ಆತ್ಮಂತ ನಿಕಟ ಭಾಗವೇ ಆಗಿತ್ತು. ಒಂದು ಬಗೆಯ ಬೌದ್ಧಿಕ ಹವ್ಯಾಸವೆಂದು ಹೇಳಲು ಅಡ್ಡಿಯಿಲ್ಲ. ಪ್ರತಿದಿನ ತಮ್ಮ ಬಿಡುವಿನ ಸಮಯವನ್ನು (ಮುಂಜಾನೆ, ಸಂಜೆ) ಮತ್ತು ದೀಪಾವಳಿ ಮತ್ತು ಬೇಸಿಗೆಯ ರಜಾ ದಿನಗಳನ್ನು ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ನಿಯಮಿತವಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ಅವರು ತಮ್ಮ ವ್ಯಾಸಂಗದ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣ ಮಗ್ನರಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದರು. ತಾವು ಒಬ್ಬರೇ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವದಲ್ಲದೆ, ಅನೇಕ ಬಾರಿ ಸಂಪಾದನ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ವಿವಿಧ ಹಸ್ತಲಿಖಿತಗಳ ಆಧಾರದಿಂದ ಪಾಠ್ಯವಸ್ತುವನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸುವಾಗ ಒಬ್ಬ ಸಂಸ್ಕೃತ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಬದಿಗೆ ಕೂಡಿಸಿಕೊಂಡು ಅವರೊಡನೆ ಚರ್ಚಿಸಿ, ಹಲವು ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳನ್ನು ಬರೆದಿಡುತ್ತಿದ್ದರು. ತಮ್ಮ ಟೇಬಲ್ಲಿನ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಬದಿಗೆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪುಟಗಳ ಪೊಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಹೊರಗೆ ಇಣಕಿ ನೋಡುವ ಕಾಗದದ ತುಂಡುಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಗ್ರಂಥರಾಶಿಯೊಂದಿಗೆ, ಇನ್ನೊಂದು ಬದಿಗೆ ಬಿಚ್ಚಿ ಒಂದರ ಮೇಲೆ ಒಂದಿಟ್ಟು ಹಲವು ಫಾಯಿಲುಗಳ ಸಮೂಹವನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಕಾಗದ-ಲೆಕ್ಕಣಿಕೆಯೊಂದಿಗೆ ತಮ್ಮ ಅನುಸಂಧಾನ ಲೋಕದಲ್ಲೇ ಮುಳುಗಿಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ರೀತಿ ಪರಿಶ್ರಮ ವಹಿಸಿ ಅವರು ಮಾಡಿದ ಕಾರ್ಯ ಅಪಾರವಾಗಿದೆ ; ಉಚ್ಚಮಟ್ಟದ್ದಾಗಿದೆ. ಅನೇಕ ಭಾರತೀಯ ಮತ್ತು ವಿದೇಶೀಯ ವಿದ್ವಾಂಸರಿಂದ, ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಸಂಶೋಧನ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಿಂದ ಶ್ಲಾಘಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಈ ಕಾರ್ಯದ ಮಾಧ್ಯಮವೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ವಾಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಬೇರೆ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಈ ಕಾರ್ಯದ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ವೈಖರಿ ಮತ್ತು ಗುಣಮಟ್ಟ ಯಾರನ್ನಾದರೂ ಬೆರಗುಗೊಳಿಸುವಂತಹದಾಗಿದೆ.

(i) ವಿದ್ವತ್ಪೂರ್ಣ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ, ಪ್ರಮಾಣಿಕ ಪಾಠ್ಯ ನಿರ್ಣಯ, ಅವಶ್ಯಕ ಟಿಪ್ಪಣಿ, ಅನುಬಂಧ ಇತ್ಯಾದಿಯುಕ್ತ ವಿಮರ್ಶಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಸಂಪಾದಿಸಿದ ಗ್ರಂಥಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಸುಮಾರು 30.

(ii) ವಿವಿಧ ವಿಷಯಗಳ ಮೇಲೆ ಬರೆದ ಮತ್ತು ಖ್ಯಾತ ಸಂಶೋಧನ ಪತ್ರಿಕೆ, ಅಭಿನಂದನ ಗ್ರಂಥ, ಸಂಸ್ಕರಣೆ ಗ್ರಂಥ ಇತ್ಯಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾದ ಸಂಶೋಧನ ಲೇಖನಗಳು 195; ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಬರೆದವುಗಳು 18.

(iii) ಭಾರತ ಮತ್ತು ವಿದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ವಿದ್ವಾಂಸರಿಂದ ರಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟ : ಸಂಪಾದಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಗ್ರಂಥಗಳ ಸಮೀಕ್ಷೆ 76.

(iv) ಇತರ ವಿದ್ವಾಂಸರ ಗ್ರಂಥಗಳಿಗೆ ಬರೆದು ಮುನ್ನುಡಿಗಳು 14, ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ 2.

(v) ತಮ್ಮ ಪ್ರಮುಖ ಮಾನ್ಯ ಸಂಪಾದಕೀಯತ್ವದಲ್ಲಿ , ಕೆಲವು ಬಾರಿ ಒಬ್ಬಿಬ್ಬರು ಬೇರೆ ವಿದ್ವಾಂಸರೊಂದಿಗೆ, ಸಂಪಾದಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಗ್ರಂಥಗಳು 80, ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ 5. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಭಾರತೀಯ ಜ್ಞಾನಪೀಠ ದಲ್ಲಿ, ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾದವುಗಳು 50, ಜೀವರಾಜ ಗ್ರಂಥಮಾಲೆ, ಸೊಲ್ಲಾಪುರ, ಮುಖಾಂತರ ಪ್ರಕಟವಾದವುಗಳು 30, ಭಾರತೀಯ ವಿದ್ಯಾಭವನ ಮುಂಬಯಿ, ಪ್ರಾಕೃತ ಟೆಕ್ಸ್ಟ್ ಸೊಸಾಯಿಟಿ ಅಹಮದಾಬಾದ್, ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ಮುಖಾಂತರ ಪ್ರಕಟವಾದವುಗಳು 7.

ಡಾ. ಉಪಾಧ್ಯೇಯವರಿಂದ ಸಂಶೋಧಿತ ಮತ್ತು ಸಂಪಾದಿತ ಅನೇಕ ಪ್ರಾಚೀನ ಪ್ರಾಕೃತ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತ ಗ್ರಂಥಗಳು ಪ್ರಪ್ರಥಮವಾಗಿ ಬೆಳಕನ್ನು ಕಂಡಿವೆ. ದೀರ್ಘ ಮತ್ತು ವಿದ್ವತ್ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಬರೆದ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ, ಗ್ರಂಥದ ಕರ್ತೃ, ಕಾಲ, ಶೈಲಿಗಳ ನಿರ್ಣಯ, ಪ್ರಾಮಾಣಿಕವಾಗಿ ಪುನರ್ರಚಿಸಿದ ಪಾಠ್ಯವಸ್ತು , ಅವಶ್ಯಕ ಅಂಶಗಳ ಮೇಲೆ ಕೊಟ್ಟ ಮಾಮಿಕ ಟಿಪ್ಪಣಿ ಇತ್ಯಾದಿಗಳು ಅವರ ಪ್ರಬುದ್ಧ ಸಂಶೋಧನ ಶೈಲಿಯ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಗಳು. ಈ ಬಗ್ಗೆ ಹಲವು ಹಿರಿಯ ವಿಮರ್ಶಕ ವಿದ್ವಾಂಸರ ಬಾಯಿಂದಲೇ ಕೇಳುವುದು ಉಚಿತ :

ಡಾ. ಪ್ರೊ. ಎಸ್. ಅಗರವಾಲ (ಬನಾರಸ ಹಿಂದೂ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ) ಬರೆಯುತ್ತಾರೆ.

“ Dr. Upadhye is a past-master in the art of critical editing . He combines in himself the learning of the Oriental Pandit and the argue-eyed critiacl faculty of the new scholar, with which he approaches his task.”

“ ಡಾ. ಉಪಾಧ್ಯಯವರು ವಿಮರ್ಶಾತ್ಮಕ ಸಂಪಾದನ ಕಲೆಯಲ್ಲಿ ನಿಷ್ಣಾತ ಮತ್ತು ಪಾರಂಗತ ಮೇಧಾವಿಗಳಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಪೌರ್ವಾತ್ಯ ಪಂಡಿತನ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಆಧುನಿಕ ವಿದ್ವಾಂಸನ ಬಲು ಜಾಗರೂಕ ಕಣ್ಣಿನ ವಿಮರ್ಶಾ ಶಕ್ತಿಯನ್ನೂ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದು, ಇವೆರಡರೊಂದಿಗೆ ತಮ್ಮ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಕೈಹಾಕುತ್ತಾರೆ”.

ಅವರ “ ಬೃಹತ್ಕಥಾ ಕೋಶ”ದ ಬಗ್ಗೆ ಡಾ. ಸುನೀತಿಕುಮಾರ ಚಟರ್ಜಿ (ಕಲಕತ್ತಾ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ) ಅವರು ಹೀಗೆ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ :

It is really a magnum opus for which any scholar may feel proud. The learned Introduction is a model of what an introduction should be. Your extensive learning and your prodigious industry both elicit unstinted admiration”.

“ಯಾವ ವಿದ್ವಾಂಸನೂ ಅಭಿಮಾನ ಪಡುವಂತಿರುವ ಈ ಕೃತಿ ಅತ್ಯಂತ ಮಹತ್ವದ್ದಾಗಿದೆ. ಇದರ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ, ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ ಹೇಗೆ ಇರಬೇಕೆಂದು ತೋರಿಸಲು ಬರೆದಿಟ್ಟ ಆದರ್ಶವಾಗಿದೆ, ಮಾದರಿಯಾಗಿದೆ. ನಿಮ್ಮ ಅಪಾರ ಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಅಗಾಧ ಪರಿಶ್ರಮ ಇವೆರಡೂ ಮಿತಿಯಲ್ಲಿ ಶ್ಲಾಘನೆಯನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಅರ್ಹವಾಗಿವೆ. ”

ಅವರ “ಲೀಲಾವತೀ ಕಹಾ” ದ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರೊ. ರೇನೋ (ಪ್ಯಾರಿಸ್ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ) ಭಂಡಾರಕರ ಓರಿಯಂಟಲ್ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಸಂಶೋಧನ ಮುಖ ಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಬರೆಯುತ್ತಾರೆ :

“ It is superflous to recall that the entire work is executed by a master-hand. After so many other publications, which succed one another in a rapid rhythem, the edition of Lilavai firmly established the name to Dr. Upadye in the front rank of the present-day jaina and Prakrit acholars in India”.

“ ಈ ಇಡೀ ಕೃತಿ ಒಬ್ಬ ನಿಷ್ಣಾತ ವಿದ್ವಾಂಸರಿಂದ ಕಾರ್ಯಾನ್ವಿತವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಪುನರುಚ್ಚರಿಸುವುದು ಅನಾವಶ್ಯಕ. ಒಂದನ್ನೊಂದು ಒಂದು ಲಯದಲ್ಲಿ ಬೆನ್ನಟ್ಟಿ ಬಂದ ಇತರ ಅನೇಕ ಗ್ರಂಥಗಳ ಪ್ರಕಟನೆಯ ತರುವಾಯ, “ಲೀಲಾವತೀ ಕಹಾ” ಗ್ರಂಥದ ಸಂಪುಟ, ಡಾ. ಉಪಾಧ್ಯಯವರ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಮುಂದಿನ ಪಂಕ್ತಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಇಂದಿನ ಜೈನ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಕೃತ ವಿದ್ವಾಂಸರೊಂದಿಗೆ ಸ್ಥಿರವಾಗಿರಿಸಿದೆ”.

ಈ ರೀತಿ ಅನೇಕ ದೇಶೀಯ ಮತ್ತು ವಿದೇಶೀ ವಿದ್ವಾಂಸರಿಂದ ಪ್ರಶಂಸಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಡಾ. ಉಪಾಧ್ಯಯವರ ಈ ಕೃತಿರತ್ನಗಳು ಜಗದಾದ್ಯಂತ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಪಡೆದವು. ಅದರ ಫಲವಾಗಿ ಅನೇಕ ಪದವಿ-ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳು, ಮಾನ ಸನ್ಮಾನಗಳು ಅವರನ್ನು ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ಬಂದವು. ಒಂದು ಕೃತಿಗೆ ಡಿ,ಲಿಟ್ ಪದವಿ ಸಿಕ್ಕರೆ, ಇನ್ನೊಂದಕ್ಕೆ ರಾಜ್ಯ ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ಮತ್ತೊಂದಕ್ಕೆ ರಾಷ್ಟ್ರಪ್ರಶಸ್ತಿ, ಸಮುದಾಯ ಗುಣಕ್ಕೆ ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿ, ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಸಂಗೋಷ್ಠಿ ಪರಿಷತ್ತುಗಳ ಅಧ್ಯಕ್ಷಪದ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಲನಗಳ ಸನ್ಮಾನ ಇತ್ಯಾದಿ, ಆದರೂ ಅವರು ಕೊನೆಯವರೆಗೂ ಒಬ್ಬ ನಮ್ಮ, ನರಾಡಂಬರ, ನಿಷ್ಣಾವಂತ , ಸಂಶೋಧನ ಯೋಗಿಗಳಾಗಿ ಬಾಳಿದರು.

3. ಪರಿಷತ್ತು, ಸಮ್ಮೇಲನ, ಸಂಗೋಷ್ಠಿಗಳ ಕ್ಷೇತ್ರ :

ಡಾ. ಉಪಾಧ್ಯಯವರು ಅಧ್ಯಾಪನ, ಲೇಖನ, ಸಂಶೋಧನ ಮತ್ತು ಗ್ರಂಥ ಸಂಪಾದನ ಇವುಗಳಷ್ಟೇ ಮಹತ್ವವನ್ನು ವಿದ್ವಜ್ಜನರ ಪರಿಷತ್ತು, ಸಮ್ಮೇಲನ ಮತ್ತು ಸಂಗೋಷ್ಠಿಗಳಿಗೂ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗ ವಹಿಸುವುದರಿಂದ ಅನೇಕ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮತ್ತು ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಟ್ಟದ ವಿದ್ವಜ್ಜನರ ಹೊಸ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು, ಸಂಶೋಧನೆಯಲ್ಲಿನ ಹೊಸ ಅವಿಷ್ಕಾರಗಳನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲು ಅವಕಾಶವಾಗುತ್ತದೆಂದೂ, ತಮ್ಮಲ್ಲಿಯ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು, ಸಂಶೋಧನ ಒಲವುಗಳನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿ ಅವುಗಳನ್ನು ತೋರಿ ನೋಡಲು ಅನುವಾಗುತ್ತದೆಂದೂ ಅವರು ಬಲವಾಗಿ ನಂಬಿದ್ದರು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಧ್ಯವಾದಾಗಲೆಲ್ಲ ಸಕ್ರಿಯ ಭಾಗವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದರು; ಅನೇಕ ಸಂಘಟನೆಗಳ ಕಾರ್ಯಕಾರಿ ಮಂಡಳಿಗಳ ಸದಸ್ಯರಾಗಿ ಅವುಗಳ ಪ್ರಗತಿಗೆ ಗತಿ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು.

ಅಖಿಲ ಭಾರತೀಯ ಪ್ರಾಚ್ಯ ವಿದ್ಯಾ ಪರಿಷತ್ತುಗಳಲ್ಲಿ (All India Oriental Conferences) ಸುಮಾರು ಮೂವತ್ತು ವರುಷಗಳ ಕಾಲ ಅವರು ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದರಲ್ಲದೆ, 1941 ರ ಹೈದ್ರಾಬಾದ ಅಧಿವೇಶನದ, ಪ್ರಾಕೃತ ಮತ್ತು ಜೈನ ವಿದ್ಯಾ ಶಾಖೆಯ ವಿಭಾಗೀಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ಅದರ ಪ್ರಗತಿಗೆ ಹೊಸ ತಿರುವು ಕೊಟ್ಟರು, ಮುಂದೆ 1966 ರಲ್ಲಿ ಈ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಅಲೀಗಢ ಸಮಗ್ರ ಅಧಿವೇಶನದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ಭಾರತೀಯ ವಿದ್ಯೆಯ, ಸಂಸ್ಕೃತ, ಪ್ರಾಕೃತ, ಪಾಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಭಾಷೆಗಳ ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಸರಿಯಾದ ಅಧ್ಯಯನದ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಬಿಂಬಿಸಿದರು. ಅನೇಕ ವರುಷಗಳ ವರೆಗೆ ಈ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕ ಮಂಡಳದ ಜೆಷ್ಠ ಸದಸ್ಯರಾಗಿ, ಡಾ. ಆರ್. ಎನ್. ದಾಂಡೇಕರರ ಹೆಗಲಿಗೆ ಹೆಗಲು ಕೊಟ್ಟು ಅವರು ಕಾರ್ಯ ಮಾಡಿದ್ದರು.

ಮುಂದೆ ಪ್ರಾಕೃತ ಮತ್ತು ಜೈನ ವಿದ್ಯಾಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ (Prakrit and Jainology) ಭಾರತದಲ್ಲಿಯೇ ವಿವಿಧ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿ, ಮುಂದಾಳುತನದಲ್ಲಿ, ಸ್ವತಂತ್ರ ಆಸ್ತಿತ್ವ ಸಿಕ್ಕಾಗ, ಅವರು ಅವುಗಳ ದಿಲ್ಲಿ, ಅಹಮ್ಮದಾಬಾದ, ಜೈಪುರ ಇತ್ಯಾದಿ ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಮಟ್ಟದ ಅಧಿವೇಶನಗಳ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ಆಮಂತ್ರಿಸಲ್ಪಟ್ಟರು. ಅಲ್ಲಿ ಕೂಡಿದ ತರುಣ ವಿದ್ವಾಂಸರಿಗೆ ಪ್ರಾಕೃತ ಜೈನ ವಿದ್ಯೆಗಳ ಅಧ್ಯಯನದ ಫಲದಾಯಕ ಸೂತ್ರಗಳನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಟ್ಟರು. ಇಂಥ ಪರಿಷತ್ತುಗಳ, ಸಂಗೋಷ್ಠಿಗಳ ಸಂಘಟಕರಿಗೆ ಮತ್ತು ಮೀದೇಶಕರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಸಲಹೆ-ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು ನೀಡಿದರು. ಹಲವು ಕಟುಸತ್ಯವನ್ನು ತೆರೆದು ತೋರಿಸಿ ತಪ್ಪುಗಳನ್ನು ತಿದ್ದಲೆತ್ತಿದರು. 1967ರಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಶ್ರವಣಬೆಳಗೊಳ ಸಮ್ಮೇಳನದ ಅಧ್ಯಕ್ಷಪದವನ್ನಲಂಕರಿಸಿ ತಮ್ಮ ಹೊಸ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಪ್ರಾಂಜಲ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದರು. 1971 ರಿಂದ 1975 ರ ವರೆಗೆ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತ ಜೈನ ಸಭೆಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ಅದಕ್ಕೊಂದು ಹೊಸ ಅಸ್ತಿತ್ವ ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಟ್ಟರು. ಅನೇಕ ಸಾರೆ ಡಾ. ಉಪಾಧ್ಯೇಯವರು ಇಂಥ ಪರಿಷತ್ತು-ಸಂಗೋಷ್ಠಿ-ಸಭೆಗಳ ವೇದಿಕೆಯ ಮೇಲಿಂದ ವ್ಯಕ್ತಮಾಡಿದ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಕೇಳುವ, ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವ ಭಾಗ್ಯ ನನಗೆ ಲಭಿಸಿತ್ತು. ಅದರ ಲಾಭ ನನಗೆ ಜೀವನದುದ್ದಕ್ಕೂ ಸಿಗುತ್ತ ಹೋಯಿತು.

ಡಾ. ಉಪಾಧ್ಯಯವರು ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಹಿಂದೆ ಬೀಳಲಿಲ್ಲ. 1971 ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಚ್ಯ ವಿದ್ಯಾ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ (International Oriental Conference) ಕೆನಬರಾ (ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯಾ) ಅಧಿವೇಶನದಲ್ಲಿ ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ನಿಯೋಜಿತ ವಿದ್ವಾಂಸರಾಗಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದರು. 1973 ರಲ್ಲಿ ಇದೇ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಪ್ಯಾರಿಸ್ (ಫ್ರಾನ್ಸ್) ಅಧಿವೇಶನದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ವಿದ್ವತ್ಪೂರ್ಣ ಸಂಶೋಧನ ಪ್ರಬಂಧವನ್ನು ಮಂಡಿಸಿದರು. ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಿಂದ ನಿವೃತ್ತರಾಗುವ ಕಾಲ ಸಮೀಪಿಸಿದಾಗಲೂ ಕೂಡ ಇಂಥ ಪರಿಷತ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುವ ಅವರ ಉತ್ಸಾಹ ಕುಗ್ಗಿರಲಿಲ್ಲ. 1974 ರಲ್ಲಿ ಲೋವೇನ್ (ಬೆಲ್ಜಿಯಮ್) ಗೆ ಹೋಗಿ 'ವಿಶ್ವಧರ್ಮ ಮತ್ತು ಶಾಂತಿ' (World Religion and Peace) ಸಮ್ಮೇಲನದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದರು. ಈ ರೀತಿ ಭಾರತಕ್ಕೂ ತಾವು ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳಿಗೂ ಕೀರ್ತಿ ತಂದರು.

ಡಾ. ಉಪಾಧ್ಯಯವರು ಇಂಥ ಪರಿಷತ್ತು-ಸಮ್ಮೇಲನ-ಸಂಗೋಷ್ಠಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಕ್ರಿಯ ಭಾಗವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದರಲ್ಲದೆ, ತಮ್ಮ ಸಮೀಪದ ತರುಣ ವಿದ್ವಾಂಸರಿಗೂ, ಶಿಷ್ಯರಿಗೂ ಅವುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರೇರಣೆ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಅನುಭವವನ್ನೇ ವಿವರಿಸುವದು ಉಚಿತ. 1968 ರಲ್ಲಿ ಅಖಿಲ ಭಾರತೀಯ ಪ್ರಾಚ್ಯ ವಿದ್ಯಾ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಕಲಕತ್ತಾ (ಬೆಳ್ಳಿ ಹಬ್ಬದ) ಅಧಿವೇಶನಕ್ಕೆ ನಾನು ಅವರ ಪ್ರೇರಣೆಯಿಂದಲೇ ಬರೆದ ಸಂಶೋಧನೆ ಲೇಖನ “ Observations on the Punyasrava Kathakosa” “ಪುಣ್ಯಾಸ್ರವ ಕಥಾಕೋಶದ ಮೇಲಿನ ವಿಚಾರಗಳು” ಎಂಬ ತಲೆಬರಹದ ಪ್ರಬಂಧವನ್ನು ಕಳಿಸಿ, ಸದಸ್ಯತ್ವವನ್ನು ಪಡೆದು, ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಕ್ಕೆ ನನ್ನನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಯಾಗಿ (ಡೆಲಿಗೇಟ್) ಕಳಿಸಬೇಕೆಂದು ವಿಜ್ಞಾಪನ ಪತ್ರ ಕಳಿಸಿದ್ದೆನು. ಆದರೆ ಯಾವುದೋ ಕಾರಣದಿಂದ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಕ್ಕೆ ಹಾಗೆ ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. ನಿರಾಶನಾಗಿ, ಇದ್ದ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ತಿಳಿಸಿ, ಡಾ. ಉಪಾಧ್ಯಯವರಿಗೆ ಪತ್ರ ಬರೆದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಅವರು ಮಾರುತ್ತರ ಬರೆದದ್ದು ಹೀಗೆ : ಇಂಥ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಿರಾಶೆಗೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಡಬಾರದು. ನಿಮ್ಮ ಸಂಶೋಧನ ಲೇಖನವಂತೂ ಸ್ವೀಕೃತವಾಗಿದೆ; ಹಾಗೂ ಇಂಥ

ಪರಿಷತ್ತುಗಳಿಗೆ ರೇಲ್ವೆಯಾಯತಿ (ಅರ್ಥ ಹಾಸಲು) ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ನಿಮ್ಮ ಸಂಬಳದಿಂದ ತುಸು ಹಣವನ್ನು ತೆಗೆದು ಈ ಅಧಿವೇಶನದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುವುದನ್ನು ಬಿಡಬೇಡಿರಿ. ಬಹುಮುಖಿ ಲಾಭಕ್ಕೆ ಎರವಾಗಬೇಡಿರಿ. ಈ ಹಣ ಎಂದೂ ವ್ಯರ್ಥವಾಗದು. ಮುಂದೆ ದ್ವಿಗುಣಿತವಾಗಿ ನಿಮಗೆ ತಿರುಗಿಬರುವುದು. ಇಂಥ ಅಧಿವೇಶನದಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ಸಂಶೋಧನ ಪ್ರತಿಭೆ ತೋರಿಸಿದರೆ, ನಿಮ್ಮ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯವೂ ನಿಮಗೆ ಉತ್ತೇಜನ ಕೊಟ್ಟೀತು. ಬೇರೆ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳಿಂದಲೂ ನಿಮಂತ್ರಣಗಳು ಬಂದಾವು”.... ಇತ್ಯಾದಿಯಾಗಿ. ಈ ಪತ್ರವನ್ನೋದಿ ಎಲ್ಲಿಲ್ಲದ ಉತ್ಸಾಹ ಪಡೆದು, ಈ ಅಧಿವೇಶನಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದೆನು. ಮುಂದೆ ಡಾ. ಉಪಾಧ್ಯಯವರು ಬರೆದ ಎಲ್ಲ ಮಾತುಗಳು ನಿಜವಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿದವು. ಸುಮಾರು ಇಪ್ಪತ್ತೈದು ವರುಷಗಳ ಕಾಲ ಇಡೀ ಭಾರತದ ಉದ್ದಗಲಗಳಲ್ಲಿ ಕೂಡಿದ ಅನೇಕ ಪರಿಷತ್ತು ಸಂಗೋಷ್ಠಿಗಳ ಅಧಿವೇಶನಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುತ್ತ ಬಂದೆನು. ಒಂದೆರಡು ಅಧಿವೇಶನಗಳ ವಿಭಾಗೀಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷಪದವೂ ದೊರೆಯಿತು. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ನನ್ನ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿಯ ಎಲ್ಲ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಟ್ಟದ ವಿದ್ವಾಂಸರ ಪರಿಚಯವಾಯಿತು. ಪ್ರೊ. ಅಲ್ಲಡಾಫ್, ಪ್ರೊ. ಮೆಟ್ಟಿ, ಶ್ರೀಮತಿ ಡ್ಯೂಡ್‌ವಿಥ್ಸ್ ರಂಥ ವಿದೇಶೀ ವಿದ್ವಾಂಸರ ಸಂಪರ್ಕ ಲಭಿಸಿತು. ನಾನು ಡಾ. ಉಪಾಧ್ಯಯವರ ಶಿಷ್ಯನೆಂಬುದರಿಂದ ಅನೇಕರಿಗೆ ನನ್ನ ಬಗ್ಗೆ ಅದರ ಅಭಿಮಾನಗಳಿದ್ದದ್ದನ್ನು ಅರಿತು ಸಂತೃಪ್ತನಾದೆನು. ಇದೆಲ್ಲ ನನ್ನನ್ನು ನನ್ನ ಸಂಶೋಧನ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಪರಿಪಕ್ವ ಮಾಡಿದವು .

4. ಸಂಸ್ಥಾಪನಾ ಕ್ಷೇತ್ರ :

ಪ್ರಾಕೃತ ಭಾಷೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಜೈನ ವಿದ್ಯೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅಪಾರ ಆಸಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಪ್ರಗತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ದೂರದಶೀಕ್ಷೆವನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಡಾ. ಉಪಾಧ್ಯಯವರು ಅವುಗಳಿಗೆ ಕಾಲೇಜು, ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಮತ್ತು ಸಂಶೋಧನ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ವತಂತ್ರ ಆಸ್ತಿತ್ವ ಕಲ್ಪಿಸಲು, ದೊರಕಿಸಲು ಬಹಳ ಪ್ರಯತ್ನ ಪಟ್ಟರು. ಆರಂಭದಿಂದ ಕೊಲ್ಲಾಪುರ ಸಂಸ್ಥಾನದ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿದ್ದ ರಾಜಾರಾಮ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಕೃತ, ಅರ್ಥಮಾಗಧಿಗೆ ಸ್ವತಂತ್ರ ವಿಭಾಗವನ್ನೇ (ಡಿಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟ್) ದೊರಕಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಮುಂದೆ ಶಿವಾಜಿ

ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಉದಯವಾದ ಮೇಲೆ ಅದರ ಅಧೀನದಲ್ಲಿದ್ದ ಎಲ್ಲ ಕಾಲೇಜುಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಕ್ಯತಕ್ಕೆ ಸ್ವತಂತ್ರ ವಿಭಾಗವಿರುವಂತೆ ನೋಡಿಕೊಂಡರು. ಪ್ರಾಯಶಃ ಭಾರತದ ಎಲ್ಲ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಇದೊಂದೇ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಇಂಥ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿದೆ.

ಅಲ್ಲದೆ ಅವರು ಭಾರತದ ವಿವಿಧ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಅಂದರೆ ಮುಂಬಯಿ, ಪುಣೆ, ನಾಗಪುರ್, ಧಾರವಾಡ ಮುಂತಾದ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ನಾತಕ ಮತ್ತು ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಕ್ಯತ ವಿಷಯದ ಅಭ್ಯಾಸ ಕ್ರಮವನ್ನು ರೂಪಿಸುವಲ್ಲಿ ಮಹತ್ವದ ಪಾತ್ರವನ್ನು ವಹಿಸಿದ್ದುಂಟು. ವೈಶಾಲಿಯಂಥ ಪ್ರಾಕ್ಯತ ಮತ್ತು ಜೈನ ವಿಧ್ಯೆಯ ಸಂಶೋಧನ ಸಂಸ್ಥೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸುವಲ್ಲಿ, ಅದರಲ್ಲಿಯ ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ಅಭ್ಯಾಸ ಕ್ರಮವನ್ನು ಪ್ರಪ್ರಥಮವಾಗಿ ನಿರ್ಧರಿಸುವದರಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಸಲಹೆಗಾರರಾಗಿ, ಕೊನೆಯವರೆಗೆ ಆ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಆಡಳಿತದ ಸಲಹಾ ಸಮಿತಿಯ ಸದಸ್ಯರಾಗಿದ್ದರು.

ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಸಂಸ್ಥಾಪಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರಾಗಿ, ಆ ಪೀಠವನ್ನು ತುಸು ದಿನಗಳಲ್ಲಿಯ ಜೈನಶಾಸ್ತ್ರ-ಪ್ರಾಕ್ಯತ ಅಧ್ಯಯನಗಳ ಪೂರ್ಣ ದರ್ಜೆಯ ವಿಭಾಗವಾಗುವಂತೆ ಹೆಣಗಿದರು. ಈ ಸ್ವತಂತ್ರ ವಿಭಾಗವು ಭಾರತದ ಎಲ್ಲ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆಯದೂ, ಮಾದರಿಯದು ಆಯಿತು. ಇದರ ಹೆಜ್ಜೆಯ ಮೇಲೆ ಹೆಜ್ಜೆ ಇಟ್ಟು ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ (ಧಾರವಾಡ) ಪತಿಯಾಳಾ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ (ಪಂಜಾಬ), ಸುಖಾಡಿಯಾ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ (ಉದಯಪುರ), ಮದ್ರಾಸ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ (ಮದ್ರಾಸ) ಮೊದಲಾದವುಗಳಲ್ಲಿ ಜೈನ ಶಾಸ್ತ್ರ-ಪ್ರಾಕ್ಯತ ಅಧ್ಯಯನ ವಿಭಾಗಗಳು ತಲೆದೋರಿದವು.

1968 ರಲ್ಲೇ ಯು. ಜಿ. ಸಿ. ಮಂಡಳಿಯನ್ನು ಸರ್ಕಾರದೊಂದಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿ, ಯು. ಜಿ. ನೆರವಿನಿಂದ ಪ್ರಪ್ರಥಮ ಪ್ರಾಕ್ಯತ ಸಂಗೋಷ್ಠಿಯನ್ನು ಶಿವಾಜಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ಈ ಸ್ವತಂತ್ರ ಪ್ರಾಕ್ಯತ ಸಂಗೋಷ್ಠಿಯ ಅಲೆಗಳು ಅಂದರೆ ಮುಂದಿನ ಅಧಿವೇಶನಗಳು ಪುಣೆ, ಮುಂಬಯಿ ಮೊದಲಾದ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡವು. ಇತರ ಉಚ್ಚ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೂ ಮಾದರಿಯಾದವು. ಡಾ. ಉಪಾಧ್ಯೇಯವರು ಶಿವಾಜಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಕರೆದ ಪ್ರಥಮ ಪ್ರಾಕ್ಯತ ಸಂಗೋಷ್ಠಿಯ ನಿರ್ದೇಶಕರಾಗಿ,

ಅವರು ದುಡಿದ ರೀತಿ, ಅದನ್ನು ಆದಿಯಿಂದ ಅಂತ್ಯದವರೆಗೆ ಸಫಟಿಸಿದ ವೈಖರಿ, ಸಂಗೋಷ್ಠಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಯ್ದುಕೊಂಡು ಬಂದ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಎತ್ತರ ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ಕಣ್ಣಾರೆ ಕಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಆ ಸಂಗೋಷ್ಠಿಯ ಉದ್ಘಾಟನೆಯ ಆಮಂತ್ರಣ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಅವರು ಜೈನಾಗಮ ಗ್ರಂಥ (ಆಚಾರಾಂಗ) ದಲ್ಲಿಯ ಒಂದು ವಾಕ್ಯವನ್ನು ಶೀರ್ಷಿಕೆ (ಸಾಲನ್ನಾ)ಯಾಗಿ ಅಚ್ಚು ಹಾಕಿಸಿದ್ದರು :

“ಜೇಣೀವ ಸದ್ಧಾವಿ ಣಿಕ್ಖಮಂತೋ ತಮೇವ ಅಣುಪಾಲೇಜ್ಜಾ”

“ನೀನು ಯಾವ ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ಹೊರಟಿರುವೆಯೋ ಅದಕ್ಕೆ (ಕೊನೆಯ ವರೆಗೆ) ಅಂಟಿಕೊಂಡಿರು.”

ಈ ಮಾಮಿಕ ವಾಕ್ಯ ಭಾರತದ ವಿವಿಧ ಭಾಗಗಳಿಂದ ಬಂದ ಸುಮಾರು 42 ವಿದ್ವಾಂಸರಿಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಬೋಧಪ್ರಾಯವಾಗಿತ್ತು. ಹಲವಾರು ತೂಗದ ಆಶೆ-ಆಕಾಂಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಹೊತ್ತು ಚಂಚಲ ಚಿತ್ತರಾದ ತರುಣರಿಗೆ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕವಾಗಿದ್ದಿತು.

ಎಲೆಯ ಮರೆಯ ಕಾಯಿಯಂತಿದ್ದು ಕಾರ್ಯ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಡಾ. ಉಪಾಧ್ಯಯವರು ಹಲವು ಸಂಶೋಧನ ಸಂಸ್ಥೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ವಿಶ್ವಸ್ಥಾನಿಧಿ ಮತ್ತು ಶಾಶ್ವತ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಮಾಲಾ ವಿಶ್ವಸ್ಥಾನಿಧಿ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಸಂಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಪ್ರಮುಖ ಕಾರಣಪುರುಷರೂ, ಪ್ರೇರಕ-ಸಲಹೆಗಾರರೂ ಆಗಿದ್ದರೆಂಬುದು ಅನೇಕರಿಗೆ ಗೊತ್ತಿರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ.

ಭಗವಾನ್ ಮಹಾವೀರಸ್ವಾಮಿಯ 2500 ನೇ ನಿರ್ವಾಣ ಮಹೋತ್ಸವ ಸಂಧರ್ಭದಲ್ಲಿ, ಮಹಾವೀರ ಸ್ವಾಮಿಯ ಜನ್ಮಸ್ಥಳವಾದ ವೈಶಾಲಿಯಲ್ಲಿ (ಬಿಹಾರ) ಪ್ರಾಕೃತ ಮತ್ತು ಜೈನ ವಿದ್ಯಾಸಂಶೋಧನ ಸಂಸ್ಥೆಯೊಂದನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲು, ಬಿಹಾರ ಸರ್ಕಾರದ ಸಹಾಯ ಸಹಕಾರಗಳೊಂದಿಗೆ ಮತ್ತು ಶ್ರೀಶಾಂತಿಪ್ರಸಾದ ಜೈನರಂಥ ಮುಂದಾಳುತನದೊಂದಿಗೆ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುವಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಅದರಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ಸು ತರುವದರಲ್ಲಿ ಡಾ. ಉಪಾಧ್ಯಯವರು ಮಾಹತ್ವದ ಪಾತ್ರವನ್ನು ವಹಿಸಿದ್ದರು. ಭಾರತೀಯ ಜ್ಞಾನಪೀಠದ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ಸೃಜನಶೀಲ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನು ಕೂಡ ಸಂಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಮತ್ತು ಅದರ ರೂಪರೇಷೆಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಲು ನೀಡಿದ ಅವರ ಸಲಹೆ-ಮಾರ್ಗದರ್ಶನಗಳು ಬಲು ಉಪಯುಕ್ತವಾದವು. ದಿಲ್ಲಿ

ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಶಾಸ್ತ್ರವಾದ “ರಾಜಕೃಷ್ಣ ಜೈನ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಮಾಲೆ”ಯನ್ನು ಸಂಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಈ ಟ್ರಸ್ಟಿನ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾದ ಶ್ರೀ ಪ್ರೇಮಚಂದ ಜೈನರಿಗೆ ಪ್ರೇರಣೆ-ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ನೀಡಿ ಆ ಮಾಲೆಯ ಕಾರ್ಯಪ್ರಣಾಲಿಯ ರೂಪರೇಷೆಯನ್ನೂ ಸಿದ್ಧಮಾಡಿಕೊಟ್ಟರು. ಪ್ರತಿ ವರುಷ ಒಬ್ಬ ಖ್ಯಾತ ವಿದ್ವಾಂಸರಿಂದ ಜೈನವಿದ್ಯೆ-ಪ್ರಾಕೃತ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಮೌಲಿಕ ಕೊಡುಗೆ ಸಲ್ಲಿಸುವಂಥ 2-3 ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಗಳನ್ನು ಕೊಡಿಸುವುದು ಈ ಮಾಲೆಯ ಪ್ರಮುಖ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿದೆ. ಈ ಪ್ರಕಾರದ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಮಾಲೆ ಭಾರತದ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಪ್ರಥಮವಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಇಂದಿಗೂ ಅತುಲನೀಯವಾಗಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಇದು ಭಾರತದ ಹಲವು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳಿಗೂ, ಸಂಶೋಧನ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೂ ಪ್ರೇರಣೆವಾಗಿ, ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಇಂಥ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಮಾಲೆಗಳು ಸಂಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಡುವಂತೆ ಮಾಡಿತು. ದಿಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಈ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಮಾಲೆಯಲ್ಲಿ (ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 1991) ನನ್ನದೊಂದು ಪುಷ್ಪವನ್ನು ಸೇರಿಸುವ ಭಾಗ್ಯ ನನ್ನದಾಗಿತ್ತೆಂದು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಲು ನನಗೆ ಅಭಿಮಾನವೆನಿಸುತ್ತದೆ. ನನ್ನ ವಿಷಯ. **“Jaina Code of Conduct for House holders Its signicance and Its Relevance to the Present Times”** ಗೃಹಸ್ಥರಿಗಾಗಿದ್ದ ಜೈನ ನೀತಿ ಸಂಹಿತೆ, ಅದರ ಮಹತ್ವ ಮತ್ತು ಇಂದಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಅದರ ಔಚಿತ್ಯ ಎಂದಾಗಿತ್ತು. ಈ ಉಪನ್ಯಾಸಗಳು ಅಹಿಂಸಾ ಮಂದಿರ, ಹೊಸದಿಲ್ಲಿ ಮುಖಾಂತರ ಪುಸ್ತಕ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಿವೆ.

ಅಧ್ಯಾಯ : ಮೂರು

ಡಾ. ಉಪಾಧ್ಯಯವರಿಂದ ಜೈನಶಾಸ್ತ್ರಕ್ಕೆ ಸಂದ ಕೊಡುಗೆ

೧. ಪ್ರಾಕೃತ ಅರ್ಥಮಾಗಧಿ ವಿಷಯದ ಪ್ರಖ್ಯಾತ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರಾಗಿ

೨. ಪ್ರಾಚೀನ ಅಮೂಲ್ಯ ಜೈನಗ್ರಂಥಗಳ ಸಂಪಾದಕರಾಗಿ, ಸಂಶೋಧನ ಲೇಖಕರಾಗಿ

೩. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮತ್ತು ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಟ್ಟದ ಪರಿಷತ್ತು, ಸಮ್ಮೇಲನ ಸಂಗೋಷ್ಠಿಗಳ ಸದಸ್ಯರಾಗಿ,
ವಿಶೇಷ ಉಪನ್ಯಾಸಕರಾಗಿ ಮತ್ತು ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ.

3. ಡಾ. ಉಪಾಧ್ಯಯವರಿಂದ ಜೈನಶಾಸ್ತ್ರಕ್ಕೆ ಸಂದ ಕೊಡುಗೆ

1. ಪ್ರಾಕೃತ ಅರ್ಥಮಾಗಧಿ ವಿಷಯದ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರಾಗಿ :

ಈ ಮೊದಲು ಡಾ. ಉಪಾಧ್ಯಯವರ ಜೀವನ ಮತ್ತು ಅವರ ಸಾಧನೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಸ್ಥೂಲವಾಗಿ ಅಂದರೆ ಪಕ್ಷಿನೋಟದ ರೂಪದಲ್ಲಿ ತಿಳಿದುಕೊಂಡ ಮೇಲೆ, ಇನ್ನು ಈ ಬಗೆಯ ಹಲವಾರು ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಸವಿಸ್ತರವಾಗಿ ತಿಳಿದುಕೊಂಡು, ಅವರ ಕಾರ್ಯದ ಮತ್ತು ಅವರು ಬಿಟ್ಟುಹೋದ ಕೃತಿಗಳ ಮಹತ್ವವನ್ನು ವಿಶದಪಡಿಸಿ, ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ ಅವುಗಳ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮಾಡುವುದು ಉಚಿತ.

ಡಾ. ಉಪಾಧ್ಯಯವರು ಪ್ರಾಕೃತ ಅರ್ಥಮಾಗಧಿ ವಿಷಯದ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರಾಗಿ, (1930-1962) ಜೈನ ಆಗಮ ಮತ್ತು ಆಗಮೇತರ ಗ್ರಂಥಗಳ ಗಾಢ ವ್ಯಾಸಂಗ ಮಾಡಿದರು. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಷಟ್‌ಖಂಡಾಗಮ ಗ್ರಂಥಗಳು, ಕುಂದಕುಂದಾಚಾರ್ಯರ ಪ್ರವಚನಸಾರಾಗಿ ಗ್ರಂಥಗಳು, ವಟ್ಟಕೇರರ ಮೂಲಾಚಾರ, ಶಿವಕೋಟ್ಯಾಚಾರ್ಯರ ಮೂಲಾರಾಧನಾ ಗ್ರಂಥಗಳ ಮಹತ್ವದ ಭಾಗಗಳನ್ನು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಮಟ್ಟದ ಪಠ್ಯ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿ, ತಮ್ಮ ಶಿಷ್ಯಗಳಿಗೆ ಅವುಗಳ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟರು. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಆಳವಾಗಿ ಅಭ್ಯಸಿಸಲು ಪ್ರೇರೇಪಿಸಿದರು. ಸಾವಿರಾರು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಪಾಠ ಹೇಳಿಕೊಟ್ಟು, ನುರಾರು ವಿದ್ವಾಂಸರನ್ನೂ, ಪ್ರಾಕೃತ ಅರ್ಥಮಾಗಧಿ ವಿಷಯದ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರನ್ನೂ ನಿರ್ಮಿಸಿದರು. ಅವರೆಲ್ಲ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ, ಕರ್ನಾಟಕ, ಮೈಸೂರು, ಪ್ರಾಂತಗಳ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಮತ್ತು ಕಾಲೇಜುಗಳಲ್ಲಿ ಪಸರಿಸಿ ತಮ್ಮ ಗುರುಗಳ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿದರು. ಡಾ. ಎ. ಎಮ್. ಘಾಟಗೆಯವರು ಇವರಲ್ಲಿ ಅಗ್ರಗಣ್ಯರೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಡಾ. ಎಸ್. ಬಿ. ದೇವ ಡಾ. ವಿ. ಎಮ್. ಕುಲಕರ್ಣಿ ಪ್ರೊ.ಆರ್. ವಿ. ದೀಕ್ಷಿತ; ಡಾ. ಬಿ. ಕೆ. ಖಡಬಡಿ ಮುಂತಾದವರನ್ನು ಮರೆಯುವಂತಿಲ್ಲ.

ಇನ್ನೊಂದು ಮಾತೆಂದರೆ, ಡಾ. ಉಪಾಧ್ಯಯವರು ಅನೇಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಜೈನಶಾಸ್ತ್ರ ಅಥವಾ ಜೈನ ವಿದ್ಯೆಗೆ ತನ್ನದೇ ಆದ ಒಂದು ಸ್ಥಾನ ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಟ್ಟರು. ಶಿವಾಜಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಮುಂಬಯಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಪುಣೆ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಸುಖಾಡಿಯಾ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಇವು ಪ್ರಮುಖವೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಮೊದಮೊದಲು ಜೈನಶಾಸ್ತ್ರ ಪ್ರಾಕೃತ ಕೋರ್ಸಿನ ಒಂದು ಅಂಗವಾಗಿತ್ತು-ಬೌದ್ಧ ಶಾಸ್ತ್ರ ಪಾಲಿಯ ಅಂಗವಾಗಿದ್ದಂತೆ. ಮುಂದೆ ಬರಬರುತ್ತ ಪ್ರಾಕೃತದ ಜತೆಗೆ ಒಂದು ಅಧಿಕೃತ ಸ್ಥಾನ ಪಡೆಯಿತೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಈ ಪರಿವರ್ತನೆಗೆ ಡಾ. ಉಪಾಧ್ಯಯವರು ಹಲವಾರು ಮಾರ್ಗಗಳಿಂದ ಗತಿ ಕೊಟ್ಟರೆಂದೂ ತಿಳಿದುಬರುವುದು. ಅಧ್ಯಾಪನ ಕಾರ್ಯ ಒಂದು ಪ್ರಮುಖ ಮಾರ್ಗವಾದರೆ, ಅಖಿಲ ಭಾರತದ ಮಟ್ಟದ ಪರಿಷತ್ತು-ಸಮ್ಮೇಲನ-ಸಂಗೋಷ್ಠಿಗಳಲ್ಲಿ ಜೈನಶಾಸ್ತ್ರಕ್ಕೆ ಸ್ವತಂತ್ರ ಅಸ್ತಿತ್ವ ದೊರಕಿಸಿಕೊಡಲು ಮಾಡಿದ ಪ್ರಯತ್ನ ಅಂಥ ಇನ್ನೊಂದು ಮಾರ್ಗ. ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಅಖಿಲ ಭಾರತೀಯ ಪ್ರಾಚ್ಯವಿದ್ಯಾ ಪರಿಷತ್ತಿನಲ್ಲಾಗಲಿ, ಅದರ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಅಧಿವೇಶನದಲ್ಲಾಗಲಿ, 'ಬೌದ್ಧಧರ್ಮ-ಜೈನಧರ್ಮ' ಎಂಬ ಜಂಟಿ ಶಾಖೆಯಿತ್ತು. ಅದನ್ನು ಬೇರ್ಪಡಿಸಿ, 'ಪ್ರಾಕೃತ ಮತ್ತು ಜೈನಧರ್ಮ' ಎಂದು ಮಾಡಲಾಯಿತು. ಈ ಪರಿವರ್ತನೆಗೆ ಡಾ. ಉಪಾಧ್ಯಯ ಮತ್ತು ಡಾ. ಹೀರಾಲಾಲ ಜೈನರ ಪ್ರಯತ್ನ ಪ್ರಮುಖ ಕಾರಣವೆಂದು ಹೇಳಲಾಗುತ್ತದೆ. ತತ್ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ, ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಪಾರ್ಶ್ವನಾಥ ಶೋಧ ಸಂಸ್ಥೆ (ವಾರಾಣಾಸಿ), ಎಲ್. ಡಿ. ಭಾರತೀಯ ವಿದ್ಯಾ ಶೋಧ ಸಂಸ್ಥೆ (ಅಹಮದಾಬಾದ), ಜೈನ-ವಿಶ್ವಭಾರತಿ (ಲಾಡ್ಕೊ-ರಾಜಸ್ಥಾನ), ಪ್ರಾಕೃತ ಜ್ಞಾನ ಭಾರತಿ (ಬೆಂಗಳೂರು) ಮೊದಲಾದ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ತಾವು ಸಂಘಟಿಸುವ ಪರಿಷತ್ತು-ಸಂಗೋಷ್ಠಿಗಳಲ್ಲಿ ಜೈನ ಶಾಸ್ತ್ರಕ್ಕೆ ಸ್ವತಂತ್ರ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿ ಕೊಟ್ಟಿವೆ.

2. ಪ್ರಾಚೀನ ಅಮೂಲ್ಯ ಗ್ರಂಥಗಳ ಸಂಪಾದಕರಾಗಿ :

ಡಾ. ಉಪಾಧ್ಯಯವರಿಂದ ಜೈನವಿದ್ಯೆಗೆ ಸಂದ ಕೊಡುಗೆಯ ಇನ್ನೊಂದು ಮುಖವು ಅವರು ಮಾಡಿದ ಪ್ರಾಚೀನ ಅಮೂಲ್ಯ ಜೈನ ಗ್ರಂಥಗಳ ಸಂಪಾದನೆ ಮತ್ತು ಸಂಶೋಧನ ಪೂರ್ಣ ಲೇಖನ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಶಾಸ್ತ್ರವಾಗಿ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿತವಾಗಿದೆ. ಈ ಕಾರ್ಯದ ಉಚ್ಚಗುಣಮಟ್ಟ ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾಗುವ ತಕ್ಕ

ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆಗಳ ಹಿಂದೆ, ಅವರ ದೀರ್ಘ ಪ್ರಯತ್ನ-ಪರಿಶ್ರಮಗಳು ಇದ್ದುವಲ್ಲದೆ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಅವರ ವಿದ್ಯಾ ಗುರುಗಳಿಂದ ದೊರೆತ ಸಂಶೋಧನ ಸಂಸ್ಕಾರ, ಸಂಪಾದನ ಕಲೆಯ ಮೂಲ ಇತ್ಯಾದಿಗಳೂ ಹುದುಗಿಕೊಂಡಿವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನಾವು ಮರೆಯುವಂತಿಲ್ಲ. ಈ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಡಾ. ಉಪಾಧ್ಯಯವರೇ ಆಗಾಗ ಸ್ಮರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ.

ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಜೈನಾಚಾರ್ಯರಿಂದಲೇ ನಿರ್ಮಿತವಾದ ಮತ್ತು ಪರಿಪುಷ್ಪವಾದ ಪ್ರಾಕೃತ-ಸಾಹಿತ್ಯ-ಭಾಷೆಗಳ ಮಹತ್ವವನ್ನೂ, ರುಚಿಯನ್ನೂ ಡಾ. ಪಿ. ಎಲ್. ವೈದ್ಯರಿಂದ ಪಡೆದರು. ಪ್ರಾಚೀನ ಜೈನ ಗ್ರಂಥಗಳ ಪಾಂಡುಲಿಪಿಗಳ ಪಠ್ಯವಸ್ತು ವಿವೇಚಿಸುವ ಶಕ್ತಿಯೂ, ನ್ಯಾಯಬದ್ಧವಾದ ಪಾಠನಿರ್ಣಯ ಕಲೆಯೂ, ಸತ್ವಪೂರ್ಣ ಸಂಶೋಧನೆಯ ತಳಹದಿ ಎಂಬ ತತ್ವವನ್ನು ಡಾ. ವಿ. ಎಸ್. ಸುಂಠಕಣಕರಿಂದ ಗ್ರಹಿಸಿದರು. ಒಂದು ವಿಷಯದ ಸಂಶೋಧನೆಯನ್ನಗಲಿ ಅಥವಾ ಒಂದು ಗ್ರಂಥದ ಸಂಪಾದನೆಯನ್ನಾಗಲಿ ಕೈಗೆ ಎತ್ತಿಕೊಂಡಾಗ **“One thing at a time and that too to its completion”** ಒಂದು ಕಾಲಕ್ಕೆ ಒಂದೇ ಕಾರ್ಯ, ಅದು ಪರಿಪೂರ್ಣವಾಗುವವರೆಗೆ ಎಂಬ ಸೂತ್ರವನ್ನು ಡಾ. ಬೆಳವಲಕರಿಂದ ತಿಳಿದುಕೊಂಡರು. ಪ್ರಾಚೀನ ಪಾಂಡುಲಿಪಿಗಳ ವಿವಿಧ ವಿನ್ಯಾಸಗಳ ಕಲ್ಪನೆ ಮತ್ತು ಜೈನ ಧರ್ಮದ ಪರಂಪರೆಯ ಪೂರ್ಣ ಜ್ಞಾನ ಇವು ಸತ್ವಪೂರ್ಣ ಸಂಶೋಧನೆ ಮತ್ತು ಸಂಪಾದನೆಯ ಮೂಲನಿಧಿ ಎಂಬ ಅನುಭವದ ಮಾತನ್ನು ಮುನಿಶ್ರೀ ಜಿನವಿಜಯಜಿ ಅವರಿಂದ ಅರಿತುಕೊಂಡರು. ಅಲ್ಲದೆ ತಮ್ಮ ಸಂಶೋಧನೆ-ಸಂಪಾದನೆಗಳಲ್ಲಿ ಪಾಶ್ಚಿಮಾತ್ಯ ಸಂಶೋಧನಾ ಪ್ರಣಾಲಿಯನ್ನು , ತಮ್ಮ ಗುರು ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದ್ದ ಪ್ರೊ . ಶುಬ್ರಿಂಗರಂತಹ ಘನ ವಿದ್ವಾಂಸರಿಂದ ಅರಿತು, ಹಿತಮಿತವಾಗಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡರು. ಅವರಿಂದ ಸಂಶೋಧಿತ, ಸಂಪಾದಿತ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಎಲ್ಲ ಅಂಶಗಳೂ ಮೂಡಿಬಂದಿವೆ ಎಂದು ಬೇರೆ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ.

ಈಗಾಗಲೇ ನಾವು ಡಾ. ಉಪಾಧ್ಯಯವರಿಂದ ಪ್ರಕಟವಾದ ಪ್ರಾಚೀನ ಮಧ್ಯಯುಗದ ಗ್ರಂಥಗಳ
(ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಜೈನ ವಿದ್ಯೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿತ) ಸಂಖ್ಯೆ ಮತ್ತು ಅವರ ಸಂಶೋಧನ ಲೇಖಿಗಳ
ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಸ್ಫೂಲವಾಗಿ ಸಮೀಕ್ಷಿಸಿದ್ದಾಗಿದೆ .

ಈಗ ಅವರ ಇಂಥ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ನಾಲ್ಕು ಗುಂಪುಗಳಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಬಹುದು.

I

ಪಂಚಸುತ್ತ

ಕಾರ್ತಿಕೇಯಾನುಪ್ರೇಕ್ಷಾ

ಷಟ್ ಖಂಡಾಗಮ

ಜಂಬೂದ್ವೀಪ ಪ್ರಜ್ಞಪ್ತಿ

ಪ್ರವಚನ ಸಾರ

ಪರಮಾತ್ಮ ಪ್ರಕಾಶ

ತಿಲೋಯ ಪಣ್ಣತ್ತಿ

II

ಬೃಹತ್ಕಥಾಕೋಶ

ವರಾಂಗ ಚರಿತ

ಆತ್ಮಾನುಶಾಸನ

ಪುಣ್ಯಾಸ್ತ್ರವ ಕಥಾಕೋಶ

ಸನ್ನತಿ ಸೂತ್ರ

ನ್ಯಾಯಾವತಾರ

ಧರ್ಮರತ್ನಾಕರ

ಪ್ರಭಾಚಂದ್ರನ ಕಥಾಕೋಶ

ಜ್ಞಾನಾರಣವ

ಉಪಾಸಕಾಧ್ಯಯನ

III

ಲೀಲಾವತು ಕಹಾ

ಕುವಲಯಮಾಲಾ

ಧೂರ್ತಾಖ್ಯಾನ

IV

ಕಂಸವಹೋ

ಉಷಾನಿರುದ್ದಂ

ಚಂಡಲೇಹಾ

ಆನಂದಸುಂದರಿ

ಶೃಂಗಾರಮಂಜರಿ

ಇವುಗಳಲ್ಲಿ IV ನೆಯ ಗುಂಪು ಚೊಕ್ಕಟವಾಗಿ ಧರ್ಮ ನಿರಪೇಕ್ಷ (Secular) ಪ್ರಾಕೃತ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದೆ. ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಬಾರಿ ಸಂಪಾದಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. 11 ಮಹತ್ವದ ಗ್ರಂಥಗಳು ಪ್ರಪ್ರಥಮವಾಗಿ ಬೆಳಕಿಗೆ ತಂದ ಗ್ರಂಥಗಳಾಗಿವೆ. ಅಂದರೆ ವಿವಿಧ ಹಸ್ತಲಿಖಿತಗಳ ಭಂಡಾರಗಳ ಕಗ್ಗತ್ತಲೆಯಿಂದ ಹೊರತಂದು, ಪರಿಶ್ರಮಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಸಂಪಾದಿಸಿ, ವಿದ್ವಾಂಸರ ಮತ್ತು ಜಿಜ್ಞಾಸುಗಳ ಜಗತ್ತಿನ ಮುಂದೆ ಸರಿಯಾದ ದೂರದಲ್ಲಿ ಇರಿಸಿದ್ದವುಗಳು ಡಾ. ಫಿ. ಎಸ್. ಅಗರವಾಲ ಅವರು ಈ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳುವದೇನೆಂದರೆ : “ Dr. upadhye rescued them from the long oblivion of ancient Manuscript Libraries”.

ಈ ಸಮಗ್ರ ಗ್ರಂಥಗಳ ವಿಷಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಅಗಾಧವಾಗಿದೆ.

1. ಜೈನ ತತ್ವಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಧರ್ಮ.
 - i ವಸ್ತುಗಳ ಮೂಲ ತತ್ವ ವಿಚಾರ
 - ii ಪ್ರಮಾಣ-ಪ್ರಮೇಯ ವಿಚಾರ
 - iii ತರ್ಕಶಾಸ್ತ್ರ
 - iv ಅಧ್ಯಾತ್ಮ
2. ಜೈನ ನೀತಿಶಾಸ್ತ್ರ
3. ಜೈನ ಸೃಷ್ಟಿಯ ವಿವರಣಾ ಶಾಸ್ತ್ರ
4. ಜೈನ ಅನುಭಾವ (Mysticism)
5. ಜೈನ ಕಾವ್ಯ
6. ಜೈನ ಕಥಾನಕ ಸಾಹಿತ್ಯ

7. ಜೈನ ಪ್ರಹಸನ

ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಉಪಭಾಷೆಗಳ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡಿದಾಗ, ಈ ಕೃತಿಗಳು ಕೆಳಗಿನ ಭಾಷೆ-
ಉಪಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿವೆ :

1. ಪ್ರಾಕೃತ

i ಜೈನ ಶೌರಸೇನಿ

ii ಜೈನ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರಿ

iii ಅರ್ಧ ಮಾಗಧಿ

iv ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರಿ

v ಅಪ್ರಭಂಶ

vi ಪೈಶಾಚಿ

2. ಸಂಸ್ಕೃತ

3. ಕನ್ನಡ.

ಗ್ರಂಥ ಸಂಪಾದನ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಜೈನ್‌ಶಾಸ್ತ್ರ ಅಥವಾ ಜೈನ ವಿದ್ಯೆಗೆ ಡಾ. ಉಪಾಧ್ಯಯವರ ಶ್ರೇಷ್ಠ
ಕೊಡುಗೆ ಕೆಳಗೆ ಕಾಣಿಸಿದ ಗ್ರಂಥಗಳ ಮುಖಾಂತರ ಎಂಬುದು ನನ್ನ ಸಮೀಕ್ಷೆಯ ಫಲಶ್ರುತಿ :

1. ಪ್ರವಚನಸಾರ

2. ಪರಮಾತ್ಮ ಪ್ರಕಾಶ

3. ತಿಲೋಯ ಪಣ್ಣಿತ್ತಿ

4. ಬೃಹತ್ಕಥಾ ಕೋಶ

5. ಲೀಲಾವತು ಕಹಾ

6. ಕುವಲಯಮಾಲಾ

7. ಧೂರ್ತಾಖ್ಯಾನ

ಇನ್ನು ಒಂದೊಂದಾಗಿ ಈ ಕೃತಿಗಳ ಮಹತ್ವ ಮತ್ತು ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಗಳನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವಾ :

1. ಪ್ರವಚನಸಾರ (ಕ್ರಿ. ಶ. ಪೂ : 100 ರಿಂದ ಕ್ರಿ. ಶ. 200); ಇದು ಆಚಾರ್ಯ ಕುಂದಕುಂದರಿಂದ ರಚಿತವಾದ ದಿಗಂಬರರ ಅಧಿಕೃತ ಆಗಮ ಗ್ರಂಥ. ಇದು ಜೈನ ಶೌರಸೇನಿ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿದ್ದು, ಡಾ. ಉಪಾಧ್ಯಯವರು ಇದರ ಪಾಠ್ಯವಸ್ತುವಿನ ನ್ಯಾಯಬದ್ಧ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಪಾಂಡಿತ್ಯಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಜೈನಧರ್ಮದ ತತ್ವಜ್ಞಾನ, ಮುನಿ ಧರ್ಮದ ಆದರ್ಶಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುತ್ತದೆ. ಅವರು ಅವುಗಳ ಮಹತ್ವವನ್ನು ವಿವೇಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಬರೆದ ಸುದೀರ್ಘ ಮತ್ತು ವಿದ್ವತ್ಪೂರ್ಣವಾದ 125 ಪುಟಗಳ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಯಲ್ಲಿ, ಗ್ರಂಥಕರ್ತನ ಕಾಲ ಸ್ಥಾನ (ಇದು ಈಗ ಆಂಧ್ರ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿದೆ; ಆಗ ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಭಾಗವಾಗಿತ್ತು), ಜೈನ ಶೌರಸೇನಿಯ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಕೂಲಂಕಷವಾಗಿ ಚರ್ಚಿಸಿ ಅವುಗಳ ಮೇಲೆ ಹೊಸ ಬೆಳಕು ಚೆಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ. ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ಮಹತ್ವದ್ದೆಂದರೆ ಅವರು ಇಲ್ಲಿ ನಿವೇದಿಸಿದ ಪ್ರಾಚೀನ ಮಗಧ ಧರ್ಮದ ಅಸ್ತಿತ್ವ ಮತ್ತು ಅದರ ಸ್ವರೂಪ. ಈ ಬಗ್ಗೆ 1936 ರಲ್ಲಿ ಅಸಿಯಾಟಿಕ್ ಸೊಸಾಯಿಟಿಯ ಸಂಶೋಧನ ಮುಖ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾದ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ನೆನಪಿಗೆ ತಂದರೆ ತಪ್ಪಾಗದು :

Dr. Upadhye;s most interesting contribution here is perhaps his conclusion that the similarities of jainism, Buddhism and Sankhya Philolsophy point to the existance of great indigenou religion which flourished before the streams of the Aryan and indigenou religion at the close of Brahmana period, we owe on one hand the Atmavidya of the Upanisads and the tenets of Jainism and Buddhism on the other.”

“ಇಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಡಾ. ಉಪಾಧ್ಯಯವರ ಅತ್ಯಂತ ಕುತೂಹಲಕಾರಿ ಯಾದ ಕೊಡುಗೆ ಎಂದರೆ ಪ್ರಾಯಶಃ ಅವರು ಕೊಟ್ಟ ತೀರ್ಮಾನ: ಜೈನ-ಬೌದ್ಧ ಧರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಸಾಂಖ್ಯದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಸಾಮ್ಯಾಂಶಗಳು, ಆರ್ಯರು ಭಾರತಕ್ಕೆ ಬರುವ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದ ಒಂದು ಮಹಾನ್

ಸ್ಥಾನಿಕ ಮಗಧ-ಧರ್ಮದ ಮೂಲಕ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಗಳ ಕಾಲದ ಕೊನೆಯ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಆರ್ಯರ ಮತ್ತು ಈ ಸ್ಥಾನಿಕ ಧರ್ಮದ ಪ್ರವಾಹಗಳ ಸಮ್ಮಿಲನಕ್ಕೆ ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳ ಆತ್ಮವಿದ್ಯೆ ಮತ್ತು ಜೈನ ಮತ್ತು ಬೌದ್ಧ ಧರ್ಮಗಳ ತತ್ವಗಳು ಋಣಿಯಾಗಿವೆ.”

ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಈ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ ಎಂದರೆ ಇಡೀ ಜೈನ ಧರ್ಮದ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಇತಿಹಾಸವೇ ಆಗಿದೆ. ಈ ಗ್ರಂಥವೇ ಡಾ. ಉಪಾಧ್ಯಯವರಿಗೆ ಡಿ. ಲಿಟ್ ಪದವಿಯನ್ನು ದೊರಕಿಸಿಕೊಟ್ಟಿತು. ಈ ಗ್ರಂಥದ ಅಧ್ಯಯನ, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಆಚಾರ್ಯ ಕುಂದಕುಂದರು ಆಗಿನ ಕನ್ನಡ ನೆಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಬೆಳೆದವರೆಂಬ ಸಂಗತಿ ನನಗೆ, “ **Kundakundacarya The Literary Doyen of Karnataka**’- ‘ಕರ್ನಾಟಕದ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ಅದಿಪುರುಷರಾದ ಕುಂದಕುಂದಾಚಾರ್ಯರು’ ಎಂಬ ಸಂಶೋಧನ ಪ್ರಬಂಧವನ್ನು ಬರೆಯಲು ಕಾರಣವಾಯಿತು. ಈ ಪ್ರಬಂಧ ‘**Glory of India**’ ಸಂಶೋಧನ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಿದೆ.

1935 ರಲ್ಲಿ ‘ರಾಯಚಂದ ಜೈನ ಶಾಸ್ತ್ರಮಾಲೆ’ (ಮುಂಬಯಿ) ಯಿಂದ ಪ್ರಕಾಶಿಸಲ್ಪಟ್ಟ 600 ಪುಟಗಳ ಈ ಉದ್ಗ್ರಂಥದ ಪ್ರತಿಗಳು ಕಳೆದ 30 ವರುಷಗಳಿಂದ ದುರ್ಲಭವಾಗಿವೆ. ಇತ್ತೀಚಿಗೆ (1990) ಈ ಮೂಲ ಗ್ರಂಥದ ಪಾಠ್ಯವಸ್ತುವು, ಹಿಂದಿ ಅನುವಾದದೊಂದಿಗೆ, ಶ್ರೀ ಕುಂದಕುಂದ ಭಾರತಿ (ದಿಲ್ಲಿ) ಯಿಂದ ಪ್ರಕಟಿಸಲ್ಪಟ್ಟು, ಅದರ ಪ್ರತಿಗಳು ಉಚಿತವಾಗಿ ಹಂಚಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ.

2. ಪರಮಾತ್ಮಪ್ರಕಾಶ : ಯೋಗಿಂದುದೇವನು ಅಪಭ್ರಂಶ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿದ ಈ ಗ್ರಂಥ ಮಧ್ಯಪೂರ್ವ ಯುಗಕ್ಕೆ (ಕ್ರಿ. ಶ. ಸುಮಾರು 500-600) ಸೇರಿದ್ದು ಬಹಳ ಸೀಮಿತ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕ ಪಠ್ಯವನ್ನು ಪುನರ್ರಚಿಸಿ, ಗ್ರಂಥದ ಸಮಗ್ರ ಅಧ್ಯಯನದೊಡನೆ ವಿದ್ವಾಂಸರಿಗೂ, ಸಾಮಾನ್ಯ ಓದುಗರಿಗೂ ಒದಗಿಸಿದ ಡಾ. ಉಪಾಧ್ಯಯವರ ಈ ಕಾರ್ಯ ಪವಾಡಸದೃಶವಾಗಿದೆ. 124 ಪುಟಗಳ ತಮ್ಮ ದೀರ್ಘ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಯಲ್ಲಿ ಅವರು ಗ್ರಂಥದ, ಪಠ್ಯವಸ್ತುವಿನ ಸತ್ಯ, ಅಪಭ್ರಂಶ ಭಾಷೆಗೆ ಜೈನಾಚಾರ್ಯರಿಂದ ಸಂದ ಕೊಡಗೆ ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ

ವಿವೇಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಜೈನ ಅನುಭಾವ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿಯ ಒಂದು ಅನರ್ಘ್ಯ ರತ್ನವನ್ನು ನಮ್ಮ ಕೈಗೆ ಇಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

ಅನೇಕ ವಿದ್ವಾಂಸರ ಪ್ರಶಂಸೆಗೆ ಪಾತ್ರರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಡಾಕಾ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಡಾ. ಎಸ್. ಕೆ. ಡೇ.

ಸಂಪಾದಕರಿಗೆ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. **“You have omitted no relevant points from your discussion and your edition of this difficult text is all that one can desire.... I have nothing but great admiration for the patience, industry and learning displayed by this work.”**

“ನೀವು ನಿಮ್ಮ ಚರ್ಚೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವ ಸಮರ್ಪಕ ಅಂಶವನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಕಠಿಣವಾದ ಈ ಪಾಠ್ಯವಸ್ತುವಿನ ಪ್ರಕಟಿತ ರೂಪ ಒಬ್ಬ ವಿದ್ವಾಂಸ ಬಯಸುವ ಎಲ್ಲ ಸಂಗತಿಯನ್ನೂ ಹೊಂದಿದೆ. . . . ಈ ಕೃತಿಯು ಬಿಚ್ಚಿ ತೋರಿಸುವ ನಿಮ್ಮ ಮನೋದಾಡ್ಯ, ಪರಿಶ್ರಮ ಮತ್ತು ವಿದ್ವತ್ತುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತುಂಬ ಶ್ಲಾಘನೆಯ ಹೊರತು ನನಗೆ ಮತ್ತೇನೂ ಎನಿಸುವದಿಲ್ಲ”.

3. ತಿಲೋಯ ಪಣ್ಣಿತಿ : ಕ್ರಿ. ಶ. ಸು. 300 ರಲ್ಲಿ ಯತಿವೃಷಭ ನಿಂದ ರಚಿತವಾದ ಜೈನ ವಿಶ್ವ-ವಿವರಣಾಶಾಸ್ತ್ರದ ಈ ಅಪರೂಪವಾದ ಗ್ರಂಥವು ಸಂಪಾದನಾ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಅತ್ಯಂತ ಕಠಿಣವಾದ ಕೃತಿಯಾಗಿತ್ತು. ತರುವಾಯದ ಈ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಅನೇಕ ಗ್ರಂಥಗಳಿಗೆ ಆಧಾರವಾದುದರಿಂದ, ಡಾ. ಉಪಾಧ್ಯಯವರು (ಡಾ. ಹಿರಾಲಾಲ ಜೈನರ ಜೊತೆ) ಇದರ ಮುಖಾಂತರ ಜೈನ ವಿದ್ಯಾ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ವಿಶೇಷ ಅನುಕೂಲತೆಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಜೈನ ಪುರಾಣ, ಕಥೆ, ಕಾವ್ಯಗಳ ಸರಿಯಾದ ಅಧ್ಯಯನ, ಜೈನ ವಿಶ್ವವಿವರಣಾ ಶಾಸ್ತ್ರದ ಹಲವು ಮೂಲಭೂತ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳದ ಹೊರತು ಅಪೂರ್ಣ ಎಂಬುದನ್ನು ಅವರು ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಯಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಬಲು ಹೆಮ್ಮೆಯ ಗ್ರಂಥ. ಬಹಳ ಮಾಡಿ ಈ ನಾಡಿನಲ್ಲೇ ಯತಿವೃಷಭಾಚಾರ್ಯರಿಂದ ರಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಈ ಗ್ರಂಥದ ಕನ್ನಡ ಲಿಪಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳು ಅವರ ಸಂಪಾದನ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಬಹಳ ಉಪಯುಕ್ತವಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿದವೆಂದು ಸಂಪಾದಕರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ವಡ್ಡಾರಾಧನೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಗ್ರಂಥದ ಉಲ್ಲೇಖ ಬರುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಇದರ ಅನೇಕ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳು ಕರ್ನಾಟಕದ ಮೂಡಬಿದಿರೆ, ಕಾರ್ಕಳ ಮೊದಲಾದ ಗ್ರಂಥಭಂಡಾರಗಳಲ್ಲಿ

ದೊರೆಯುತ್ತವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಈ ವಿಷಯದ ಅಭ್ಯಾಸ ಬಹಳೇ ಜಾಗೃತವಾಗಿತ್ತೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು.

4. ಕುತೂಹಲನ ಲೀಲಾವತು ಕಹಾ (ಕ್ರಿ. ಶ. 800) ಮತ್ತು

5. ಉದ್ಯೋತನಸೂರಿಯ ಕುವಲಯಮಾಲಾ (ಕ್ರಿ. ಶ. 600)

ಈ ಎರಡೂ ಕೃತಿಗಳು ಜೈನ ಕಥಾ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಅತಿಶಯ ಮಹತ್ವದ ಸೂತ್ತು. ಅಲ್ಲದೆ ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಮಧ್ಯಪೂರ್ವ ಯುಗದ ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯು ಬಲು ಹುಲುಸಾಗಿ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿತವಾಗಿದೆ. ಇವೆರಡೂ ಡಾ. ಉಪಾಧ್ಯೇಯವರಿಂದ ಪ್ರಪ್ರಥಮವಾಗಿ ಮತ್ತು ಪರಿಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಸಂಪಾದಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ. ಲೀಲಾವತು ಗ್ರಂಥದ ಸಂಪಾದನಾ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಸಮಗ್ರ ಒಂದು ದಶಕ ಪರಿಶ್ರಮ ವಹಿಸಬೇಕಾಯ್ತು ಎಂದು ಅವರೇ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಕುವಲಯಮಾಲಾ ತಾನು ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ಅನೇಕ ವೈವಿಧ್ಯ ಪೂರ್ಣ ವಿಷಯ ನಿರೂಪಣೆಯ ಮೂಲಕ ಅನೇಕ ಪಿಎಚ್.ಡಿ. ಪದವಿಗಳಿಗೆ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿದೆ. ಈ ಎರಡೂ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಡಾ. ಉಪಾಧ್ಯೇಯವರ ಸಂಪಾದನಾ ಶೈಲಿ ವಿದ್ವಜ್ಞನರ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ, ವಿವಿಧ ಸಂಶೋಧನ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ತುಂಬಾ ಶ್ಲಾಘನೆಯನ್ನು ಪಡೆದಿದೆ.

6. ಬೃಹತ್ಕಥಾಕೋಶ ಕ್ರಿ. ಶ. 931-32 ರಲ್ಲಿ ಹರಿಕ್ಷೇಣಾ ಚಾರ್ಯರಿಂದ ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ರಚಿತವಾದ ಈ ಕಥಾಕೋಶ 157 ಧಾರ್ಮಿಕ ಕಥೆಗಳ ಸಂಗ್ರಹದ ಮೇರು ಕೃತಿಯಾಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಮೂಲ ಕ್ರಿ. ಶ.100 ರಲ್ಲಿದ್ದ ಶಿವಕೋಟ್ಯಾಚಾರ್ಯರಿಂದ ರಚಿತವಾದ ಮೂಲರಾಧನಾ ಎಂಬ ಬೃಹತ್ ಅಧಿಕೃತ ಆಗಮ ಗ್ರಂಥ

ಡಾ. ಉಪಾಧ್ಯೇಯವರು ತಮ್ಮ ಸಂಪಾದನಾ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಬರೆದ 112 ಪುಟಗಳ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ ಎಂದರೆ ಭಾರತೀಯ ಕಥಾನಕ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಇತಿಹಾಸವೇ ಆಗಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ವೈದಿಕ, ಬೌದ್ಧ ಮತ್ತು ಜೈನ ಕಥಾ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪ್ರವಾಹಗಳ ಮಾರ್ಮಿಕ ವಿವರಗಳೊಂದಿಗೆ ಜೈನ ಕಥಾ ಸಾಹಿತ್ಯದ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಗಳನ್ನು

ತೋರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಜೈನಾಚಾರ್ಯರು ಸಂಸ್ಕೃತ ಭಾಷೆಯನ್ನು ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ, ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಶಬ್ದಸಂಪತ್ತಿನೊಡನೆ ಬಳಸಿದ ರೀತಿಯನ್ನು ಚರ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಅಲ್ಲದೆ ಈ ದೀರ್ಘ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ ಕನ್ನಡದ ಆದಿ ಗದ್ಯ ಗ್ರಂಥವಾದ ವಡ್ಡಾರಾಧನೆಯ ಮೇಲೆ ಅವರ ಪ್ರೌಢ ಪ್ರಬಂಧವನ್ನೂ ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಪ್ರಾ. ಡಿ. ಎಲ್. ನರಸಿಂಹಾಚಾರ್ಯರು ವಡ್ಡಾರಾಧನೆಯನ್ನು ಪ್ರಪ್ರಥಮವಾಗಿ ಸಂಪಾದಿಸಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ ತರುವಾಯ, ಅದರ ವಿಮರ್ಶಾತ್ಮಕ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಬೇಕಾಗುವ ಅವಶ್ಯಕ ಅಂಶಗಳನ್ನು ವಿದ್ವಾಂಸರಿಗೆ ಪೂರೈಸಲು ಈ ಪ್ರಬಂಧವೊಂದೇ ಆಗ ಸಾಧನವಾಗಿತ್ತು. ವಡ್ಡಾರಾಧನೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಪಿ.ಎಚ್. ಡಿ. ಮಾಡಲು ಒಂದು ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಈ ಪ್ರಬಂಧವೇ ನನಗೆ ಪ್ರಚೋದನೆ ನೀಡಿದೆ. ಈ ಸಮಗ್ರ ಕೃತಿಯ ಮೂಲಾಂಕನ ಮಾಡುವ ವಿದ್ವಾಂಸರ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದೆರಡನ್ನು ಈಗಾಗಲೇ ಉದ್ಧರಿಸಲಾಗಿದೆ.

7. ಧೂತಾರ್ಖಾನ ಕ್ರಿ. ಶ. 800 ಕಾಲಕ್ಕೆ ಯುಗ ಪ್ರವರ್ತಕ ರೆನಿಸಿಕೊಂಡ ಜೈನಾಚಾರ್ಯ ಹರಿಭದ್ರಸೂರಿಯಿಂದ ಪ್ರಾಕೃತದಲ್ಲಿ ರಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಡಾ. ಉಪಾಧ್ಯಯವರಿಂದ ವಿಮರ್ಶಾತ್ಮಕ ಅಧ್ಯಯನದೊಂದಿಗೆ ಸಂಪಾದಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಈ ಕೃತಿ, ಭಾರತೀಯ ಸಾಗಿತ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ವಿಶೇಷ ಮಹತ್ವ ಪಡೆದಿದೆ. ಏಕೆಂದರೆ, ಇದು ಪ್ರಾಚೀನ ಭಾರತೀಯ ಪ್ರಹಸನ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುವ ಪ್ರಥಮ ಕೃತಿಯಾಗಿದೆ.

ಹಿಂದೂ ಮಹಾಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕಂಡುಬರುವ ಅಸಾಧ್ಯ ಅಸಂಬದ್ಧ ಘಟನೆಗಳನ್ನು ಹರಿಭದ್ರಸೂರಿಯು, ಪ್ರಹಸನ ರೂಪದ ನಾಲ್ಕು ಜನ ಧೂತಾರ್ ಕಥೆಗಳ ಮುಖಾಂತರ ವ್ಯಂಗ್ಯವಾಗಿ ವಿಮರ್ಶಿಸಿ ಬಿಟ್ಟು, ಹೋದ ಈ ಕೃತಿ ಗಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಚಿಕ್ಕದಾದರೂ, ಗುಣದಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಗ್ರಂಥಕರ್ತನ ಸತ್ಯಶೋಧಕ ದೃಷ್ಟಿ, ಪೊಳ್ಳು ಪರಂಪರೆ ಮತ್ತು ಮೂಢನಂಬಿಕೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಎನಿಸುವ ತಾತ್ಕಾರ ಭಾವ ಅಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ. ಮೂಲ ಕೃತಿಯ ಅಧ್ಯಯನ ಮತ್ತು ಸಂಪಾದನೆ, ಡಾ. ಉಪಾಧ್ಯಯವರ ವಿದ್ವತ್ತಿನ ಟೊಪ್ಪಿಗೆಗೆ ಮತ್ತೊಂದು ತುರಾಯಿ ತಂದಿದೆ.

ಇನ್ನು ಡಾ. ಉಪಾಧ್ಯಯವರು (ಹಲವು ಸಲ ಸಹ ಸಂಪಾದಕರೊಂದಿಗೆ) ಸುಮಾರು 80 ಗ್ರಂಥಗಳಿಗೆ ಬರೆದ ಮುಖ್ಯ ಸಂಪಾದಕೀಯಗಳು (General Editorials), ದೇಶ ವಿದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಬರೆಯಲ್ಪಟ್ಟ, ಸಂಪಾದಿಸಲ್ಪಟ್ಟ 70 ಗ್ರಂಥಗಳ ಸಮೀಕ್ಷೆಗಳು ಮತ್ತು 14 ಗ್ರಂಥಗಳಿಗೆ ಬರೆದ ಮುನ್ನುಡಿಗಳು, ಆಯಾ ಗ್ರಂಥಕರ್ತರಿಗೆ ಸಂಪಾದಕರಿಗೆ ಪ್ರಕಾಶಕರಿಗೆ ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ವ್ಯಾಸಂಗ ಮಾಡುವ ಜಿಜ್ಞಾಸುಗಳಿಗೆ ದಾರಿದೀಪಗಳಂತಿವೆ ಎಂದಿಷ್ಟೇ ಹೇಳಿ ಮುಂದೆ ಹೋಗುವುದು ಉಚಿತ.

ಬಿಡಿ ವಿಷಯಗಳ ಮೇಲಿನ ಸಂಶೋಧನ ಲೇಖಕರಾಗಿ :

ಕೊಲ್ಲಾಪುರದ ರಾಜಾರಾಮ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರಾಗಿರುವಾಗಲೇ ಡಾ. ಉಪಾಧ್ಯಯವರು ಈ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಕಾರ್ಯ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಬಿಡಿಬಿಡಿಯಾದ ವಿಷಯಗಳ ಮೇಲೆ ಸುಮಾರು 185 ಸಂಶೋಧನ ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಜೈನವಿದ್ಯೆಗೇ ಸಂಬಂಧಿಸಿದವುಗಳು. ಈ ಲೇಖನಗಳಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆಯದು, “Samantabhadra an outstanding personality” “ಸಮಂತಭದ್ರರು ಮತ್ತು ಅವರ ಭವ್ಯ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ” ಎಂಬುದಿದ್ದು ಅಲಹಾಬಾದಿನ ಎಸ್. ಡಿ. ಜೆ. ಹಾಸ್ಟೇಲಿನ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ 1929 ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಿದೆ. ಕೊನೆಯದು ‘Prakrit Literature in South India’ ‘ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದಲ್ಲಿಯ ಪ್ರಾಕೃತ ಸಾಹಿತ್ಯ’ ಅಂತಾ ಇದ್ದು, ಜೈನ ವಿಶ್ವಭಾರತಿಯ, ‘ತುಲಸೀಪ್ರಜ್ಞಾ’ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ 1975 ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಿದೆ. ಇದು ಅವರ ಮರಣೋತ್ತರ ಪ್ರಕಟನೆಯಾಗಿದೆ. ಹೀಗೆ ಈ ಲೇಖನಗಳು 45 ವರುಷಗಳ ವಿಶಾಲ ಗಡುವಿನಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಂಶೋಧನ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಿದೆ .

ನನ್ನ ನಿರೀಕ್ಷೆ ಮತ್ತು ಅಭಿಪ್ರಾಯದ ಪ್ರಕಾರ ಡಾ. ಉಪಾಧ್ಯಯವರು ಈ ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಕೆಳಗಿನ ಉದ್ದೇಶಗಳನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಬರೆದು, ಪ್ರಕಟಿಸಿ, ಸಂಶೋಧನ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೂ ತಮ್ಮ ತರುವಾಯದ ಪೀಳಿಗೆಗೂ ಮಹತ್ವದ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ :

i ತಾವು ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಂಡಿರುವ ಪ್ರಮುಖ ಸಂಶೋಧನ ವಿಷಯದ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಆಗಾಗ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡ ಚಿಕ್ಕ-ಪುಟ್ಟ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಸ್ವತಂತ್ರ ಮತ್ತು ಸಮಾಧಾನಕರವಾದ ಪರಿಹಾರ ಕಂಡುಹಿಡಿಯುವುದು.

ii ತಮಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಎತ್ತಿದ ಕ್ಲಿಷ್ಟ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ, ಶಂಕೆಗಳಿಗೆ ಪರಿಹಾರ ಹುಡುಕಿ ಕೊಡುವುದು.

iii ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ವಿಷಯದ ಮೇಲೆ ಏರ್ಪಡಿಸಲಾದ ಸಂಗೋಷ್ಠಿ ಅಥವಾ ಪರಿಷತ್ತಿಗಾಗಿ ಸಮರ್ಪಕವಾದ ಅಥವಾ ಸಾಂದರ್ಭಿಕವಾದ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನಾಧರಿಸಿಕೊಂಡು ಲೇಖನ ಬರಿದು ಅದಕ್ಕೆ ತಮ್ಮ ಸ್ವಂತ ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ನೀಡುವುದು.

iv ತಮ್ಮ ಸಂಶೋಧನ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ವಿದ್ವಾಂಸರಿಂದ ಆದ ತಪ್ಪು ತಡೆಗಳನ್ನು ಚಿಕ್ಕಚಿಕ್ಕ ಲೇಖನಗಳೊಂದಿಗೆ ತಿದ್ದಿ, ಸಂಶೋಧನೆಗೆ, ಸತ್ಯಕ್ಕೆ ನ್ಯಾಯ ದೊರಕಿಸಿಕೊಡುವುದು.

ಈ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಉದ್ದೇಶಕ್ಕೂ ಅಥವಾ ಆದರ್ಶಕ್ಕೂ ಒಂದೋ, ಎರಡೋ ಉದಾಗರಣೆಗಳನ್ನಾಗಲಿ ಆಧಾರಗಳನ್ನಾಗಲಿ ಕೊಟ್ಟು ವಿವರಿಸಿದರೆ ಈ ಚರ್ಚೆ ಸಾರ್ಥಕವಾದೀತೆಂದು ನನ್ನ ಭಾವನೆ :

I

ಡಾ. ಉಪಾಧ್ಯಯವರು ಕುಂದಕುಂದಾಚಾರ್ಯರ 'ಪ್ರವಚನಸಾರ' ಎಂಬ ಅಧಿಕೃತ ಆಗಮ ಗ್ರಂಥದ ಮೇಲೆ ಸಂಶೋಧನೆಗೆ ತೊಡಗಿದಾಗ ಅಥವಾ ಅದರ ತರುವಾಯ, ಈ ಕೃತಿಯ ಉಪಭಾಷೆಯಾದ ಜೈನ ಶೌರಸೇನಿಯ ಮೇಲೆ ವಿಶೇಷ ಬೆಳಕು ಚೆಲ್ಲುವ 'The Prakrit Dialect of Pravacan Sara' "ಪ್ರವಚನಸಾರದ ಪ್ರಾಕೃತ ಉಪಭಾಷೆ" ಎಂಬ ವಿದ್ವತ್ಪೂರ್ಣ ಲೇಖನವನ್ನು ಬರೆದು, ಮುಂಬಯಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಸಂಶೋಧನೆ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಸಂಪುಟ

III-6 ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದರು.

ಇದರಂತೆಯೇ ತಿಲೋಯ ಪಣ್ಣತ್ತಿ, ಚಂದ್ರಲೇಖಾ ಮತ್ತು ಕುವಲಯಮಾಲಾ ಇತ್ಯಾದಿ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸುವಾಗ ಈ ರೀತಿಯ ಅನೇಕ ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಬರೆದು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದುಂಟು.

1883 ರಲ್ಲಿ **Indian Antiquary** ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ, ಪ್ರೊ. ಹೋನೇಲ ಎಂಬ ಪಾಶ್ಚಿಮಾತ್ಯ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಶುಭಚಂದ್ರ ಮತ್ತು ಆತನ ವ್ಯಾಕರಣದ ಹಲವು ಹಸ್ತಲಿಖಿತಗಳ ಬಗ್ಗೆ ವಿವರಿಸಿ ಈತ ಯಾವ ಶುಭಚಂದ್ರ? ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಾಗೇ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದರು. ಈ ಶಂಕೆಯ ಪರಿ ಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ಡಾ. ಉಪಾಧ್ಯಯವರು ಈ ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ ಆಳವಾಗಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿ ಭಂಡಾರಕರ ಪ್ರಾಚ್ಯ ವಿದ್ಯಾ ಶೋಧ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ (**A.B.O.R. Vo1.I. XIII**) 1930 ರಲ್ಲಿ **Subhacandra and his Prakrit Grammer** “ಶುಭಚಂದ್ರ ಮತ್ತು ಆತನ ಪ್ರಾಕೃತ ವ್ಯಾಕರಣ” ಎಂಬ ಲೇಖನವನ್ನು ಬರೆದು, ಈ ಕೃತಿಯ ಶುಭಚಂದ್ರನನ್ನು ಬೇರೆ ಏಳು ಜನ ಶುಭಚಂದ್ರರಿಂದ ಬೇರ್ಪಡಿಸಿ, ನಿಜವಾದ ಶುಭಚಂದ್ರನನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿ ವಿದ್ವಾಂಸರ ಪ್ರಶುಸೆಗೆ ಪಾತ್ರರಾದರು.

ಅದೇ ರೀತಿ ‘ಯಾಪನೀಯ ಸಂಘ’ ಜೈನ ವಿದ್ಯಾಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕಗ್ಗಂಟಾಗಿ ಉಳಿದಿತ್ತು. ಇದರ ಮೇಲೆ ಅನೇಕ ವಿದ್ವಾಂಸರಿಂದ ವಿವಿಧ ಚರ್ಚೆ, ಊಹಾಮೋಹಗಳು ಸಾಗಿದಾಗ, ಡಾ. ಉಪಾಧ್ಯಯವರು ‘**Yapaniya Samgha A Jaina Sect**’ “ಜೈನಧರ್ಮದ ಒಂದು ಪಂಥವಾದ ಯಾಪನೀಯ ಸಂಘ” ಎಂಬ ಲೇಖನವನ್ನು ಬರೆದು ಮುಂಬಯಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಶೋಧ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ 1933 ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದರು. ಅಲ್ಲದೆ ಇದೇ ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ ಮುಂದುವರಿಸಿದ ತಮ್ಮ ಅಧ್ಯಯನ-ಅನುಸಂಧಾನಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬಂದ ಅಧುಕೃತ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಈ ಕೆಳಗಿನ ಎರಡು ಲೇಖನಗಳಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಿ ವಿಶೇಷ ಬೆಳಕು ಚೆಲ್ಲಿದರು .

“**The Meaning of Yapaniya**” “ಯಾಪನೀಯ ಶಬ್ದದ ಅರ್ಥ” (ಶ್ರೀಕಠಂಶಾಸ್ತ್ರಿ ಅಭಿನಂದನ ಗ್ರಂಥ 1973) ಮತ್ತು “**More Light on the Yapaniya Samgha**” “ಯಾಪನೀಯ ಸಂಘದ ಮೇಲೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಬೆಳಕು” (ಭಂಡಾರಕರ ಪ್ರಾಚ್ಯವಿದ್ಯಾ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಶೋಧ ಪತ್ರಿಕೆ, 1974) .

iii

ಇನ್ನೂ ಮೂರನೆಯ ಉದ್ದೇಶದ ಉದಾಹರಣೆಗಳಿಗಾಗಿ ಕೆಳಗಿನ ಎರಡು ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಬಹುದು.

“ **The Lesya Doctrine**” ‘ಲೇಶ್ಯಾಸಿದ್ಧಾಂತ’ ಜೀವಾತ್ಮನ ವರ್ಣ ವಿನ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಈ ಲೇಖನವನ್ನು ಅಖಿಲ ಭಾರತೀಯ ಪ್ರಾಚ್ಯ ವಿದ್ಯಾ ಪರಿಷತ್ತು ಬಡೋದಾ ಅಧಿವೇಶನ (1935) ದಲ್ಲಿ ಮಂಡಿಸಿದರು. ತರುವಾಯ ಅದು ಪರಿಷತ್ತಿನ ಕ್ರಿಯಾ ಕಲಾಪಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು.

ಹೀಗೆಯೇ “ **The present position of Prakrit, Jaina and Buddhist Studies**” ಪ್ರಾಕೃತ, ಜೈನ ಮತ್ತು ಬೌದ್ಧ ಅಧ್ಯಯನಗಳ ಇಂದಿನ ಸ್ಥಿತಿ ಎಂಬ ಸಿದ್ಧ ಲೇಖನವನ್ನು ಇದೇ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಹೈದ್ರಾಬಾದ ಅಧಿವೇಶನದ (1941) ವಿಭಾಗೀಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಸ್ಥಾನದಿಂದ ಮಂಡಿಸಿದ್ದನ್ನು, ಇದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕಾರ್ಯಕಲಾಪಗಳ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಲಾಗಿದೆ.

iv

ಇನ್ನೂ ಕೊನೆಯ ಆದರ್ಶದ ಉದಾಹರಣೆ :

ಆಚಾರ್ಯ ನೇಮಿಚಂದ್ರ ಸಿದ್ಧಾಂತ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯ ‘ಗೊಮ್ಮಟಸಾರ’ದ ಮೇಲೆ ಬರೆಯಲ್ಪಟ್ಟ “ಜೀವತತ್ವ ಪ್ರದೀಪಿಕಾ” ಎಂಬ ಸಂಸ್ಕೃತ ಟೀಕಾಗ್ರಂಥವನ್ನು ಕೇಶವವರ್ಣಿಯು ಬರೆದನೆಂದು ಹಲವಾರು ವಿದ್ವಾಂಸರು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುತ್ತಿದ್ದರು ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವನೆಲ್ಲ ಗಮನಿಸಿ ಡಾ. ಉಪಾಧ್ಯಯವರು ಈ ವಿಷಯದ ಮೇಲೆ ಆಳವಾದ ಅಧ್ಯಯನ ನಡೆಸಿ, ಈ ಸಂಸ್ಕೃತ ಟೀಕೆ 1600 ರಲ್ಲಿ ಆಗಿಹೋದ ನೇಮಿಚಂದ್ರನೆಂಬ ವಿದ್ವಾಂಸರಿಂದ ಬರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ; ಅದು ಕೂಡ ಕೇಶವವರ್ಣಿಯ ಮೂಲ

ಕನ್ನಡ ರಚನೆಯನ್ನವಲಂಬಿಸಿ ಬರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ ಎಂಬ ಉದ್ದೋಧದ ಸತ್ಯವನ್ನು ಸಾಧಾರವಾಗಿ ಸಿದ್ಧಮಾಡಿ ಹಾಗೆಯೇ ಮುಂದುವರಿಯಬಹುದಾದ ತಪ್ಪನ್ನು ತಿದ್ದಿದರು.

ಹೀಗೆಯೇ ಅವರ “ **Materials for the Interpretation of Gommata**”

“ಗೊಮ್ಮಟ ಪದವನ್ನು ವಿವೇಚಿಸಲು ಬೇಕಾಗುವ ಸಾಧನಗಳು” (ಭಾರತೀಯ ಇತಿಹಾಸ ಪತ್ರಿಕೆ 1940)

ಎಂಬ ಲೇಖನವು, ‘ಗೊಮ್ಮಟ’ ಈ ಪದವು ‘ಮನ್ನಥ’ ಎಂಬ ಪದದಿಂದ ಬಂದಿದೆ ಎಂಬ ಹಲವು ಇತರ ವಿದ್ವಾಂಸರ ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನೂ ತಿದ್ದುವ ಸದುದ್ದೇಶದಿಂದ ಅವರ ಲೇಖನಿಯಿಂದ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಿತು. ಇಂಥ ಇತರ ಅನೇಕ ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ಕೊಡಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಅಲ್ಲದೆ ಅವರ ಈ ಲೇಖನಗಳಲ್ಲಿ ಅನೇಕವು ನನ್ನಂಥ ಹಲವಾರು ಜಿಜ್ಞಾಸುಗಳಿಗೆ ಸಂಶೋಧಕರಿಗೆ ಪ್ರೇರಣೆ ನೀಡಿ, ಅವುಗಳಿಗೆ ನಿಕಟವಾಗಿ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸಂಶೋಧನಾಂಶಗಳನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವಂತೆ ಮಾಡಿವೆ; ಹೊಸ ಸಂಶೋಧನ ಲೇಖನಗಳಿಗೆ ಕಾರಣೀಭೂತವಾಗಿವೆ. ಇಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಕೆಲವು ಆನುಭವಗಳನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಬಹುದು.

ಡಾ. ಉಪಾಧ್ಯಯವರ “**Kannada words in Hemacandra’s Desinamamala** ಹೇಮಚಂದ್ರ ದೇಶೀನಾಮಮಾಲಾದಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುವ ಕನ್ನಡ ಪದಗಳು ” (ಭ. ಪ್ರಾ. ಸಂಸ್ಥೆಯ ಸಂಶೋಧನ ಪತ್ರಿಕೆ, 1931) ಎಂಬ ಲೇಖನವನ್ನು ಓದಿ ಪ್ರೇರಿತನಾದ ನಾನು ಈ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ 5 ವರುಷ ಆಳವಾದ ಅಧ್ಯಯನ ನಡೆಸಿ, ಇದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಬೇರೆ ಐದು ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಬರೆದು, ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಸಂಶೋಧನ ಪತ್ರಿಕೆಯ 1962-67 ರ ಸಂಪುಟಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದೆನು. ಅಲ್ಲದೆ ಇದೇ ಅಧ್ಯಯನ ನಾಣ್ಯದ ಮತ್ತೊಂದು ಮುಖವಾದ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಗೆ ಪ್ರಾಕೃತದ ಕೊಡುಗೆ ಎಂಬ ವಿಷಯವನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುವ **Some observations on the Apabhramsa Chapter of the “Sabdamanidarpana”** “ಶಬ್ದ ಮಣಿದರ್ಪಣದ ಅಪಭ್ರಂಶ ಪ್ರಕರಣದ ಮೇಲೆ ಹಲವು ವಿಚಾರಗಳು” ಎಂಬ ಲೇಖನವನ್ನು ಬರೆದು ಭಾರತೀಯ ಪ್ರಾಚ್ಯವಿದ್ಯಾ

ಪರಿಷತ್ತಿನ ಶಾಂತಿನಿಕೇತನದ (1981) ಅಧಿವೇಶನದಲ್ಲಿ ಮಂಡಿಸಿ, ಭಾಂಡಾರಕರ ಪ್ರಾಚ್ಯವಿದ್ಯಾ ಸಂಶೋಧನ ಪತ್ರಿಕೆ (1981) ಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದೆನು. ಈ ಲೇಖನ ಭಾರತೀಯ ಮತ್ತು ವಿದೇಶೀಯ ವಿದ್ವಾಂಸರಿಂದ ಒಳ್ಳೆಯ ಮೆಚ್ಚುಗೆ ಪಡೆಯಿತು. ಹೀಗೆಯೇ “ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ ಮೂಲ” **‘On the Paisaci origin of Kannada Language’** “ನಾಗವರ್ಮ ಮತ್ತು ಮೂರುವರೆ ಭಾಷೆಗಳು” **Nagavarma and Three-and-half Languages** ಇತ್ಯಾದಿ ನನ್ನ ಹಲವಾರು ಲೇಖನಗಳು ಡಾ. ಉಪಾಧ್ಯಯವರ ಸಮಗ್ರ ಸಂಶೋಧನ ಲೇಖನಗಳ ನನ್ನ ಆತ್ಮೀಯ ಮತ್ತು ಗಾಢ ಅಧ್ಯಯನದ ಫಲವಾಗಿ ಮೂಡಿಬಂದವುಗಳಾಗಿವೆ. ಇಂಥ ಅನುಭವ ಇತರ ಹಲವಾರು ವಿದ್ವಾಂಸರಿಗೂ ಇರಬಹುದಾಗಿದೆ ಎಂದು ನಾನು ನಂಬುವೆನು.

ಡಾ. ಉಪಾಧ್ಯಯವರ ಸಂಶೋಧನ ಲೇಖನಗಳ ಬಗೆಗಿನ ಈ ಚರ್ಚೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ಇದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಮತ್ತು ನನ್ನ ಅನುಭವಕ್ಕೆ ಬಂದ ಒಂದು ಕಟು ಸತ್ಯವನ್ನು ವಿವರಿಸುವುದು ನನ್ನ ಮನಕ್ಕೆ ಅನಿವಾರ್ಯವೆನಿಸುತ್ತಿದೆ.

ಡಾ. ಉಪಾಧ್ಯಯವರು ಸುಮಾರು 45 ವರುಷಗಳ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಬರೆದ, ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ ಈ ಲೇಖನಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ನಿವೃತ್ತಿಯ ನಂತರ ಒಂದು ಸಮಗ್ರ ಸಂಗ್ರಹ ಗ್ರಂಥದ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಬೇಕೆಂದು ಒಂದು ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಪೂರ್ವಭಾವಿಯಾಗಿ, ಅವರ ಕೃತಿಗಳ ಶಿಸ್ತುಬದ್ಧವಾದ ಒಂದು ವಿವರಣಾ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು (**Bibliography of His Works**) ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದ್ದರು. ಅದರ ದುರ್ದೈವ ದಿಂದ ಅವರ ಆಕಸ್ಮಿಕ ಮರಣದಿಂದ ಈ ಕಾರ್ಯ ಅಲ್ಲಿಯೇ ನಿಂತುಹೋಯಿತು. ತರುವಾಯ ಸೊಲ್ಲಾಪುರದ “ಜೈನ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಸಂರಕ್ಷಕ ಸಂಘ” ವು 1977 ರಲ್ಲಿ **Bibliography of the works of Dr. A. N. Upadhye** “ಡಾ. ಉಪಾಧ್ಯಯ ಅವರ ಕೃತಿಗಳ ವಿವರಣಾ ಪಟ್ಟಿ” ಎಂಬ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿತು. ಇದರ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಅವರ ಕೆಲವು ಮಿತ್ರರು, ಹಿತೈಷಿಗಳು ಮತ್ತು ಅಭಿಮಾನಿಗಳು ಮತ್ತು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ದಿಲ್ಲಿಯ ಭಾರತೀಯ

ಜ್ಞಾನಪೀಠವು, ಈ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಖ್ಯಾತಿಯ ದಿವಂಗತ ವಿದ್ವಾಂಸರ ಇಚ್ಛೆಯನ್ನು ಪೂರೈಸ ಬೇಕೆಂದೂ ಸಂಗ್ರಹ ಗ್ರಂಥದ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕೆಂದೂ ನಿರ್ಧರಿಸಿದರು. ಈ ಗ್ರಂಥ ಅವರ ಸ್ಮಾರಕ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಬರಬೇಕೆಂದೂ ಹಲವರ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಾಗಿತ್ತು.

ನಾನು ಭಾರತೀಯ ಜ್ಞಾನಪೀಠ ಸಂಶೋಧನ ಮಂಡಲದ ಸದಸ್ಯನಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿರುವಾಗ (1981-1984) ಡಾ. ವಿಮಲ ಪ್ರಕಾಶ ಜೈನ (ಸೆಕ್ರೆಟರಿ) ರೊಡನೆ ಕೊಲ್ಲಾಪುರಕ್ಕೆ ಭೆಟ್ಟಿ ಕೊಟ್ಟು ಈ ಮಂಡಲದ ಮೈಸೂರಿನ ಮೀಟಿಂಗಿನಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಚರ್ಚೆ ಮತ್ತು ನಮ್ಮ ವರದಿಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ, ಭಾರತೀಯ ಜ್ಞಾನಪೀಠ ಈ ಗ್ರಂಥದ ಸಂಪಾದನಾ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ನನಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿತು.

ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಡಾ. ಉಪಾಧ್ಯಯವರ ಮಕ್ಕಳು (ಮೆಕ್ಯಾನಿಕಲ್ ಮತ್ತು ಇಲೆಕ್ಟ್ರಿಕಲ್ ಇಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ಆದಿ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅಭಿರುಚಿಯುಳ್ಳವರು), ತಂದೆಯ ಆ ಬಹುಮೂಲ್ಯ ಗ್ರಂಥ ಭಂಡಾರವನ್ನು ಗುಜರಾಥ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಕ್ಕೆ ಮಾರಿದರು. ನನ್ನ ಕಾರ್ಯ ಸಾಗದಾಯಿತು. ಆಗ ಭಾರತೀಯ ಜ್ಞಾನಪೀಠದ ಆಗಿನ ನಿರ್ದೇಶಕರಾದ ಶ್ರೀ ಲಕ್ಷ್ಮೀಚಂದ ಜೈನರ ಆದೇಶದ ಮೇಲೆ, ಅಹಮದಾಬಾದಿನಲ್ಲಿ ಆ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಗ್ರಂಥಾಲಯಕ್ಕೆ ಮೂರು ದಿನಗಳ ಭೆಟ್ಟಿ ಕೊಟ್ಟು, ಅಲ್ಲಿಯ ಗ್ರಂಥಪಾಲ ಶ್ರೀ ಪಟೇಲರ ಸಹಕಾರದಿಂದ ಕೊಲ್ಲಾಪುರದಿಂದ ಸ್ಥಳಾಂತರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಆ ಸಿರಿವಂತ ಸಮಗ್ರ ಗ್ರಂಥ ಭಂಡಾರದ ವಿಭಾಗವನ್ನು ಕೂಲಂಕಷವಾಗಿ ಪರಿಶೀಲಿಸಿದೆನು. ದುದೈವದಿಂದ ಡಾ. ಉಪಾಧ್ಯಯವರ ಎಲ್ಲ 185 ಲೇಖನಗಳು ಅಲ್ಲಿ ಸಿಗಲಿಲ್ಲ. ಅವರ ಮಿತ್ರರಾದ ಪುಣೆಯ ಡಾ. ಆರ್. ಎನ್. ದಾಂಡೇಕರರನ್ನು ಸಂಪರ್ಕಿಸಿದಾಗ, ಉಳಿದ ಲೇಖನಗಳ ರಫುರಾಕ್ಸ್ ಪ್ರತಿಗಳು ಭಂಡಾರಕರ ಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿನ ವಿವಿಧ ಹಳೆಯ ಶೋಧ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಿಂದ ತೆಗೆದು ಕಳಿಸುವುದಾಗಿ ಬರೆದು ನನಗೆ ಧೈರ್ಯ ಕೊಟ್ಟರು.

ಮುಂದೆ 15 ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ನನ್ನ ವರದಿಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿ, ಭಾರತೀಯ ಜ್ಞಾನಪೀಠಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದೆನು. ಅದರಲ್ಲಿ ಈ ಸಂಕಲ್ಪಿತ ಗ್ರಂಥದ ಸ್ವರೂಪದ ಬಗ್ಗೆಯೂ ನನ್ನ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದೆನು. ಅಂದರೆ ಈ ಗ್ರಂಥ ಇತರ ಪಾರಂಪರಿಕ ನಮೂನೆಯ ಸ್ಮಾರಕ ಗ್ರಂಥಗಳಂತಿರದೆ.

“Dr. AN. Upadhye and His Research Papers” ಡಾ. ಆ. ನೇ ಉಪಾಧ್ಯೆ ಮತ್ತು ಅವರ ಸಂಶೋಧನ ಲೇಖನಗಳು” ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಒಂದು ಸಂಗ್ರಹ-ಉದ್ಗ್ರಂಥದ ರೂಪದಲ್ಲಿರಬೇಕು ಎಂದು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದೆನು. ಅಂದರೆ ಅವರ ಇಚ್ಛೆಯನ್ನು ಪೂರೈಸುವದೇ ಅವರ ಸ್ಮಾರಕ ಗ್ರಂಥವಾಗಿರಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೆ ಆದರ್ಶ ರೂಪವಾಗಿ, ಅಥವಾ ಮಾದರಿಯಾಗಿ, ಪಶ್ಚಿಮ ಜರ್ಮನಿಯ ಗ್ಲಸನಪ್ ಸಂಸ್ಥೆ (Glasesnapp Foundation) ಯಿಂದ “Ludwing Alsdrof Cleine Schriften” ಎಂಬ ಪೋ. ಅಲ್ಫ್ರೆಡ್ ಮರಣೋತ್ತರ 1974 ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾದ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಇಟ್ಟೆನು. ಶ್ರೀ ಲಕ್ಷ್ಮೀಚಂದ ಜೈನರು ಇದಕ್ಕೆ ತಮ್ಮ ಪೂರ್ಣ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಇದೆ ಎಂದೂ ನನಗೆ ತಿಳಿಸಿದರು. ಮುಂದೆ ಅವರು ನಿವೃತ್ತರಾದ ಮೇಲೆ ಈ ಯೋಜನೆಯ ಕಾರ್ಯಚರಣೆ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಉಳಿಯಿತು. ತರುವಾಯ ನಾನೂ ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಜೈನ ಪೀಠದಿಂದ ನಿವೃತ್ತನಾಗಿ ಸಂಕೇಶ್ವರಕ್ಕೆ ಬಂದೆನು. ಆದರೆ ಈ ಕಾರ್ಯ ಹಾಗೇ ಉಳಿದು ಮುಂದಿನ ಪೀಳಿಗೆಯ ವಿದ್ವಾಂಸರಿಗೂ, ಸಂಶೋಧಕರಿಗೂ, ತುಂಬಲಾರದ ಹಾನಿಯುಂಟಾಯಿತಲ್ಲ ಎಂಬ ವ್ಯಥೆ ನನ್ನ ಮನದಲ್ಲಿ ಇಂದಿಗೂ ಮೆಲುಕು ಹಾಕುತ್ತಿದೆ.

3. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮತ್ತು ಅಂತರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಟ್ಟದ ಪರಿಷತ್ತು ಸಮ್ಮೇಲನ ಸಂಗೋಷ್ಠಿಗಳ ಸದಸ್ಯರಾಗಿ, ವಿಶೇಷ ಉಪನ್ಯಾಸ ಕರಾಗಿ, ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ

ಡಾ. ಉಪಾಧ್ಯೆಯವರು ಮೇಲ್ಕಾಣಿಸಿದ ಆಯಾ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಮಾಡಿದ ವಿಚಾರಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಕೊಡುಗೆ ಮೂಡಿಬಂದಿದೆ. ಇಂಥ ಅನೇಕ ಸಭೆಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುವ ಭಾಗ್ಯ ನನ್ನದಾಗಿತ್ತು. ಆ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಅನುಭವಗಳನ್ನು ನೆನಪಿಗೆ ತಂದು ತಮ್ಮೊಡನೆ ಹಂಚಿಕೊಂಡರೆ ಈ ಚರ್ಚೆ ಅಭಿರುಚಿ ಪೂರ್ಣವಾದೀತು.

1968 ರಲ್ಲಿ ಶಿವಾಜಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಅವರು ಸಂಘಟಿಸಿದ ಪ್ರಪ್ರಥಮ ಅಭಿಲ ಭಾರತೀಯ ಪ್ರಾಕೃತ ಸಂಗೋಷ್ಠಿಯ ನಿರ್ದೇಶಕರಾಗಿ ಹೇಳಿದ ಹಲವಾರು ವಿಚಾರಗಳಲ್ಲಿ ಇದೊಂದು : ಪ್ರಾಚೀನ ಭಾರತದ ಇತಿಹಾಸ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ನಿಜವಾದ ಮತ್ತು ಪೂರ್ಣ ಚಿತ್ರ ನಮಗೆ ದೊರೆಯಬೇಕಾದರೆ,

ಸಂಸ್ಕೃತ ಮತ್ತು ಪಾಲಿಯ ಜತೆಗೆ, ಪ್ರಾಕೃತದ ನ್ಯಾಯಬದ್ಧವಾದ ಅಧ್ಯಯನವಾಗಬೇಕು. ಅಂದರೆ, ವೈದಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯ -ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರ-ಪುರಾಣಗಳ-ಮತ್ತು ಪಾಲಿ ಲೆಪಿಟರಗಳ ಜತೆಗೆ ಪ್ರಾಕೃತ ಅರ್ಥಮಾಗಧಿ ಅಗಮಗ್ರಂಥಗಳ ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಟೀಕಾಸಾಹಿತ್ಯದ ಸರಿಯಾದ ಅಭ್ಯಾಸವಾಗಬೇಕು.

ಜೈನ ವಿದ್ಯಾಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಆದ ಮತ್ತು ಆಗುತ್ತಿರುವ ಸಂಶೋಧನಾ ಕಾರ್ಯದ ಯೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಸುಸ್ಪಷ್ಟ ಮೂಲಾಂಕನ ಮಾಡುವ ಅರ್ಹತೆ ಮತ್ತು ವಿಲಕ್ಷಣ ಧೈರ್ಯ ಡಾ. ಉಪಾಧ್ಯಯವರಿಗಿತ್ತು. 1969 ರಲ್ಲಿ ಕಲಕತ್ತಾದಲ್ಲಿ ಜರುಗಿದ ಅಖಿಲ ಭಾರತೀಯ ಪ್ರಾಚ್ಯ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಬೆಳ್ಳಿಹಬ್ಬದ ಅಧಿವೇಶನದ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಅಲ್ಲಿಯ ಪೋರ್ಚುಗೀಜ ಚರ್ಚ ಸ್ಟೀಟಿನಲ್ಲಿಯ “ಜೈನಸಭಾ” ಭವನದಲ್ಲಿ, ಅಧಿವೇಶನಕ್ಕೆ ಬಂದ ಪ್ರಾಕೃತ-ಜೈನವಿದ್ಯಾ ವಿದ್ವಾಂಸರ ಸಮಾವೇಶ ಮತ್ತು ಸತ್ಕಾರ ಸಮಾರಂಭವೊಂದನ್ನು ಅಲ್ಲಿಯ ಜೈನ ಸಮಾಜ ಏರ್ಪಡಿಸಿತ್ತು. ಆ ಸಭೆಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಸ್ಥಾನದಿಂದ ಅವರು ಹೇಳಿದರು: ಜೈನ ಆಗಮ ಮತ್ತು ಟೀಕಾಸಾಹಿತ್ಯದ ಪರಿಶುದ್ಧ ರೂಪ, ಜೈನಧರ್ಮ, ಇತಿಹಾಸ, ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳ ಸಂಶೋಧನಾ ಕಾರ್ಯದ ಪ್ರಮುಖ ಸಾಧನ, ಬೆನ್ನಲುಬು. ಈ ಗ್ರಂಥಗಳ ವಿಮರ್ಶಾತ್ಮಕ ಮತ್ತು ಸಂಶೋಧಿತ ಪ್ರಕಟಣೆಗಳು ಇಂದಿಗೂ ನನಗೆ ಲಭ್ಯವಿಲ್ಲ. ಇಡೀ ಜೈನ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ದಿಗಂಬರ, ಶ್ವೇತಾಂಬರ, ಸ್ಥಾನಕವಾಸಿ ಮತ್ತು ತೇರಾಪಂಥಿ ಈ ನಾಲ್ಕು ಶಾಖೆಗಳ ವಿದ್ವಾಂಸರಲ್ಲಿ ಜೈನ ಆಗಮ ಟೀಕಾ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಶಾಸ್ತ್ರೀಯವಾಗಿ ಪ್ರಕಾಶಿಸುವ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ಶ್ಲಾಘನೀಯ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಗಾತ್ರದಲ್ಲಿ ನಡೆದಿದ್ದು ತೇರಾಪಂಥಿ ಮುನಿಮಹನೀಯರಿಂದ ಮಾತ್ರ. 1969 ರಲ್ಲಿಯ ಡಾ. ಉಪಾಧ್ಯಯವರ ಈ ಉದ್ಗಾರ ಇಂದಿಗೂ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆ ಎಂದು ನಾನು ಧೈರ್ಯದಿಂದ ಹೇಳಬಲ್ಲೆನು.

ಜೈನವಿದ್ಯಾ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಸಂಶೋಧನೆ ಮಾಡುವವರಿಗೆ ಡಾ. ಉಪಾಧ್ಯಯವರು ಹಲವು ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕ ಸೂತ್ರಗಳನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. 1974 ರಲ್ಲಿ ದಿಲ್ಲಿಯಲ್ಲಿ ಜೈನ ವಿಶ್ವಭಾರತೀಯ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿ ಸಾಂಗವಾದ 5ನೆಯ ಜೈನ ವಿದ್ಯಾ ಸಂಗೋಷ್ಠಿಯ ಮುಖ್ಯ ಅತಿಥಿಗಳಾಗಿ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ನೀಡಿದಾಗ ಹೇಳಿದ ಮಾತುಗಳಿವು : ಜೈನ ವಿದ್ಯಾ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿಯ ಹಿರಿಯ ಸಂಶೋಧಕರು ಪಾಶ್ಚಿಮಾತ್ಯ ವಿದ್ವಾಂಸರ

ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಹಲವು ಜರ್ಮನ್ ವಿದ್ವಾಂಸರ ಕಾರ್ಯ ವಿಧಾನವನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಅಭ್ಯಸಿಸಿ ಮನನ ಮಾಡಬೇಕು. ಈಗ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಆ ವಿದ್ವಾಂಸರಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸೌಲಭ್ಯಗಳು ದೊರೆಯುತ್ತವೆ. ಅವುಗಳ ಸದುಪಯೋಗ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ತಾವು ಕೈಕೊಂಡ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಆ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಎಷ್ಟೊಂದು ಕಷ್ಟ ಪಡುತ್ತಿದ್ದರೆಂಬುದರ ಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಸಹ ಡಾ. ಉಪಾಧ್ಯಯವರು ಆ ದಿನ ಸಭಿಕರಿಗೆ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟರು.

ಪ್ರೊ. ಬ್ಯುಲ್ಡರ್ ಅವರು ಸಂಸ್ಕೃತ-ಪ್ರಾಕೃತ ಹಸ್ತಲಿಖಿತಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲಿಂದ ಪ್ರಾಚೀನ ಭಾರತೀಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಬರೆದರು. ಪ್ರೊ. ಯಾಕೋಬಿಯವರು ಭಾರತಕ್ಕೆ ಬಂದು, ಅನೇಕ ಹಸ್ತಲಿಖಿತ (ತಡೋಲೆಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು) ಕಲೆಹಾಕಿ, ಕೆಲ ಜೈನಮುನಿಗಳನ್ನು ಕಂಡು, ಅವರೊಡನೆ ಸಮಾಲೋಚನೆ ನಡೆಸಿ, ಸ್ವದೇಶಕ್ಕೆ ಮರಳಿ ಹಲವು ಪ್ರಾಚೀನ ಜೈನಾಗಮ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಶಾಸ್ತ್ರಬದ್ಧವಾಗಿ ಸಂಪಾದಿಸಿದರು. ಪ್ರೊ. ಲಾಯಮನ್ನರ ಅವಶ್ಯಕ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಉನ್ನತಮಟ್ಟದ ಅಧ್ಯಯನ ಆಗಮಗ್ರಂಥಗಳ ಟೀಕಾ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಹಸ್ತಲಿಖಿತಗಳ ರಾಶಿಯ ಮೇಲೆಯೇ ಅವಲಂಬಿಸಿತ್ತು. ಅವರ ಸಾಧನೆ ಅತ್ಯಂತ ಕಷ್ಟಸಾಧ್ಯವಾದುದಾಗಿತ್ತು. ಪ್ರೊ. ಶುಬ್ರಿಂಗರ “The Doctrine of the Jainas” ಎಂಬ ಕೃತಿಯು ಕೂಡ ಇಂಥ ಕಷ್ಟಸಾಧ್ಯ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿಯ ಅಪೂರ್ವ ಸದೃಶ ಕೃತಿ. ಅವರ ಶಿಷ್ಯರಾದ ಪ್ರೊ. ಅಲ್ಲಡಾರ್ಫರು ಮೂಡಬಿದಿರೆಯ ಜೈನ ಗ್ರಂಥ ಭಾಂಡಾರವನ್ನು ಸಂದರ್ಶಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಬಂದರು. ಆದರೆ ಅವರಿಗೆ ಬೇಕಾದ ಮೂಲಾಚಾರದ ತಾಡೋಲೆಯ ಪ್ರಾಚೀನ ಪ್ರತಿ ಕನ್ನಡ ಲಿಪಿಯಲ್ಲಿದ್ದುದು ಕಂಡುಬಂದಾಗ, ಕೊಲ್ಲಾಪುರಕ್ಕೆ ಬಂದು ನನ್ನಲ್ಲಿ (ಡಾ. ಉಪಾಧ್ಯಯವರಲ್ಲಿ) 9-10 ದಿನ ಕಳೆದು ಕನ್ನಡ ಲಿಪಿಯನ್ನು ಕಲಿತು, ಆ ತಾಡೋಲೆಯ ಪ್ರತಿಯನ್ನು ಓದಿಕೊಂಡು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವ ಶಕ್ತಿಯ ಸ್ವಪರ್ಷೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಸ್ವದೇಶಕ್ಕೆ ಹೋದರು.

ಇದೇ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಡಾ. ಉಪಾಧ್ಯಯವರು ಭಾರತೀಯ ಸಂಶೋಧಕ ವಿದ್ವಾಂಸರಿಗೆ ಸಕಾಲಿಕ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯನ್ನೂ ಕೊಟ್ಟರು. ನಮ್ಮ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಏಕಾಂಗಿ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಕಾರ್ಯ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಜೈನ ಧರ್ಮ-ತತ್ವಗಳೊಡನೆ ಬೌದ್ಧ ಮತ್ತು ವೈದಿಕ ಧರ್ಮಗಳ ಮುಖ್ಯ ಅಂಶಗಳ ಕಲ್ಪನೆಯನ್ನೂ

ಹೊಂದಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಹೀಗಾಗಿ ಇಂಥವರು ಹಲವು ಬಾರಿ ತಪ್ಪು ಸಂಶೋಧನೆಯ ಕೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕುಬೀಳುತ್ತಾರೆ. ಕೇವಲ “ಜಲ್ಲಬಾಜಿ” ಯಿಂದ ಒಳ್ಳೇ ಕೆಲಸ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕೆ ದೀರ್ಘ ಪರಿಶ್ರಮ ಬೇಕು; ಜತೆಗೆ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆಯೂ ಅವಶ್ಯ. ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ವಿದ್ವಾಂಸರು ಪ್ರೊ. ಯಾಕೋಬಿ, ಪ್ರೊ. ಅಲ್ಲಡಾರ್ಫ್ ಮುಂತಾದವರು ಮಾಡಿದ ಕಾರ್ಯದ “ಪಿಷ್ಟ ಪೋಷಣ” ಮಾತ್ರ ಮಾಡಿದ್ದುಂಟು. ಹಲವರು ಅಂಥ ವಿದ್ವಾಂಸರ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳ ಅನುವಾದ ಮಾಡಿ ತಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳೆಂಬಂತೆ ಮುಂದೆ ಮಾಡಿ, ತಾವೇ ಮಾಡಿದಂತೆಯೇ ಉಳಿಯಲೆತ್ತಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ಆತ್ಮೀಯತೆಯಿಂದ ಬೋಧಿಸಿ, ಎಚ್ಚರಿಸಿ, ಕೊನೆಗೆ ಅವರು ಜೈನ ಸಮಾಜದವರಿಗೂ ಒಂದು ಚುಚ್ಚುಮದ್ದನ್ನು ಕೊಟ್ಟರು; ಜೈನ ಸಮಾಜ ಸಾಕಷ್ಟು ಸಮೃದ್ಧವಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಅವರಲ್ಲಿಯ ಅನೇಕ ದಾನಿಗಳಿಗೆ ಯಾವ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗೆ, ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹಣ ವೆಚ್ಚಮಾಡಬೇಕೆಂಬುದು ಇನ್ನೂ ಸಾಧಿಸಿಲ್ಲ. ಅಂಥವರು ಜೈನ ಧರ್ಮದ ಶಾಶ್ವತ ಮೌಲ್ಯಗಳ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯ ಕಡೆಗೆ ಗಮನ ಕೊಡಬೇಕು. ಉದಾಹರಣೆಗಾಗಿ ಒಳ್ಳೆಯ ನಿಷ್ಠೆಯಿಂದ ದುಡಿದು ಸಂಪಾದಿಸಿದ ಅಥವಾ ಬರೆದ ಪುಸ್ತಕಗಳ ಪ್ರಕಟನೆಗಾಗಿ ಆರ್ಥಿಕ ಸಹಾಯ, ಅಥವಾ ಈ ರೀತಿಯ ಕಾರ್ಯ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಹಲವು ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಆರ್ಥಿಕ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟಿನ ನಿವಾರಣೆ ಇತ್ಯಾದಿ ಮಹತ್ವದ ವಿಷಯಗಳತ್ತ ಲಕ್ಷ್ಯ ಕೊಡುವುದು ಇಂಥ ದಾನಿಗಳ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿರುಬೇಕು. ಈ ಸ್ಥಿತಿ ಆದಷ್ಟು ಬೇಗ ಕಾರ್ಯರೂಪಕ್ಕೆ ಬರಲೆಂಬುದೇ ನನ್ನ ಹಿರಿಯಾಸೆ.

ಅಧ್ಯಾಯ ; ನಾಲ್ಕು

ಡಾ. ಉಪಾಧ್ಯೆಯವರಿಂದ ಪ್ರಾಕೃತ, ಸಂಸ್ಕೃತ ಮತ್ತು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಭಾಷೆಗಳಿಗೆ ಸಂದ ಕೊಡುಗೆ
೧. ಪ್ರಾಚೀನ ಮತ್ತು ಅಭಿಜಾತ ಗ್ರಂಥಗಳ ಸಂಪಾದಕರಾಗಿ ಹಾಗೂ ಅಂಥ ಸಂಪಾದನ ಕಾರ್ಯದ ನಿರ್ದೇಶಕರಾಗಿ

೨. ಸಂಶೋಧನ ಲೇಖನಗಳ ಆದರ್ಶಲೇಖಕರಾಗಿ

೩. ಸಮ್ಮೇಲನ-ಸಂಗೋಷ್ಠಿಗಳಲ್ಲಿ ನಿಸ್ಪೃಹ ವಾಗ್ಮಿಗಳಾಗಿ, ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕರಾಗಿ

4. ಡಾ. ಉಪಾಧ್ಯಯವರಿಂದ ಪ್ರಾಕೃತ, ಸಂಸ್ಕೃತ ಮತ್ತು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಭಾಷೆಗಳಿಗೆ ಸಂದ ಕೊಡುಗೆ

1. ಪ್ರಾಚೀನ ಮತ್ತು ಅಭಿಜಾತ ಗ್ರಂಥಗಳ ಸಂಪಾದಕರಾಗಿ ಹಾಗೂ ಅಂಥ ಸಂಪಾದನ ಕಾರ್ಯದ ನೆರವೇಶಕರಾಗಿ

ಡಾ. ಉಪಾಧ್ಯಯವರು ಜೈನವಿದ್ಯಾ ವಿಶಾರದರಷ್ಟೇ (Jainologist) ಆಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವರು ಪ್ರಾಚ್ಯವಿದ್ಯಾ ವಿಶಾರದರೂ (Orientalist); ಭಾರತೀಯ ವಿದ್ಯಾ ವಿಶಾರದರೂ (Indologist) ಆಗಿದ್ದರು. ಅಂದರೆ ಅವರಿಂದ ಜೈನೇತರ ವಿದ್ಯಾಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೂ ಗಣನೀಯ ಕೊಡುಗೆ ಸಂದಿದೆ. ಹಾಗೆ ನೋಡಿದರೆ ಪ್ರಾಚ್ಯ ವಿದ್ಯೆಯ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ, ಭಾರತೀಯ ವಿದ್ಯೆಯೂ, ಭಾರತೀಯ ವಿದ್ಯೆಯ ಒಡಲಲ್ಲಿ ಜೈನ ವಿದ್ಯೆಯೂ ಅಡಕವಾಗಿವೆ. ಈ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳನ್ನು ಅಪ್ಪಟ ಸ್ವತಂತ್ರ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳನ್ನಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸುವುದು ಅಸಾಧ್ಯ, ಅವ್ಯವಹಾರ್ಯ. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ, ಡಾ. ಉಪಾಧ್ಯಯವರು ಪ್ರಾಕೃತ-ಸಂಸ್ಕೃತ-ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಭಾಷೆಗಳಿಗೆ ಮೂರು ವಿಧವಾಗಿ ಕೊಡುಗೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಪ್ರಾಚೀನ ಮತ್ತು ಅಭಿಜಾತ ಗ್ರಂಥಗಳ ಸಂಪಾದಕರಾಗಿ ಹಾಗೂ ಸಂಪಾದನಕಾರ್ಯದ ನೆರವೇಶಕರಾಗಿ, ಸಂಶೋಧನ ಲೇಖನಗಳ ಆದರ್ಶಲೇಖಕರಾಗಿ, ಸಮ್ಮೇಲನ-ಸಂಗೋಷ್ಠಿಗಳಲ್ಲಿ ನಿಸ್ಪೃಹ ವಾಗ್ಮಿಗಳಾಗಿ, ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕರಾಗಿ ಅವರು ಅಪೂರ್ವ ಕಾಣಿಕೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದರ ಬಗ್ಗೆಯೂ ತುಸು ವಿವರವಾಗಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವಾ.

i ಅವರಿಂದ ಸಂಪಾದಿತವಾದ ಪ್ರಾಕೃತ ಗ್ರಂಥಗಳು

1. ಚಂದ್ರಲೇಖಾ ಸಟ್ಟಕ

2. ಆನಂದಸುಂದರೀ ಸಟ್ಟಕ

3. ಶೃಂಗಾರಮಂಜರೀ ಸಟ್ಟಕ

4. ಕಂಸವಹೋ

5. ಉಷಾನಿರುದ್ಧಂ

6. ಸಪ್ತಶತಿಸಾರ

ಮೊದಲನೆಯ ಮೂರು ಪ್ರಾಕೃತ ಸಟ್ಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪ್ರಕಾರಕ್ಕೆ ಸೇರಿವೆ. ತರುವಾಯದ ಎರಡು ಪ್ರಾಕೃತ ಖಂಡಕಾವ್ಯಕ್ಕೆ ಸೇರಿವೆ. ಕೊನೆಯದು ಪ್ರಾಕೃತ ಭಾವಗೀತಗಳ ಗುಂಪೆಗೆ ಸೇರಿದೆ, ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಗಾಥಾಸಪ್ತಶತಿಯ ಸಾರ ಸಂಕ್ಷೇಪವಾಗಿದೆ.

ಈವರೆಗೆ ನಡೆದ ಸಟ್ಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಸಂಪಾದನದ ಅರ್ಥ ದಷ್ಟು ಪಾಲು ಡಾ. ಉಷಾಧೈ ಅವರೊಬ್ಬರಿಗೆ ಸೇರಿದೆ. ಅವರ ಚಂದ್ರಲೇಖಾ ಸಟ್ಟಕದ ಸುದೀರ್ಘ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ ಎಂದರೆ ಇಡೀ ಸಟ್ಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮೇಲಿನ ಪ್ರೌಢ ಪ್ರಬಂಧವಾಗಿದೆ. ಸಟ್ಟಕ ಎಂಬ ಪ್ರಾಕೃತ ಪದದ ಉತ್ಪತ್ತಿ ದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷೆಯದಾಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಅವರು ಪ್ರಪ್ರಥಮವಾಗಿ ತೋರಿಸಿಕೊಟ್ಟರು. ಆಡು-> ಆಟ-> ಸ-ಆಟ (ಆಟಸಹ; ಆಟ=ಕುಣಿತ) > ಸಟ್ಟಕ-ಕುಣಿತ ಪ್ರಧಾನವಾದ ಆಟ. ಸಟ್ಟಕ, ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಇಂದಿಗೂ ಪ್ರಚಲಿತವಿರುವ ಕುಣಿತ ಪ್ರಧಾನ ಬಯಲಾಟದಂತೆ ಇದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಸಟ್ಟಕ ಸಂಸ್ಕೃತ ನಾಟಕದ ಮೂಲ ಎಂಬ ಅಂಶವೂ ಇಲ್ಲಿ ಉಂಟು ಎಂಬ ಸತ್ಯವನ್ನೂ ತೋರಿಸಿಕೊಟ್ಟರು.

ii ಅವರಿಂದ ಸಂಪಾದಿತವಾದ ಇಂಥ ಸಂಸ್ಕೃತ ಗ್ರಂಥಗಳು :

1 ಬೃಹತ್ಕಥಾ ಕೋಶ

2 ವರಾಂಗ ಚರಿತೆ

3 ಪುಣ್ಯಾಸ್ತವ ಕಥಾಕೋಶ

4 ಪ್ರಭಾಚಂದ್ರನ ಕಥಾಕೋಶ

ಇವೆಲ್ಲ ಮೂಲದಲ್ಲಿ ಜೈನಾಚಾರ್ಯರಿಂದ ರಚಿತವಾಗಿದ್ದರೂ, ಇವು ಆಯಾ ಕಾಲದ ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನೂ, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ ಜೀವನವನ್ನೂ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುತ್ತವೆ. ಪ್ರಾಚ್ಯವಿದ್ಯೆ ಮತ್ತು ಭಾರತೀಯ ವಿದ್ಯೆಗಳ ಅಧ್ಯಯನ ಅನುಸಂಧಾನಕ್ಕೆ ಮಹತ್ವದ ವಸ್ತುವನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತವೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಈ ಗ್ರಂಥಗಳ ದೀರ್ಘ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಂಡಿಸಿದ ಚರ್ಚೆಗಳು. ಇಂಡೋ-ಆರ್ಯನ್ ಮತ್ತು ದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷಾ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಮೇಲೆ ಬರೆದ ಮಹತ್ವದ ಅಧ್ಯಾಯಗಳಾಗಿವೆ. **‘These studies are the veritable chapters on Indo-Aryan and Dravidian Linguistics’ (Journal of the French Asiatic Society, 1981).**

iii ಕನ್ನಡ ಗ್ರಂಥಗಳು.

ಡಾ. ಉಪಾಧ್ಯಯವರು ತಾವಾಗಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಕನ್ನಡ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಲಿಲ್ಲ, ಅವರಿಗೆ ಆ ಕೆಲಸಕ್ಕಾಗಿ ಪುರಸೊತ್ತೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅವರ ಪ್ರಮುಖ ಸಂಪಾದಕತ್ವದಲ್ಲಿ (General Editorship) ಸುಮಾರು ಐದು ಕನ್ನಡ ಗ್ರಂಥಗಳು ಬಂದಿರುತ್ತವೆ.

1. ರತ್ನಕರಂಡರ ಶ್ಲಾವಕಾಚಾರ
2. ರಾಮವಿಜಯ ಕಾವ್ಯ
3. ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೆ ಜೈನಧರ್ಮದ ಕೊಡುಗೆ
4. ಪದ್ಮಸೂರೆಯೂ ವರ್ಧಮಾನ ಚರಿತ
5. ರಾಮಚಂದ್ರ ಚರಿತ ಪುರಾಣ, ಅಥವಾ ಪಂಪರಾಮಾಯಣ

ಅಲ್ಲದೆ ಭಾರತೀಯ ಜ್ಞಾನಪೀಠಕ್ಕೆ ಸಲಹೆ ಮಾಡಿ, ಅದರ ಮುಖಾಂತರ ಕನ್ನಡ ಅಭಿಜಾತ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ತಕ್ಕ ವಿದ್ವಾಂಸರಿಂದ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯವಾಗಿ ಸಂಪಾದಿಸಿ ಹೊರತರುವ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸಿ, ಈ ಕಾರ್ಯದ ನಿರ್ದೇಶನದ ಹೊಣೆಯನ್ನು ತಾವೇ ಹೊತ್ತು ಸಾಗಿದ್ದರು. ಈ ಯೋಜನೆಯಂತೆ ಹಲವು

ಗ್ರಂಥಗಳೂ ಹೊರಗೆ ಬಂದವು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ವರ್ಧಮಾನ ಚರಿತೆ, ಪಂಪರಾಮಾಯಣಗಳು ಸಮಾವೇಶವಾಗುತ್ತದೆ.

ಅಲ್ಲದೆ ಅವರು ಹಲವು ಕನ್ನಡ ಪ್ರಾಚೀನ ಗ್ರಂಥಗಳ ಸಂಶೋಧನ ಸಂಪಾದನೆಗಳ ಹಿಂದಿನ ಸಹಾಯಕ ಶಕ್ತಿಯಾಗಿದ್ದರು. ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕ ಡಿ.ಎಲ್. ನರಸಿಂಹಾಚಾರ್ಯರು ಕನ್ನಡದ ಆದಿ ಗದ್ಯಗ್ರಂಥವಾದ ವಡ್ಡಾರಾಧನೆಯನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸುವಾಗ, ಅದರ ಪಾಠ್ಯವಸ್ತುವನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸುವಾಗ, ಅವರಿಗೆ ಅವಶ್ಯಕ ಸಹಾಯ-ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ನೀಡಿದರು. ಇದಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾಗಿ, ಇದೇ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಬೃಹತ್ಕಥಾ ಕೋಶದ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಯಲ್ಲಿ ವಡ್ಡಾರಾಧನೆಯ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಪಾಂಡಿತ್ಯಪೂರ್ಣ ಪ್ರಬಂಧ ಬರೆದು, ಈ ಗ್ರಂಥದ ಹಿರಿಮೆಯನ್ನೂ, ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಗರಿಮೆಯನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿಸಿದರು. ವಡ್ಡಾರಾಧನೆಯ ಮೇಲೆ ಆಳವಾದ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವವರಿಗೆ ಸಹಾಯಕರಾದರು.

ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಕೆಲ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದರೆ ಈ ಚರ್ಚೆ ಮತ್ತಿಷ್ಟು ಸ್ಪಷ್ಟವಾದೀತು : ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ನಾನು ನನ್ನ ಪಿಎಚ್. ಡಿ. ವಿಷಯವಾಗಿ “ವಡ್ಡಾರಾಧನೆಯ ಭಾಷಾತ್ಮಕ ಅಧ್ಯಯನ” (Vaddaradhne: A Linguistic Study) ಎಂಬುದಾಗಿ ಆರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದೆನು. ಅದು ಅವರಿಗೆ ತಿಳಿದುಬಂದಾಗ, ನನಗೆ ಹೇಳಿದರು : ವಡ್ಡಾರಾಧನೆಯ ಸಮಗ್ರ ಅಧ್ಯಯನ ಆಗದ ಹೊರತು ಅದರ ಭಾಷಾತ್ಮಕ ಅಧ್ಯಯನ ಆಸಾಧ್ಯ, ಅವ್ಯವಹಾರ್ಯ. ಈ ಸಲಹೆಯನ್ನು ನಾನು ಶಿರಸಾ ಮಾನ್ಯ ಮಾಡಿ ಮೊದಲಿನ ಸಂಕಲ್ಪವನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟೆನು. ಮುಂದೆ ಅವರು ಒಂದು ಸಮರ್ಪಕ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ನನ್ನ ಮುಂದೆ ಕವಿರಾಜಮಾರ್ಗದ ಉಲ್ಲೇಖ ಮಾಡಿ, ನೃಪತುಂಗಪೂರ್ವ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಇದ್ದಿರಬಹುದಾದ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ರೂಪರೇಷೆಯ ಮೇಲೆ ಸಂಶೋಧನೆ ಮಾಡಲು ಸೂಚಿಸಿದರು. ಚಾಮುಂಡರಾಯ ತನ್ನ ‘ಚಾಮುಂಡರಾಯ ಪುರಾಣ’ ದ ಪ್ರಾರಂಭಿಕ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಸರಿಸಿದ ಕೂಚಿಭಟ್ಟಾರಕ, ಶ್ರೀನಂದಿ, ಕವಿಪರಮೇಶ್ವರ ಆದಿ ಯಾರು? ನೃಪತುಂಗ ಹೇಳುವ ಶ್ರೀವಿಜಯ ಕವೀಶ್ವರಾದಿ ಗದ್ಯಕಾರರಲ್ಲಿ, ಚಾಮುಂಡರಾಯ ಉಲ್ಲೇಖಿಸುವವರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರಾದರೂ ಇರಬಹುದೆ? ವಡ್ಡಾರಾಧನೆಯ ಮೂಲವಾದ

ಪ್ರಾಕೃತ ಮೂಲಾರಾಧನೆಯ ಮೇಲೆ ಇದ್ದಿರಬಹುದಾದ ಕನ್ನಡ ಟೀಕಾಕಾರರು ಯಾರು? ಆತ ರಾಮಚಂದ್ರ ಮುಮುಕ್ಷುವು ತನ್ನ ಪುಣ್ಯಾಸ್ತವ ಕಥಾಕೋಶದಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದ ಭ್ರಾಜಿಷ್ಣು ಇದ್ದಿರಬಹುದೆ? ಉಲ್ಲೇಖ ಮಾತ್ರವಾಗಿ ತಿಳಿದುಬಂದ ಶ್ಯಾಮ ಕುಂದಾಚಾರ್ಯ, ತುಂಬಲೂರಾಚಾರ್ಯ ಮೊದಲಾದ ಷಟ್ ಖಂಡಾಗಮ ಟೀಕಾಕಾರರು, ಭಟ್ಟಾಕಳಂಕನು ಹೇಳುವ ತತ್ವಾರ್ಥಸೂತ್ರದ ಮೇಲಿನ ಒಬ್ಬ ಅಜ್ಞಾನ ಟೀಕಾಕಾರ-ಇವರೆಲ್ಲರೂ ನೃಪತುಂಗಪೂರ್ವ ಯುಗದ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯವಾಹಿನಿಯ ಎಲ್ಲೆಗಳನ್ನು ತೋರಿಸಬಹುದೆ? ಇಂಥ ಮಹತ್ವದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರ ಹುಡುಕಿಕೊಡಲು ಪ್ರಾಕೃತ ಹಿನ್ನೆಲೆ, ಕನ್ನಡದ ಅಭಿರುಚಿ ಹೊಂದಿದವರಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗಬೇಕು. ಇದೆಲ್ಲ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಬಗೆಯ ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷೆಯನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸಿತು. ಅದರ ಫಲವಾಗಿ ನಾನು **“Jain Literature in Kannada”** “ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿಯ ಜೈನ ಸಾಹಿತ್ಯ” ಎಂಬ ಸಂಶೋಧನ ಲೇಖನವನ್ನು ಬರೆದು, ಶ್ರೀ ಪುಷ್ಕರ ಮುನಿ ಅಭಿನಂದನ ಗ್ರಂಥ (ಉದಯಪುರ 1980) ದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದೇನು. ಅದರಲ್ಲಿ ನಾನು ಕಂಡುಹಿಡಿದದ್ದೇನೆಂದರೆ ನೃಪತುಂಗ ಪೂರ್ವಯುಗದಲ್ಲಿ ಮಹಾನ್ ಪ್ರಾಕೃತ ಗ್ರಂಥಗಳ ಮೇಲೆ ಬರೆದ ಕನ್ನಡ ಟೀಕಾ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಒಂದು ಯುಗವೇ ಆಗಿ ಹೋಗಿರಬಹುದಾಗಿದೆ. ಉಲ್ಲೇಖ ಮಾತ್ರದಿಂದ ಸಿಗುತ್ತಿರುವ ಮೇಲ್ನೋಟಿಸಿದ ಟೀಕಾಕಾರರು ಈ ಮಾತಿಗೆ ಮೂಕ ಸಾಕ್ಷಿಗಳಾಗಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬುದಾಗಿ. ಈ ಘಟನೆಗೆ ನಾನು **“Hidden Landmark in the History of Kannada Literature”** “ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಅಡಗಿದ್ದ ಒಂದು ಯುಗದ ಅವಶೇಷ” ಎಂದು ಕರೆದಿದ್ದೇನೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಛಂದೋಂಬುಧಿಕಾರ ನಾಗವರ್ಮ ಹೇಳುವ “ಮೂರುವರೆ ಭಾಷೆ” ಗಳ ಅರ್ಥವನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟೀಕರಿಸಲು **“Nagavarma and Three-and-half Languages”** ಎಂಬ ಲೇಖನವನ್ನು ಬರೆದು, ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಶೋಧಪತ್ರಿಕೆ (1975) ಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದಾಯಿತು ಹಾಗೂ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ ಪ್ರೈಶಾಚೀ ಪ್ರಾಕೃತದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದೆ ಎಂಬ ಪ್ರೊ. ಮುಳಿಯ ತಿಮ್ಮಪ್ಪಯ್ಯ (ನಾಡೋಜಪಂಪ) ಮತ್ತು ಡಾ. ವಿ. ಆರ್. ಉಮರ್ಜಿ (Kannada Language. Its origin and Development, Dharwad, 1969)

ಅವರ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ಅಲ್ಲಗಳೆಯಲು “On the Paisaci Origin of Kannada Language” “ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯ ಪೈಶಾಚೀ ಮೂಲ: ಹಲವು ವಿಚಾರಗಳು” ಎಂಬ ಲೇಖನ ಬರೆದು ಅಹಮ್ಮದಾಬಾದಿನ ಸಂಬೋಧಿ (ಸಂಪುಟ: 7, 1971) ಶೋಧ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದಾಯಿತು. ಇದರಂತೆಯೇ ರಾಮಚಂದ್ರ ಮುಮುಕ್ಷು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದ ಭ್ರಾಜಿಷ್ಠುವಿನ ಬಗ್ಗೆ ಹಲವು ವಿದ್ವಾಂಸರಲ್ಲಿ ಕೆಲ ತಪ್ಪು ಕಲ್ಪನೆಗಳು ಇದ್ದುದು ಕಂಡುಬಂದಾಗ, ಈ ಟೀಕಾಕಾರನನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಗುರುತಿಸಲು, **Observation on the Punyasrava Kathakosa** –“ಪುಣ್ಯಾಸ್ತ್ರವ ಕಥಾಕೋಶದ ಮೇಲೆ ಹಲವು ವಿಚಾರಗಳು” ಎಂಬ ಲೇಖನ ಬರೆದು ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಶೋಧಪತ್ರಿಕೆ (1970) ಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದಾಯಿತು. ಈ ಸಂಶೋಧನ ಲೇಖನಗಳಿಗೆ ಡಾ. ಉಪಾಧ್ಯಯವರ ಆಲೋಚನೆಗಳೇ ಪ್ರೇರಣೆಯನ್ನಿತ್ತದನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ.

2. ಸಂಶೋಧನ ಲೇಖನಗಳ ಆದರ್ಶ ಲೇಖಕರಾಗಿ.

ಡಾ. ಉಪಾಧ್ಯಯವರು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ನಲ್ಲಿಯೇ ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೂ ಹಲವಾರು ಕನ್ನಡ ಸಂಶೋಧನ ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಆಗಾಗ ಬರೆದು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದುಂಟು. ಅವರು ಇಂಥ ಸುಮಾರು 18 ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಕೆಳಗಿನ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದೆರಡು ಅವರೇ ಮುಲದಲ್ಲಿ ಬರೆದ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಲೇಖನಗಳ ಅನುವಾದಗಳಾಗಿವೆ. ಕನ್ನಡ ಜಿಜ್ಞಾಸುಗಳಿಗೂ ತಲುಪಬೇಕೆಂಬ ಅವರ ಸದುದ್ದೇಶ ಇಲ್ಲಿ ಎದ್ದು ಕಾಣುತ್ತದೆ.

1. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ಪತ್ರಿಕೆ
2. ಪ್ರಬುದ್ಧ ಕರ್ನಾಟಕ
3. ಜೀವನ
4. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚರಿತ್ರೆಯ ಕೆಲ ಪ್ರಕರಣಗಳ ಅಂಶಗಳಾಗಿ
5. ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಗೆರೈಟ್.

ಕೆಳಗಿನ ಲೇಖನಗಳು ಮಹತ್ವಪೂರ್ಣವೂ, ಆದರ್ಶಮಯವಾದವುಗಳೆಂದೂ ಅವು ಪ್ರಕಟವಾದ ಕಾಲ-ಸನ್ನಿವೇಶಗಳ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಹೇಳಬಹುದು.

1. ಧರ್ಮಪರೀಕ್ಷೆ ಮತ್ತು ಧೂರ್ತಾಖ್ಯಾನ
2. ಕವಿಪರಮೇಶ್ವರ ಅಥವಾ ಪರಮೇಷ್ಟಿ
3. ಕವಿ ರನ್ನನ ಕಾಲ, ಸ್ಥಾನ ಮತ್ತು ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ
4. ಆದಿಪುರಾಣದ ಎರಡು ಶ್ಲೋಕಗಳ ಅರ್ಥ
5. ಪಾಲಿ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಕೃತ
6. ಪದ್ಮನಂದಿ ಮತ್ತು ಆತನ ಕೃತಿಗಳು
7. ಪುಷ್ಪದಂತ ಮತ್ತು ಆತನ ಕೃತಿಗಳು

3. ಸಮ್ಮೇಲನ-ಸಂಗೋಷ್ಠಿಗಳಲ್ಲಿ ನಿಸ್ಪೃಹ ವಾಗ್ಮಿಗಳಾಗಿ, ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕರಾಗಿ.

ಡಾ. ಉಪಾಧ್ಯಯವರು ಕನ್ನಡ ಸಮ್ಮೇಲನ-ಸಂಗೋಷ್ಠಿಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗ ವಹಿಸಿದ್ದು ತೀರ ಅಪರೂಪವಾಗಿದ್ದರೂ ಅವರು ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಮಾಡಿದ ವಿಚಾರಗಳು ಮಹತ್ವದ್ದಾಗಿವೆ. ಅದರಂತೆ ಅವರು ಕೆಲ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಮಾಧ್ಯಮದ ಸಮ್ಮೇಲನಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಂದರ್ಭಿಕವಾಗಿ ಕನ್ನಡದ ಹಿರಿಮೆಯನ್ನು ಎತ್ತಿತೋರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

1969 ರಲ್ಲಿ ಹೈದರಾಬಾದದಲ್ಲಿ ಕೂಡಿದ ಪ್ರಾಚ್ಯವಿದ್ಯಾ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಅಧ್ಯಕ್ಷೀಯ ಭಾಷಣದಲ್ಲಿ ದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷೆಗಳು ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯದ ಬಗ್ಗೆಯೂ, ಅದರಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಗಳ ಬಗ್ಗೆಯೂ ಬಲು ಅಭಿಮಾನದಿಂದ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

ಶ್ರವಣಬೆಳ್ಳೂಳದ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಲನದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ವ್ಯಕ್ತಮಾಡಿದ ಅವರ ವಿಚಾರಗಳು ತುಂಬಾ ಮಾರ್ಮಿಕವಾಗಿವೆ. ಭಾರತೀಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಹಿರಿಮೆಯ ಮೇಲೆ ವಿಶೇಷ ಬೆಳಕು ಚೆಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಪ್ರಾಕೃತ ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯದ ಅಧ್ಯಯನದ ಹೊರತು ಕನ್ನಡ

ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯದ ಅಭ್ಯಾಸ ಅಪೂರ್ಣವಾಗಿಯೇ ಉಳಿಯುವದೆಂಬ ಸತ್ಯವನ್ನು ಉದಾಹರಣೆಗಳೊಂದಿಗೆ ವಿವೇಚಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಡಾ. ಉಪಾಧ್ಯಯವರು ಅಖಿಲ ಭಾರತೀಯ ಜೈನವಿದ್ಯಾ ಪರಿಷತ್ತಿನ (ಜೈಪುರ, 1975) ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ಗೌರವಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದರು. ಅದನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಅವರು “Prakrit Literature in Karnataka” “ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಕೃತ ಸಾಹಿತ್ಯ” ಎಂಬ ಸಿದ್ಧ ಭಾಷಣದ ಟಂಕಿತ ಪ್ರತಿಯೊಂದನ್ನು ಅಧಿವೇಶನದ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯವರಿಗೆ ಪೂರ್ವಭಾವಿಯಾಗಿ ಕಳಿಸಿದ್ದರು. ಆದರೆ ದುದೈವದಿಂದ ಈ ಅಧಿವೇಶನ ಆರಂಭವಾಗುವ ಮುಂಚಿನ ದಿನವೇ ಕಾಲ ವಶರಾದರು. ಮುಂದೆ ಜೈನ ವಿಶ್ವಭಾರತಿಯ ಪದಾಧಿಕಾರಿಗಳು ತಮ್ಮ ಸಂಶೋಧನ ಮುಖಪತ್ರವಾದ ‘ತುಲಸೀ ಪ್ರಜ್ಞಾ’ (ಸಂಪುಟ 6,1976) ವನ್ನು, ಡಾ. ಉಪಾಧ್ಯಯ ಸ್ಮಾರಕ ಸಂಪುಟವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ, ಈ ಭಾಷಣವನ್ನು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಲೇಖನ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದರು. ಇದು ಅವರ ಲೆಕ್ಕ ಣಿಕೆಯಿಂದ ವೂಡಿದ ಕೊನೆಯ ಲೇಖನವೆನ್ನಬಹುದು. ಅದರಲ್ಲಿ ಅವರು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದ್ದೇನೆಂದರೆ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಕೃತ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಭಿಮಾನ ಪಡುವಷ್ಟು ಗುಣದಲ್ಲಿ, ಗಾತ್ರದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿತವಾಗಿದೆ, ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕವಾಗಿ, ಅದನ್ನು ಶ್ರೀಮಂತಗೊಳಿಸಿದೆ. ಷಟ್ ಖಂಡಾಗಮದಂಥ ಕೃತಿಗಳು ಬಹಳ ವಿಶಾಲ ಮತ್ತು ಕಠಿಣವಾಗಿ ತೋರಿದಾಗ ಆಚಾರ್ಯ ನೇಮಿಚಂದ್ರ ಸಿದ್ಧಾಂತ ಚಕ್ರವರ್ತಿಗಳಂಥ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಅವುಗಳ ಸಾರವನ್ನು ಗೊಮ್ಮಟ ಸಾರಾದಿ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದಿಟ್ಟು, ತರುವಾಯದ ವಿದ್ವಾಂಸರಿಗೂ, ಜಿಜ್ಞಾಸುಗಳಿಗೂ ಸುಲಭ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟರು, ಮತ್ತು ಪ್ರಾಕೃತ ಸಾಹಿತ್ಯಾಭಿರುಚಿಯನ್ನು ಜೀವಂತವಾಗಿಟ್ಟರು ಎಂಬ ಸತ್ಯವನ್ನು ಡಾ. ಉಪಾಧ್ಯಯವರು ಪ್ರಪಥಮವಾಗಿ ತೋರಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ, ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಕೃತ ಗ್ರಂಥಗಳ ಮೇಲೆ ಕನ್ನಡ ಟೀಕೆಗಳು ಹೇರಳವಾಗಿ ಬರೆಯಲ್ಪಟ್ಟು, ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಹೊಸ ಗತಿ ನೀಡಿದವೆಂದೂ, ಈ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಹುಲುಸಾಗಿ ಬೆಳೆಸಲು ಅನುಕೂಲವಾದವೆಂದೂ ಚೆನ್ನಾಗಿ ವಿವೇಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ದ್ರಾವಿಡ ಪ್ರಾಂತಗಳಲ್ಲಿ ಜೈನಾಚಾರ್ಯರು ನೆಲೆಸಿ, ಪ್ರಾಕೃತ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಗಣನೀಯ ಗಾತ್ರ-ಗುಣಗಳಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಿ, ಕನ್ನಡ

ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪ್ರಗತಿಗೆ ಉಪಯುಕ್ತವಾದ ಹಿರಿಮೆ, ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಸಂದಿತೆಂಬ ಸತ್ಯವನ್ನೂ ತೋರಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

ಸಮಾರೋಪ

ಇನ್ನೂ ಕೊನೆಯದಾಗಿ ಒಂದು ಮಾತು. “ತುಲಸೀ ಪ್ರಜ್ಞಾ” ದ ಡಾ. ಆ. ನೇ. ಉಪಾಧ್ಯೆ ಸ್ಮಾರಕ ಸಂಪುಟಕ್ಕಾಗಿ ನನ್ನ ಲೇಖನವೊಂದನ್ನು ಕೇಳಲಾಯಿತು. ಆಗ ದುಃಖದ ಅಲೆಗಳು ಕರಗಿ, ಶ್ರದ್ಧಾಂಜಲಿ ರೂಪದ “ಣಮೋ ಉವಚ್ಛಾಯಸ್ಸು” ಎಂಬ ಪ್ರಾಕೃತ ಮುಕ್ತಕವೊಂದರಲ್ಲಿ ಮೂಡಿಬಂದವು. ಅದರ ಸರಳ ಕನ್ನಡ ರೂಪ ಹೀಗಿದೆ :

ವಂದನಾರ್ಪಣೆ

ಕೊಲ್ಲಾಪುರ ನಗರದ ಖ್ಯಾತ ರಾಜಾರಾಮ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯದಲಿ

ಇಪ್ಪತ್ತೇಳು ವರುಷಗಳ ಹಿಂದಿನ ಸುಸಮಯದಲಿ

ಕಂಡೆನು ತಮ್ಮನು ಅರ್ಧಮಾಗಧಿ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರಾಗಿ

ಆರಂಭಿಸಿದೆ ತಮ್ಮ ಪಾದಮೂಲದಲ್ಲಿ ವಿಷಯದಾ ಅಧ್ಯಯನವನು.

ಅರ್ಧಮಾಗಧಿ ಅಧ್ಯಯನದಿ ಸಾಧಿಸಲು ಆತ್ಮಹಿತವ

ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳತ್ತ ಧಾವಿಸುತ್ತಿದ್ದರು, ಓದಿ ಕೃತಾರ್ಥರಾಗಿ ಮರಳುತ್ತಿದ್ದರು.

ಓ ಗುರುವರ್ಯಾ, ಇಂದು ನಿಮ್ಮ ಶಿಷ್ಯರನೇಕರು ಪಸರಿಸಿಹರೆಲ್ಲೆಡೆ

ಪಡೆದಿಹರು ಖ್ಯಾತಿ ಜಿನಾಗಮ-ಪ್ರಾಕೃತ-ಪ್ರಾಚ್ಯವಿಶಾರದರಾಗಿ.

ಚರಮಕಾಲದಲಿ ಮಹಿಷಪುರ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಲಿ

ನೆಟ್ಟಿಹಿರಿ ಜೈನಶಾಸ್ತ್ರ-ಪ್ರಾಕೃತಾಧ್ಯಯನಗಳ ತರುವೊಂದನು

ಬೆಳೆದು ನಿಲ್ಲಲದು ಶಾಖೋಪಶಾಖೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಆಗಸದಲಿ

ಬರಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ನಾಡಿನೆಲ್ಲೆಡೆಯ ಶಿಷ್ಯರನೇಕರನು.

ಪಂಚಪರಮೇಷ್ಠಿಗಳಲಿ ತಾವಾಗಿಹಿರಿ ಉಪಾಧ್ಯಾಯ ಪರಮೇಷ್ಠಿ

ತಮ್ಮ ಧೀಮಂತ ಬದುಕನಾಗಲಿ ಕೃತಿರತ್ನಗಳನಾಗಲಿ ಮರೆಯಬಲ್ಲರಾರು

ವಂದನೆಗಳೋ ತಮಗೆ ! ವಂದನೆಗಳೋ ತಮ್ಮ ಕೃತಿರತ್ನಗಳಿಗೆ !

ಆಗಿರುವವೋ ದೀಪಸ್ತಂಭಗಳು ನಮ್ಮಂಥಸಂಖ್ಯಾತ ವಿದ್ಯಾವಿಹಾರಿಗಳಿಗೆ.

